

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו לעז'מי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי ירושלמי תוספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת בא תשע"ט

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורשי עם
							התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט

או הרבה כפי הפנאי.

שנים אוחזין - זה ראשון וזה בקתו. **לשום דבר בשר** - שחיטה סתם. **גמרא** **וזבי פתים** - לאסר בהנאה, כיון תקרובת עבודה וזה שאסורה במז, וזמא אסור בהנאה, דנפקא לן מנסכת עבודה וזה (כטג) מזומתו עם מרים' ובמדבר כ, ויגמר שפי' שנים' ממגלה ערופה ולדרים כאן. **מיכאל וישלשל קפן** - כלומר, לשום גדול ששכל הבריות או לשום קטן שבוכלן. ישלשלו = תולעת. **דאמר** **לשום הר** - הר אינו נעשה עבודה וזה, וכתבינן (אלהיה על ההרים" - וזה ההרים אלהיהם. מנסכת עבודה וזה (מהג), הלך לשמן לא מקריא וזבי פתים. ומיהו פסולה מלאכול, משום דרמיא לשחיטת עבודה וזה מחילצת פה, ובתרתן קפן (תלמי) מאכ. אבל השוחט לשום נדר וגיב - שחיטתו פסולה, משום דמי לשוחט קדשים בחוץ.

לגמא דהר - למלאך המזונה על ההרים. **דמיא דמיכאל** - ולא מותר הוא. ובעל דיימין, אף על גב דלא מיתסר משום עבודה וזה, כדקיימא לן בתמורה (כטא), דאסר רחמנא נעבד לבנה - מכול להדיהוין שרי, מיהו אלוהות מקרי, כדכתבינן (שמות ח) 'זון נזבה את תועבת מרים', וכתבינן (דברים ד) 'ורואית את השמש ואת הירח ואת הכוכבים ואל בצב השמים', היתה בתחת הבריו - לא מביעיא שלו, דמיתסרא משום תקרובת עבודה וזה שחיטת סימן אחד. דאף על גב דבעל דיימין אואסיר להדיהוין, ולא משום בשר שישא עבודה וזה, דלא מקריא קרא למיתסרו לבנה. כדנתיבא (בבא קמא מב) 'כל הקביר' - להוציא את המעובר, 'ומן האגן' - להוציא את המוקצה. מכלי להדיהוין שרי, מיהו, כי בעבד מעשה ובפשיטא מיתסר, כדאמרינן בפרק 'רבי ישמעאל' (עבודה וזה גב): אף על פי שאמרו המשתחוה לקרקע עלם לא אסרה, חפר בה בריות ושיחק ומערתו השתחוה לזון - אסרו, והבא נמו, אף על גב דאתכי בעלי חיים נהנו - מיתסרי. והאי סימן אחד לא דוקא, דהוא חזק לחצי סימן, ובדמית חבירו נמו, אף על גב שפשיטא לן דקא אדם אוסר דבר שאינו שלו, אשמעינן רב דהוא דאסר לה במעשה כל דהו. **רביצה** - לא מביעיא ערובתו, ודעתהגדה בביצה - אקאה בהרגהה לגביהו שליו, אלא אף על גב דרביצהו על קאה אסור לה במעשה. המשתחוה לעשות תביון **לא אסרה** - אפילו למוזב, דאישוה ענבר. **עשה בה מעשה אסרה** - אף להדיהוין. ועטמא ליקן במנסכת עבודה וזה (כטג), מ'כל הבלים אשר הוציאו המלך אחז מכלכותו מנגילו הבנר' וזכרי הימים ב'טו), ואמר רמי בר ר' יוחנן - שגנוס, אסרה בהנאה, ואף על גב דלא רדיהו וזה חזק שרת. **השוחט הנותן** - לקמייה מפרש שני שא הטאת דנקט. **שלש המאות** - בשוגג. משום שבת, ומשום שחט קדשים בחוץ, ומשום עבודה וזה, שלשלתן חבירות. ובההוה מקלף לא מיטפס בשבת, שדרי מתוקה הוא אצל בני גו, שאבר מן ארס אסור להם. והטאת כי שחטי להם בעלים - דבר שאינו שלו וזה, דול גבוה הוי.

שנים אוחזין פסכין ושוהטין, אהר לשם אהר מכל אלו ואהר לשם דבר פשר - שוחטוהו פסולה. גמרא פסולת - אין, וכתיב מותים - לא. ורמיינהו: השוחט לשום הרים, לשום יבנותו, לשום נהרות, לשום מקרבות, לשום קהה ויבנהו, לשום פוקבים ויבנותו, לשום מיכאל השור הגדול, לשום ישלשל קפן - הרי אלו וכו' מותים! אמר אביי, לא קשיא, לא דאמר להר, לא דאמר לנהר. ויהא נמי, דקפתני דומיא דמיכאל שר הגדול, שעט מןה. אהר רב הונא: היתה בתחת הבריו רביצה לפני עבודה וזה, פיון ששחט בה סימן אהר - אסרה. סבר לה כי היא דאמר עולה אהר רבי וזכרנו: אף על פי שאמרו המשתחוה לבתמת הבריו לא אסרה, עשה בה מעשה - אסרה. איתוכייה רב הונא: ר'ב הונא: השוחט המאית בשבת בחוץ לעבודה וזה - חייב שלש המאות; ואי אמרת פיון ששחט בה סימן אהר אסרה - אשוחטו חוץ לא לתביו, מחוץ

הא דאמר להר - שאינו נעשה עבודה וזה, כדפריש בפרק קטנסר. ואף על גב דלא חשיב אלה לאסור התקרובת, מכל מקום עבודו בסיף, כדנתיבא בפרק 'כל הצלמים' (עבודה וזה מא), היום העובדים את ההרים - הם מותרים, ועובדיהם בסיף, ואמרנן נמי בפרק 'ארבע מיתות' (סנהדרין כא), מיד דהוה אשתחוה להר, דלא מותר ועבודו בסיף, ואל לתמוה דכין דלא מיקרי אלה, אמאי עבודו בסיף? דדוקא לענין איבוד קאמר קרא ואל מיקרי אלה, וכתבינן (דברים יב) ברישה דקרא 'אבד תאבדון'. ואם כן הני מירוש: אלהיהם שעל ההרים תאבדון, ולא ההרים שהם אלהיהם, ועובדים אותם תאבדון. וכן השתקובט ר' מתוך - היינו משום דמינין גמלא, וכתבינן 'אבד תאבדון' וגו, ואמרנן בפרק 'רבי ישמעאל' (עבודה וזה נא), בכלם ששטמשו בתן לעבודה וזה הכתוב מרבי, ואמר רחמנא דדוקא אלהיה על ההרים, אלא ההרים עצמן אלהיהם, ואין משום הכי העובד בסיף, אף על גב דלא מיקרי אלה, שדרי מתיביר הוא - משום דגלי רחמנא עבוד מלכות מנותיח, כדכתבינן (דברים ח) 'ורואית את השמש' וגו, וקאף על פי שחשבוני בגלגל דרקיע, והוא דקתני בזבא: לשם מהו ולבנה, והוא זבחי פתים - היינו לגדידהויהו של תלושים, גדליהוים המנותיחים אותם, כדאמרנן מרשע: שנים עשר מלאכים מנותיחים את ההמה, ומיהו, כקונטרס של פריש, כן. דמוק האי קרא 'ורואית את השמש' וגו' בתלושים, ומיתיי ראהו מניה

דאף על גב דבעל דיימין אואסיר להדיהוין, ומכל מקום פריש, ואסיי תקרובת דידהו. ואם תאמר: ומאי שנא תקרובת דר מצפיה דר, דפלוני בה תנאי בפרק 'כל הצלמים' (עבודה וזה מהא), דתנן: והוא שעליקן אסור, רוביה 'כל תמוז כסף הדב עליהם', וכיו שזאמר: על ההרים אלהיהם ואל ההרים אלהיהם. ואמר במגיא דפלוני בצפיה ר' ריש לומר: דהתם מיידי כשעובדים את הצפוי, ואפילו הכי שרי לה לרבי וסי הגלילי, משום דאין עובדין אותו אלא אב דר, ובטלי לבניה, דלא תלי ינפא שמוד מיהו העיקר. ותנו גמי, אי קרא קרא הוא שרו מהאי טעמא. אי נמי, אבדו משום שעובדים אותו, וקרא לעובדיהו בעלמא, ולא תאמר: משמענו בפרק 'כל האסורין' (תמורה כתב) דצפוי בעלי חיים מותרים להדיהוין, ומוקי 'לא תמוז כסף הדב עליהם' דברב אפילו, כי דאן חיים. אלא דברב שרי, כי דאן חיים, והואיל הוא מותר - צפוי נמי כהו. ואפילו לבנה משמעו דהוה שרי, ואל דכתוב כן 'מזכר' והואיל מיידי כשאין עובדין אותו, מאי שנא מתקרובת בעלי חיים דאסור? ויש לומר: דצפוי שרי ספי, ובטלי אמנייהו, דהוא נעבד עצמו דשרי, לפי שהוא בעל חיים. ומיהו דאיהו, דצפוי בעל חיים אפילו להדיהוין. ומפרקי דהתם: טעמא דרבינו קרא, ואל רבינו קרא - צפוי מותר. ואה דכתבינן (דברים יב) 'אבדתם את שמם מן המקום הזה' - כל העושה לשמם. והשטא, למה לי למידק טעמא דרבינו קרא? השטא נמי דרבינו קרא תקשה ליה: השטא, מתוך להדיהוין דר' מן הקב"ה? לגבנה כתבין אלא דאי אף להדיהוין אסרי. היינו טעמא, דאפשוחקין דאסורים ויהו, ומיקרי נעבד לכל הפחות לגבי גבוה. אלא הכותב ד'לא תמוז' לאסור צפוי, אפילו לא נעבד אלה. אף על גב דדר נמי ואפילו נעבד לענין גבוה, כדומכ בפרק 'כל הצלמים' (עבודה וזה מ). דדמשתחוה

מרקב
לדר אביו אסורין, מכל מקום פשוט מותר, דלפינן מכלים דלא מיתסרי, כי הדין דילפינן תקרובת מכלים כדפרישין בפרק 'כל האהרין קאן יעזר'.

רביצה לפני עבודה וזה - פריש בכתובת, כי מביעיא עומדת. דכשתהגדה בביצה - אקאה בהנאההוה ששית. שליו, וכן ר' נחא, וכי בהניהו ימי לא קנה לה שחתיש שלו, אם אין אדם אוסר דבר שאין שלו, הוא גזל ולא נתיאשוהו בעלים שנתן אינו יכולין להקדישו, וזה לפי שאינו ברשותו כו. ולקמן (מא), נמי דאמר רב נחמן: אין אדם אוסר דבר שאינו שלו, פריך ליה ממחוקי. ומאי פריך ממחוקי? אף על מנכס מבי אבניהו קדיה. כדאמר ב'הניקוף' (גיטין דף נבב), אלא דאי הכי לא חשיב שלו, ואינו קני לו דלא לחתיכב באונסין. אלא נראה דקרא רביצה לא רותמא, דאף על גב דלא תקריבנהו על גבי מעשה גדול כל כן - אסרה.

לפני עבודה וזה - אף לפישי דוקא לפני עבודה וזה, וכתבינן יודעין מן כבא דאמר לפני עבודה וזה, ועדה, דאמאי פריך כסמוך אשחוט חוץ. לא לחיבה, ומתקן בעפר הוא? הנה בשלא שחט לפני עבודה וזה, ולא מיתסרא. ומכל מקום חייב העובד, מיד דהוא אסור לדור לא דאי, אף על פי שלא יבפי עבודה וזה נמי מיתסרא. והוא דקטא אהר לפני עבודה וזה - חייב, ויארת דלמלא נקט, אי נמי, ואל לפני עבודה וזה, אטמנמא נעבד עבודה וזה מתוכין אף על פי שלא פריש, ובכן שריא שויאכל מונדה. והשטא מצי למימר דקרא רביצה, על לא מביעיא רביצה לפני עבודה וזה - ודאי! לשם עבודה וזה נתחוקן, אלא אפילו רביצה כבד, כיון דישראל משומד הוא, ושחט לפני עבודה וזה - מתוכין לעבודה וזה. **כי** לא דאמר שלא קרא מיתיי סייעתא מטיאל אלא מהו דמיתסרא בתמא תביון על ידי מעשה, אבל מיתסרא במעשה וזוט אין יכול לדקדק, דלמלא עולא מעשה רבה קאמר, דאמר בכסמוך. והא דאמר בסמוך: ועולא מעשה כל דרו קאמר - היינו משום דרלב הונא לא מציה לפרשיי מעשה רבה, ואם כן על כרחך מעשה כל דרו קאמר, ואי סימן אחד בעל כן הזה ליה לפרישי. **לרוב** שלש טעוא - לא נתח למנינא. דאם כן ליתני ארבעה, ומכן שהוא יום הכיפורים. אי הכי אשמועינן חודשו, דלענין קרא קיימא אף על פי שאין תקין אלא להוציא מיד אבר מן חיו, כדאמר בפסחים בפרק 'אלו דברים' (עגא), ובחוק לעבודה וזה הדי חידשו, כדומכ בשמעמא. ואם תאמר: ואמאי חייב משום שחוט חוץ? והא אינו מתקבל בפנים, והטאת חוקי ליתא אלא ביהד, ואין קרין שרי בחוץ וזה לומר: וכיון אדם זרק ורצה, כדאשכחן פירש ב'רביצה (כב) ג' בכי עזרת ששחטן שלא לשמן? אף על גב דלא למונן - יש לו להתייבד משום שחוט חוץ, בדפרק 'השוחט ומנעול' (בבא קמא עט), מכיכין מקריא לחוץ, ואין על הפסולי (שם) על לא ידר. אף על גב דאדאור אלא בנו דכא פסור משום מחסור זמן, שבת לא חשיב מחסור זמן, אף זה אלא משום דאין עשה דקרבין יחיד וזהו לא תעשה דשבת.

1 א' הכי מאי איריא תשמישעמינן ובח - פירושו שני שבקנטרס, דלרב הונא פריך,
 2 רואי אין אדם אוסר דבר שאינו שלו - ואי שפיר דנקט טעמא, לאפקי שלמים
 3 שהם שלו, צריך לומר דסבר השתא דאתא חרבי זסי הגלילי דאמר קדשים קלים ממון
 4 בעליהן חז, דלכונן לא חשיב שום חוב שלו, בדומה כוונתו בפרק בראי (קיד.קא) דפריך:
 5 בשמאל רובי - שהקדשו ולבטוח רבעה אלא

6 מוקצה ועבד חיבי משכחת לה? דא אין אדם
 7 אוסר דבר שאינו שלו ומניני בקדשים קלים
 8 ואלבא דרבי זסי הגלילי, משמע דלרבנן אין
 9 אדם יכול לאסור, ומיהו קשה לפירושו זה,
 10 דבסמך פריך מדהיא ברייתא לרב נחמן דאמר
 11 אין אדם אוסר דבר שאינו שלו, ודיק
 12 מדאוקמינן טעמא דהוק שמינא דהתא הוק. ע
 13 אבל בלא אחר לא, ומאי קושיא? דא מתוקמא
 14 שפיר בשמאל ברומה, ונקט טעמא לאפקי
 15 שמינא! וטעמא מתחלה ניהא דלא בחטאת
 16 במוהו, כל כמה דלא אסיק איתרעיה שמינא
 17 דהתא הוק ובחצי קנה פגום. אבל לטוף
 18 מוסבאר ליה שריא דהתא הוק, דאי בחטאת
 19 ברומה, דנקט טעמא לאפקי שלמים - לא הוה
 20 למנקט עולה, כדפירש לאפקי שלמים. א
 21 טעמא תיובתיה דמאי מעשה מעשה רבה -
 22 תימה: פירש ארשן שבקנטרס, שלא לחקשקת
 23 על רב הונא מרדוקי, לאשבעין אדם, ובח כן
 24 הכי מצי לממר מעשה רבה? הא על כרוך,
 25 מנתקט טעמא דדיקנן מיניה סייעתא לרב הונא.
 26 דמעשה כל דהו? ושמינא יש לומר, דאי דנקט
 27 טעמא לאשבעין דאף על גב דקניא ליה
 28 לכפרה, אפילו הכי לא חשיב כדרייה לאוסרה
 29 במעשה כל דהו, ר' נתן בר עמרם דרבי יצחק
 30 אמר אין אדם אוסר דבר שאינו שלו -

31 ובמסכת עבודה זרה פיר' רבי 'שמעאל' (ד.טא) אמליתיה דעולא דלעיל, דאמר ליה רב
 32 נחמן: אמור ליה לעולא, כבר תרגמנא רב הונא לשמעתיך בבבל - לא משום דסבר כרב
 33 אלא כלומר, לא הודעתני שום חידושי, שברר השמיענו זה רב הונא. א
 34 בעובדא (עבודה זרה ג.נב) דעל גוי לתרגמה וזמרי כדוליא, שמינא ביה ויה דיא
 35 ושיכשכ ביה, ואתא מריה דחמרא ושקליה בריחתייה ושדייה לרנא, ורסינן תהם: איקלע
 36 רב נחמן למרחא סארייה ברגא, אמאי אסרייה? דא אין אדם אוסר דבר שאינו שלו
 37 ולמסקא דקאמר, אפילו למאן דאמר אוסר דבר שאינו שלו - ויה מגילי גוי, ורב
 38 נחמן מצי סבר כהנא קמא. ניהא. אלא למאי אשבעין דעתך דאית רב נחמן כרבי יהודה
 39 ולא כהנא קמא. קשה.

בין

40 הוא עובדה, דאי אינו עובדה אלא בגמר וביחה, אמאי איכפל לאשמועינן עוק? בבמהנא נמי חזיי! והאי פירכא לא לאותובי לרב הונא נקט לה, דכי מרלית רב הונא
 41 מהכא, ותימא דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו אלא בגמר מעשה - איכא למפריך נמי? מאי שניא טעמא דנקט? אלא הכי פפריך: אי איתא דעמנא משום גמר וביחה
 42 הוא, מאי שניא עוק? אלא רב ברוך עטמא אחריניא, שמינא **לא אסר רב הונא** - הא דמתניתא מיעה ליה לרב הונא, ומשום חוב נקט טעמא דהוכשרו שמינא
 43 אחד, דאי תנא ובח - ליכא לחזיביה בשחיטת פריש, ופקע שם קדשים מיעה ליה כרב הונא. אבל בעוק משכחת שלש טעמא, ובגין שהיה
 44 חצי פגום הוסיף ליה רב הונא. דבמחבר בפנים, ומחייב עליה משום שחיטת חוץ, וחזיב חוץ, ומעשה כל דהו ועבדה זרה, וניתלה נשמה בשבת - וכן הדי
 45 אתו. א' לאו דאמר רב הונא (כו') סימן אחד - וסאדיה אדעולא דמעשה כל דהו חמא. לא הוה טעמא תיובתיה - דעולא, מרשאי בן היה סלקא דעתך דבבמהנא
 46 קאי, דאיכא למימר: מעשה ביה קאמר רב הונא, דהיינו גמר מעשה. א' לאו דאמר רב הונא **בחסת חבירו** - ואפילו היה חמא מעשה כל דהו אסר בכמהו. לא הוה
 47 **הטאת תיובתיה** - וטעמא כדוהיה סלקא דעתך פריש, אדבמהנא קאי. ו**הבידה לא מצי אסר** - דאי טעמא דכתיבין הוא. **דקני ליה לכפרה** - שהעלמים מתכפרין
 48 בה. לישנא אחרינא: אי הכי, דבגמר וביחה הוא עובדה, מאי איריא טעמא, דמשמע דאיכפל תנא לאשמועינן מידי דלית ליה חלק בו, שהעלמים שוחטין אותה והיא
 49 כולה לכתיבין? ליחתי ובהו, ולשתמונני אפילו שלמים שוקן שלו מחייב שלש טעמא, דהא על פקע שם קדשים מיניה דע גמר וביחהו ומנדקט טעמא, שמינא מיניה: בעובד
 50 עובדה זרה בתחלת שחיטה קאמר, ומשום טעמא דהתא אינו שלו, ולא מצי אסר במעשה זוטא, דילו שלמים הוה - אלא כמינא טעמא זוטא, ומכל מקום לרב הונא קשיא,
 51 משום דאפילו בעוק בעיני בני סימנין. **לא הוה הטאת תיובתיה** - דגמא "מעשה" דעולא - מעשה רבה. ולא הוה מייצגין רב הונא לאוקמי טעמא דהתא, דהאי דנקט
 52 טעמא דרב הונא תנא, משום איריא שלמים, כיון דדידיה ניהו הוה - נמי מתיסרי במעשה כל דהו, וליכא חיוב שחיטת חוץ, אבל טעמא לא מחסר דע חטאת, דאיכא
 53 מעשה רבה. ולשון זה נראה בעיני, דהכי מסתבר לישנא דתלמודא, דלרב הונא לחזידיה קמוחיב. **דחבריה לא מצי אסר** - במעשה כל דהו. ולחכיב תנא טעמא, דכתיבין
 54 היא, דאיריא שלמים - דידיה ניהו, ומתיסרי במשכח כל דהו. **כדידיה דמיא** - ואפילו הכי קוניו לאו מחסר. **אין אדם אוסר דבר שאינו שלו** - אפילו בגמרא טעמא,
 55 ואת דמפרש: במעשה כל דהו. לא הוה מנסך חיובתייהו, דהא מעשה גמור הוא, ולקמ מוחיב ליה מנסך. **ואוקמינא** - על כורחך בגמרא טעמא,
 56 מרילא תנא ובח. באף על פי דליתין רבנא לא מצי ליתרין ובהו. דהו מתיסרי בתחלת חיוביה, ויהו ליכא חיוב שחיטת חוץ, וכי תנא טעמא הוי
 57 דבר שאינו שלו, ולא מחסר, ולא פקע שם קדשים מיניה - אפילו הכי, מדלא נקט עולה דשכיח ולא הוי נמי דידיה, ונקט טעמא, דמידי דאיתיה בעוק בסמין אחד -
 58 דאי טעמא טעמא סימן אחד דרעף הוא, ובחצי פגום, כדארמין.

מחתיך בעפר הוא! **אָמַר רב פפא: הֲכֵא הַטָּמֵא**
הַעוֹף עֲסָקִינוּ, דְּכֻלְּהוּ בְּהַרְי הַרְי אֶתְּיָא. - מִקְדֵי
רַב הוֹנָא כְּמֵאן אֶמְרֵה לְשִׁמְעִיתִיה - כְּעוֹלָא, וְעוֹלָא
מַעֲשֵׂה כָּל דְּהוּ קֶאָמְרִי? - אֶלָּא בְּאוֹמְר בְּגִמְר וְבִיחָה
הוּא עוֹבְדָהּ. - אִי הֵכִי, מֵאִי אִירִיא הַטָּמֵא? לְשִׁמְעִין
יְבִח! אֶלָּא אִמְר מִר וְזִמְרָא מִשְׁמִייה דְּרַב פְּפֵא:
הֵכִי בְּמֵאִי עֲסָקִינוּ? - כְּגוֹן שְׁרֵייה חֲצִי קִנְה
פְּגוּם וְהוֹסִיף עָלָיו כָּל שְׁהוּא וְזִמְרוּ, דְּכֻלְּהוּ בְּהַרְי
הַטָּמֵא קֶאָתְּיָו, אִמְרו רַב פְּפֵא: אִי לֹא דְאִמְר רַב הוֹנָא
סִימֵן אֶחָד, לֹא הוּא הַטָּמֵא תִּיּוֹבְתִיה, מֵאִי מַעֲשֵׂה?
מַעֲשֵׂה רַבָּה. וְאִמְר רַב פְּפֵא: אִי לֹא דְאִמְר רַב הוֹנָא
הַטָּמֵא חֲבֵרוֹ, לֹא הוּא הַטָּמֵא תִּיּוֹבְתִיה, מֵאִי מַעֲשֵׂא?
דִּידִיה מִצֵּי אֶסֶר, דְּהַכְרִייה לֹא מִצֵּי אֶסֶר. - פְּשִׁטָּא! -
מַהוּ דְּתִמְכֵּא: פִּיּוּן דְּקֵנִי לִיּה לְכַפְּרָה - פְּרִידִיה דְּמֵאִי,
קֵא מַשְׁמֵי לָן. (נַעַץ סִימֵן) רַב נַחְמָן וְרַב עֲלָמֵם וְרַב
יִצְחָק אֶמְרִי: אִין אִדָּם אוֹסֵר דְּבִר שְׂאֵן שְׁלוֹ, מִתִּיּוֹבִי:
הַשְׁחֵט הַטָּמֵא בְּשֶׁבֶת בְּהוֹן לְעוֹבְדָה זְרָה - תִּיּוֹב שְׁלֵי
טָפְאוֹת, וְאִוקְמִין בְּהַטָּמֵא הַעוֹף וּבְחֲצִי קִנְה פְּגוּם,
מַעֲשֵׂא בְּהַטָּמֵא הַעוֹף הוּא, דְּכֻלְּהוּ בְּהַרְי הַרְי אֶתְּיָו,
 אב

40 קאמר, דהא סימן אחד בשחיטת עבודה זרה ולא גמור מעשה הוא, הלכך על כרוך
 41 סימן אחד דרב הונא לאו רוקא. דהוא הדין לחצי סימן. ואפילו מוקמת לה בטעמא
 42 העוף הוי תיובתיה: גמר שחיט בה פורטא - פקע שם קדשים מיניה, דחזבה שחיטת
 43 חוץ ליתיה דע גמר שמינ, וחותך עפר רזא **אלא** - דאיתא בטעמא
 44 מתוקמא, ובאומרי: אינו רוצה לעבד עבודה זרה בשחיטה זו עד שתגמר. והשתא
 45 אלא פקע שם ובזכר עד גמר וביחה. ומתנאיב כבוליה. א' **וכי** - דעמנא דשחיטת
 46 חוץ לא משום סימן אחד דהתא הוק הוא, אלא באומר רב הונא וביחה הוא
 47 עובדה. **מאי איריא הטאת** - דנקט ליתני "השחט את הבהו", דמשמע כל
 48 זבחינו ומנדקט טעמא, דאיתיה נמי בעוק - שמע מיניה בטעמא הוק קאי. ועולה
 49 לא מצי למינקט, משום דעולת הוק בעי שני סימנין. ולא באומר בגמר וביחה
 50 הוא חייב ליה וזיי! והאי פירכא לא לאותובי לרב הונא נקט לה, דכי מרלית רב הונא
 51 מהכא, ותימא דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו אלא בגמר מעשה - איכא למפריך נמי? מאי שניא טעמא דנקט? אלא הכי פפריך: אי איתא דעמנא משום גמר וביחה
 52 הוא, מאי שניא עוק? אלא רב ברוך עטמא אחריניא, שמינא **לא אסר רב הונא** - הא דמתניתא מיעה ליה לרב הונא, ומשום חוב נקט טעמא דהוכשרו שמינא
 53 אחד, דאי תנא ובח - ליכא לחזיביה בשחיטת פריש, ופקע שם קדשים מיעה ליה כרב הונא. אבל בעוק משכחת שלש טעמא, ובגין שהיה
 54 חצי פגום הוסיף ליה רב הונא. דבמחבר בפנים, ומחייב עליה משום שחיטת חוץ, וחזיב חוץ, ומעשה כל דהו ועבדה זרה, וניתלה נשמה בשבת - וכן הדי
 55 אתו. א' לאו דאמר רב הונא (כו') סימן אחד - וסאדיה אדעולא דמעשה כל דהו חמא. לא הוה טעמא תיובתיה - דעולא, מרשאי בן היה סלקא דעתך דבבמהנא
 56 קאי, דאיכא למימר: מעשה ביה קאמר רב הונא, דהיינו גמר מעשה. א' לאו דאמר רב הונא **בחסת חבירו** - ואפילו היה חמא מעשה כל דהו אסר בכמהו. לא הוה
 57 **הטאת תיובתיה** - וטעמא כדוהיה סלקא דעתך פריש, אדבמהנא קאי. ו**הבידה לא מצי אסר** - דאי טעמא דכתיבין הוא. **דקני ליה לכפרה** - שהעלמים מתכפרין
 58 בה. לישנא אחרינא: אי הכי, דבגמר וביחה הוא עובדה, מאי איריא טעמא, דמשמע דאיכפל תנא לאשמועינן מידי דלית ליה חלק בו, שהעלמים שוחטין אותה והיא
 59 כולה לכתיבין? ליחתי ובהו, ולשתמונני אפילו שלמים שוקן שלו מחייב שלש טעמא, דהא על פקע שם קדשים מיניה דע גמר וביחהו ומנדקט טעמא, שמינא מיניה: בעובד
 60 עובדה זרה בתחלת שחיטה קאמר, ומשום טעמא דהתא אינו שלו, ולא מצי אסר במעשה זוטא, דילו שלמים הוה - אלא כמינא טעמא זוטא, ומכל מקום לרב הונא קשיא,
 61 משום דאפילו בעוק בעיני בני סימנין. **לא הוה הטאת תיובתיה** - דגמא "מעשה" דעולא - מעשה רבה. ולא הוה מייצגין רב הונא לאוקמי טעמא דהתא, דהאי דנקט
 62 טעמא דרב הונא תנא, משום איריא שלמים, כיון דדידיה ניהו הוה - נמי מתיסרי במעשה כל דהו, וליכא חיוב שחיטת חוץ, אבל טעמא לא מחסר דע חטאת, דאיכא
 63 מעשה רבה. ולשון זה נראה בעיני, דהכי מסתבר לישנא דתלמודא, דלרב הונא לחזידיה קמוחיב. **דחבריה לא מצי אסר** - במעשה כל דהו. ולחכיב תנא טעמא, דכתיבין
 64 היא, דאיריא שלמים - דידיה ניהו, ומתיסרי במשכח כל דהו. **כדידיה דמיא** - ואפילו הכי קוניו לאו מחסר. **אין אדם אוסר דבר שאינו שלו** - אפילו בגמרא טעמא,
 65 ואת דמפרש: במעשה כל דהו. לא הוה מנסך חיובתייהו, דהא מעשה גמור הוא, ולקמ מוחיב ליה מנסך. **ואוקמינא** - על כורחך בגמרא טעמא,
 66 מרילא תנא ובח. באף על פי דליתין רבנא לא מצי ליתרין ובהו. דהו מתיסרי בתחלת חיוביה, ויהו ליכא חיוב שחיטת חוץ, וכי תנא טעמא הוי
 67 דבר שאינו שלו, ולא מחסר, ולא פקע שם קדשים מיניה - אפילו הכי, מדלא נקט עולה דשכיח ולא הוי נמי דידיה, ונקט טעמא, דמידי דאיתיה בעוק בסמין אחד -
 68 דאי טעמא טעמא סימן אחד דרעף הוא, ובחצי פגום, כדארמין.

חולין. פרק שני - השוחט דף מא עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" רלה

1 אבל יבח - דבר הובח בספק, הדיינו בהמה, דעך - מלוק הוא. וא אין
2 אדם אוסר דבר שאינו שלו מאי איריא - דחני עוף? אפילו בהמה נמי,
3 דוא לא פקע שם קדשים מניחא ומהוה, אידו מחייב משום עובר עבדה
4 זרה, ומכל מקום, אף על גב דא מיתראס מפלחא פלחא. כיון דקניא לה
5 אפילו, שדרי הבעלים מתחברים בה.

6 כרידיה דמיא - הלכך לא מצי למיחני שום
7 זבוב, ודאילו עולה מפתח אעשה, והטאת
8 ואעס על חטאים, שלמים ושאר קדשים
9 קלים ורידיה ניהוה. לרובי נקט עוף ובחצי קנה
10 פגום, ומדחייב בשחיטת חץ בהדוא פורטא
11 דמיתסר ביה. אחד לשום אחד מכל אלא
12 - אפילו בהמה לא ארדיה, אלא ארדיך
13 ששחט לשום דבר כשר. המטמא - טהרות
14 של תבירה. והתרמט - ותרומה בחולין של
15 חבירו, דמחיל להו, דמיבעי ליה לחבונהו
16 לכתמים בדמי תרומה, הדינו ביה, ולא חזי
17 אלא לכהנים. והמנסך - יין של חבירו
18 לעבודה וזה. בשוגג - שיל דע שדאי
19 תרומה, ולא עד שזאה נאסר בנימוך זה.
20 או כסבר דין שילו הוא. פטור מלשלים -
21 ואף על גב דמוק בשוגג חיוב, כדקיימאן בן
22 (בבא קמא כ"א), אדם מועד לעולם, בין
23 עד ובין שכן ביה, כדאמר רבא, דאב הדיק
24 שאינו ניכר הוא, ולא שמה הדיק. ובמוד
25 חיוב שלמה, קדושה רבנן, ומשום דקס
26 ליה ברובה מניה לא מפתר, ואף על גב
27 דחיוב מיתה משום עבודה וזה, ואפילו לא
28 הדרו בו, ולא מקטילי, קיימאן לן (בכורות
29 ד"ג), חיוב מיתות שוגגין פטורין מלשלים
30 - הכא חיוב אפילו אתרו ביה, כדאוקמינא
31 טעמא במסכת גיטין (נ"ב), משעה דאגבדה
32 על מנת לאסורו מחייב לשלמו, ומחייב
33 בנפשו של חי עד שעת נסוק. שניכר -
34 כשריך ידו לתמוע לעבודה וזה. שלא בפני
35 עבודה וזה - רבא אשמועינן. אכרי
36 אף, אכנאה, אדור אביר שני, וזה
37 של. ועוד שיכול לומר לו - אפילו נסכו
38 לעבודה וזה, אלא כל הדינו בו - דאין
39 אדם אוסר דבר שאינו שלו. לאונסי - על
40 כרדי, שחאסר. ורב נתן ורב עטרם ורב
41 ציחק אמרי לך - וזו דרב הונא תוקע
42 כתנאי, דהא רבי יהודה בן בבא פליג אבל
43 מילתא דידן לא תוקים כתנאי, דאין אמרין
44 שפיר אפילו לתנא קמא. דאפילו לרידיה דאדם אוסר - הני מילי גוי, אבל
45 ישראל - לצערי לחבריה עבדי, ואין דעתו לעבודה וזה. בישראל משומד -
46 והוא אלא מצי לאוקמא באדיא ליה שחפתו בנהו, כדאוקמינא אינהו לעיל.
47 השתא מיהא, כיון דאירא לחבי דגוי אוסר, ומקמינא ליה גוהו ואלאב דתנא
48 קמא. התינו בו - בישראל, אלא שחט לעבודה וזה, ודאי שחט
49 התראה, וקודם לכן לא היה בחזקת משומד. מאי - מי אוסר או לא, קבלת
50 דתראה שחטתי בו, יוד יודע שחט מותר על עך, והתורה אמרה אשתה
51 חיוב מיתה, וזה אמרתי. יודע אני, ועל גב דאין עשה שחטא. אמרין
52 בסנהדרין (מ"א), "מות יומת" - עד שיתיר עצמו למיתה. משנה לתוך ימים
53 - ולא לומר: לשרא דמאן קם שחיט. ולא לתוך הבלים - שלא אמרתי
54 מקבל עד לעבודה וזה הוא. לתוך עונה של מים - גומא, כמו "עוונות
55 גלפנים" מדעת קטן (כ"א), לשתן מורי. לישנא אחרינא: לתוך תנוגול, ודאי היא.
56 ובכפינה - יכול לשחוט על גב הכלים, והדם שותת לתוך הים שלא ללכרך
57 את הדימה, ולא מרחי כשחט לתוך ימים. אבל עושה טמא - משמע: שחט
58 לתוכה. ובגמרא אמרתי אין שוחטין לגומא דגומא - משום
59 שחא

אבל יבח - לא; ואי אין אדם אוסר דבר שאינו
שלו, מאי איריא הטאת העוף? אפילו הטאת
בהמה נמי! - כיון דקניא ליה לכפרה - כרידיה
דמיא. תא שמעי: שנים אוהוין בפקסין ושוחטין,
אחד לשום אחד מקל אלו ואחד לשום דבר כשר
שחטתו פסולה! - הכא כמאי קסינן - דאית
ליה שחפתו בנהו. תא שמעי: המטמא והמקדש
והמנסך, בשוגג - פטור, כמורד - חיובו - הכא
נמי דאית ליה שחפתו בנהו. כתנאי: גוי שניכר
וינו של ישראל שלא בפני עבודה וזה - אכרי:
רבי יהודה בן כתיבא ורבי יהודה בן כבא מתירין
אותו מפני שני דברים: אחד - שאין מנסכין יין
אלא בפני עבודה וזה, ואחד - שכולו לומר לו:
לא כל המנסך שחאסר ייני לאונסי. ורב נחמן ורב
עמרם ורב יצחק אברי: אפילו למאן דאמר אדם
אוסר דבר שאינו שלו - הני מילי גוי, אבל ישראל
- לצעוריה קא מפיין. תא שמעי: שנים אוהוין בפקסין
ושוחטין, אחד לשום אחד מקל אלו ואחד לשום
דבר כשר - שחטתו פסולה! - הכא כמאי קסינן
בשוגג - פטור, כמורד - חיובו - הכא נמי
ויצחק אברי: תא שמעי: המטמא והמקדש
והמנסך, בשוגג - פטור, כמורד - חיובו - הכא נמי
בישראל משומד. אמר רבי אהא קריה דרבא
לרב אשי: התינו בו וקבל עליו התראה, מאי אמר
ליה: התינו עצמו למיתה קאמרתי? אין לך משומד
גזול מנה. משנה אין שוחטין לא לתוך ימים, ולא
לתוך תהרות, ולא לתוך כלים; אבל שותת הוא לתוך
עונה של מים, ובכפינה על גבי כלים. אין שוחטין
לגומא כל עיקר, אבל עושה גומא בתוך ביתו בשביל
שנינים הדים לתוכה; ובשוק לא יעשה, ולא

כיון דקניא ליה לכפרה כרידיה דמיא - והא דפריך בהרבה בריהו (ק"א), א
מוקצה ועבד אינו שלו הוא, ואין אוסר אדם דבר שאינו שלו ומוקל לה בקדשים
קלים - היינו כרב הונא דלעיל. ולחני אמרתי דבא מתוקמא אף בחטאת, כרידיה
דמיא.
תא שמעי שנים אוהוין בסכין ושוחטין בו -

שמעו עבד חרב הונא ועולא דלעיל
(כ"א), אכרי אף לחיטוי. דודי דשנים אוהוין,
והוא דרבי יהודה בן בתירא, ורבנן דבסמוך -
אכרי אף לחיטוי. ומשמע דלחידוהו נחא.
והשתא, (עבדה וזה ג"כ), והשתא אריה פפר ר"ב
ישמעאל! (עבדה וזה ג"כ), והשתא אריה פפר ר"ב
דמלך אהו, דאמר ר"מ "בכונט" - שזנום
והקדישו אחריים חתמה. הוי אסור אף לחיטוי.
והימה דרתם לעיל בהדואו פירקא (עבדה וזה
ג"כ), ומי מניה רבי יוסי בן שאול מרבי כלים
שנשתמשו בהן בבית ר'עיי, מוח שמרבי בהן
בבית המקדש? אליבא דמאן דאמר עבדה וזה
הוא - אז לית עובי, לן, והשתא לחיטוי אכרי
זבא - ומסקי דאמרוך, ודידיה ליה מקרא
ד"הכונט" שזנום, ומה דאריה דידי? התם אכרי
אף לחיטוי כלים שחטתו אהו, דרב תני
שדו לחיטוי, למאן דאמר (ולאן לעבודה וזה
הוא) ויש לומר, דקרא ר"ב הבלים? דארי אכרי
לגבוה. ומייתי מניה ראה לעולא, דכין
דאכרי, אף על פי שלא שעה חזו שום
דבר, ומי בעי למעשה עבדה וזה, אלא
דיבא עדיב מעשה גמור, ממחילה לעבד
הבונה - אית לן למימר דאסור אפילו
לחיטוי.

תא שמעו המטמא והמקדש והמנסך בו -
למאן דאמר בדיקין (גיטין ג"ב), מנסך
משום פריך, ואם אמרתי, ומאי קא מנין דאית
ליה שחפתו בנהו? דא אמר התם דאמר
דמנסך ממש לא בעי למעשה עבדה, משום
הדיני מרמט. וכין דאוקמינא דאית ליה שחפתו
בנהו, דלא נאסר חליב חבירו אלא משום שערב
שעלו, ואם כן אית חבירי דיני מרמטו עין למה
דמכל מקום קא משמע לן דאף על גב דחיב
מיתה - לא אמרין קם ליה ברבדה מניה,
כדאמרין התם. ואי לא תנא משנה דהא אמיתא
דברר מועט לא מיתע, למאן על כניין
שחאסר ייני לאונסי - תימה דמשמע הבא
דרי יהודה בן בתירא שרי לחבני לבל י
שריח, משום דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו. ומסכת עבדה וזה פרק ר"ב ישמעאל"
(ט"ב), משמע ולא שרי לחבני אלא לחיותו גי דנסכיה. ודמיה מייתי ראה אחא דקאמר
התם: ואי גי דנסכיה לחריה ישראלי, אף על גב דאסור בתנאה, למעיל דמי מהדוא
גי דנסכיה שרי, דמקלא קלייהו עין לומר, דחיב מייתי דתם. ורבי דרבי יהודה בן בתירא
שרי לחבניהו לבל ין שריח, ולתנן גי שריח, דלחני מרפלי עליה שרי לחבניהו לחיותו גי דנסכיה.
בישראל משומד - פירש בקוגנטרי, דלוח דחין דדהא מצי לאוקמינא דאית ליה
שחפתו בנהו, כדאוקמינא לעיל. וקשה דאם בן אמאי חזי הקשה קשישת שכבר תירץ,
אלא נהא, דאף על גב דאית ליה שחפתו בנהו, אבתי איכא למימר לצעוריה קמיתין.
הכא נמי בישראל משומד - לתוך אמרתי וזה מצי למימר "בדיקין" (גיטין ג"ב),
מנסך ידני שנגב.

אין שוחטין לתוך הגומא - אמר רבתי הם ודיינו גומא קייה, דתרא מקביל דם
לעבודה וזה. וקשה דאם בן בלא עשה לו בלא עשה לך מוקס דחין לגומא איבא תקנה לנכך
חצרו; ולפריך טוב ליהודי מלשחוט אפילו לתוך גומא שאינה נקיה.
ובשוק לא יעשה בן - אף על גב דאמר רב (שבת ד"ב), כל מוקס שאסור תבנים מפני
מראית העין אפילו בחורי חדרים אסור - היינו כמו שחטתו בהמה אבל כן
כנגד תנא, שם אין רואים אותו עשה בן בצינעא וזה שם חשד כמו בשוק. אבל כאן,
הרואה שעשה בביתו אומר: לנך חצרו הוא עשה. ומיהו, בירושלמי שם דכל משנה פליג אורב מהדיא. וטראה שאין התלמוד שלנו סובר בן, מרלא הקשה ממתניחין לרב כמו
הקשה מוזב שבבאר, ומשני נחאי היא פפר "מחא אשר" (שם ד"ס), וכל דתורו דפריך לרב פפרק קמא דמסכת עבדה וזה (כ"א) - שם שפתחו לו מיתוהו לפני עבדה וזה, וישב
לן קין בריגלו, ומשני לה, קאמר בירושלמי דפליג אורב. אלא דאמר פפרק אף פ"י (בכורות כ"א) - צויר ששבו ב"ב - מעמבו בריגלו בצינעא שבעת ואינו חושש
- בהדואו ואם עשה אין שוחטין לגומא דגומא - משום
שחא

חולין. פרק שני - השוחט דף מא עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

תוספות

ורבי שמעון מכשי - פרש השוחט: דלא חישי למראית העין. ורבינו יצחק בן אשר מפשי דלא שייך כלל לרבי שמעון מראית העין. ודומה במקדש על מנת לשחוט בחוץ. ורבי שמעון לטעמיה. ומפשי בפרק "דרי עליו עטורין" (מנחות קט"א.) דרי עליו עולה על מנת שאקרינהו בבית חוניי - יקרינהו לבית המקדש. ורבי שמעון אומר: אין זה עולה. וטעמא - שלא התנדב כדרך

המתנדבים. כדתנן בפרק "דמנחת ודמנחת" (שם קט"א.) דרי על מנת להביא מן השעריך

כו'. רבי שמעון פתח. שלא התנדב כדרך המתנדבים. והבידאי הוא ונתפסא אתר דרבי. ורבי שמעון מכשי. שאין כוונתו בה מתנדב

אמר רבי שמעון: ומה אם אמר דרי עליו עולה לטעמיה בעבר הדין? שאין עולה היא?

והא לא אמר לשם חטאתי - אם לא אמר "לשם חטאת". ואפילו אם אמר "דרי זו חטאת" - לא אמר כלום. כדאמרין בפרק

קמא נדרים (א"א.)

אמר נדר בצינעא - ולעיל דלא חישינן שמא ש' לו זבח בתוך ביתו בצינעא.

דאית ליה קלא. מרגיליה דהדין שלא יבואו לידו

לא שנו אלא שאין לו אשה - מה שהקשה בקנטרס: אי שאין לו אשה, למה לו

למתניה? וזה הכלל: פשיטא. למאי נחיה? ש' לומר "אין לו אשה" - היינו שאין אנו יודעין

אם יש לו אשה אם לאו. וכן אין לו זבח? דלעיל. אבל בידוע דאין לו לא איצטרך.

והא לא אמר לשם חטאתי - אם לא אמר "לשם חטאת". ואפילו אם אמר "דרי זו חטאת" - לא אמר כלום. כדאמרין בפרק קמא נדרים (א"א.)

אמר נדר בצינעא - ולעיל דלא חישינן שמא ש' לו זבח בתוך ביתו בצינעא.

דאית ליה קלא. מרגיליה דהדין שלא יבואו לידו

לא שנו אלא שאין לו אשה - מה שהקשה בקנטרס: אי שאין לו אשה, למה לו

למתניה? וזה הכלל: פשיטא. למאי נחיה? ש' לומר "אין לו אשה" - היינו שאין אנו יודעין

אם יש לו אשה אם לאו. וכן אין לו זבח? דלעיל. אבל בידוע דאין לו לא איצטרך.

והא לא אמר לשם חטאתי - אם לא אמר "לשם חטאת". ואפילו אם אמר "דרי זו חטאת" - לא אמר כלום. כדאמרין בפרק קמא נדרים (א"א.)

אמר נדר בצינעא - ולעיל דלא חישינן שמא ש' לו זבח בתוך ביתו בצינעא.

דאית ליה קלא. מרגיליה דהדין שלא יבואו לידו

לא שנו אלא שאין לו אשה - מה שהקשה בקנטרס: אי שאין לו אשה, למה לו

למתניה? וזה הכלל: פשיטא. למאי נחיה? ש' לומר "אין לו אשה" - היינו שאין אנו יודעין

אם יש לו אשה אם לאו. וכן אין לו זבח? דלעיל. אבל בידוע דאין לו לא איצטרך.

והא לא אמר לשם חטאתי - אם לא אמר "לשם חטאת". ואפילו אם אמר "דרי זו חטאת" - לא אמר כלום. כדאמרין בפרק קמא נדרים (א"א.)

אמר נדר בצינעא - ולעיל דלא חישינן שמא ש' לו זבח בתוך ביתו בצינעא.

דאית ליה קלא. מרגיליה דהדין שלא יבואו לידו

לא שנו אלא שאין לו אשה - מה שהקשה בקנטרס: אי שאין לו אשה, למה לו

למתניה? וזה הכלל: פשיטא. למאי נחיה? ש' לומר "אין לו אשה" - היינו שאין אנו יודעין

אם יש לו אשה אם לאו. וכן אין לו זבח? דלעיל. אבל בידוע דאין לו לא איצטרך.

והא לא אמר לשם חטאתי - אם לא אמר "לשם חטאת". ואפילו אם אמר "דרי זו חטאת" - לא אמר כלום. כדאמרין בפרק קמא נדרים (א"א.)

אמר נדר בצינעא - ולעיל דלא חישינן שמא ש' לו זבח בתוך ביתו בצינעא.

דאית ליה קלא. מרגיליה דהדין שלא יבואו לידו

לא שנו אלא שאין לו אשה - מה שהקשה בקנטרס: אי שאין לו אשה, למה לו

למתניה? וזה הכלל: פשיטא. למאי נחיה? ש' לומר "אין לו אשה" - היינו שאין אנו יודעין

אם יש לו אשה אם לאו. וכן אין לו זבח? דלעיל. אבל בידוע דאין לו לא איצטרך.

והא לא אמר לשם חטאתי - אם לא אמר "לשם חטאת". ואפילו אם אמר "דרי זו חטאת" - לא אמר כלום. כדאמרין בפרק קמא נדרים (א"א.)

אמר נדר בצינעא - ולעיל דלא חישינן שמא ש' לו זבח בתוך ביתו בצינעא.

דאית ליה קלא. מרגיליה דהדין שלא יבואו לידו

לא שנו אלא שאין לו אשה - מה שהקשה בקנטרס: אי שאין לו אשה, למה לו

למתניה? וזה הכלל: פשיטא. למאי נחיה? ש' לומר "אין לו אשה" - היינו שאין אנו יודעין

אם יש לו אשה אם לאו. וכן אין לו זבח? דלעיל. אבל בידוע דאין לו לא איצטרך.

והא לא אמר לשם חטאתי - אם לא אמר "לשם חטאת". ואפילו אם אמר "דרי זו חטאת" - לא אמר כלום. כדאמרין בפרק קמא נדרים (א"א.)

אמר נדר בצינעא - ולעיל דלא חישינן שמא ש' לו זבח בתוך ביתו בצינעא.

דאית ליה קלא. מרגיליה דהדין שלא יבואו לידו

לא שנו אלא שאין לו אשה - מה שהקשה בקנטרס: אי שאין לו אשה, למה לו

למתניה? וזה הכלל: פשיטא. למאי נחיה? ש' לומר "אין לו אשה" - היינו שאין אנו יודעין

אם יש לו אשה אם לאו. וכן אין לו זבח? דלעיל. אבל בידוע דאין לו לא איצטרך.

והא לא אמר לשם חטאתי - אם לא אמר "לשם חטאת". ואפילו אם אמר "דרי זו חטאת" - לא אמר כלום. כדאמרין בפרק קמא נדרים (א"א.)

אמר נדר בצינעא - ולעיל דלא חישינן שמא ש' לו זבח בתוך ביתו בצינעא.

דאית ליה קלא. מרגיליה דהדין שלא יבואו לידו

לא שנו אלא שאין לו אשה - מה שהקשה בקנטרס: אי שאין לו אשה, למה לו

למתניה? וזה הכלל: פשיטא. למאי נחיה? ש' לומר "אין לו אשה" - היינו שאין אנו יודעין

אם יש לו אשה אם לאו. וכן אין לו זבח? דלעיל. אבל בידוע דאין לו לא איצטרך.

והא לא אמר לשם חטאתי - אם לא אמר "לשם חטאת". ואפילו אם אמר "דרי זו חטאת" - לא אמר כלום. כדאמרין בפרק קמא נדרים (א"א.)

אמר נדר בצינעא - ולעיל דלא חישינן שמא ש' לו זבח בתוך ביתו בצינעא.

דאית ליה קלא. מרגיליה דהדין שלא יבואו לידו

לא שנו אלא שאין לו אשה - מה שהקשה בקנטרס: אי שאין לו אשה, למה לו

למתניה? וזה הכלל: פשיטא. למאי נחיה? ש' לומר "אין לו אשה" - היינו שאין אנו יודעין

יתקף את המינין. גמרא אין שוחטין לא לתוך וכו'.

מאי שנא לתוך ימים דלא - דאמרין: לשיא דיקא

קא שחיט. לתוך עונה של מים נמי אמרי: לטבאה

קא שחיט! אמר רבא: בעבירים שנו. אין שוחטין לגומא

ולגומא וכו'. והא אמרת: אין שוחטין לגומא כלל!

אמר אבאי: רישא בגומא שבשוק. אמר ליה רבא, והא

מדקתני שיפא: ובשוק לא יעשה אלא כמפלג דרישא והא

בשוק ספקינן: קלא אמר רבא, הכי קאמר: אין שוחטין

לגומא כל עיקר. והרצאה לנקר הצרו כיצד הוא עושה?

עושה מקום חוץ לגומא ושוחט, ודם שותת ויורד

לגומא; ובשוק לא יעשה כן, שלא יתקף את המינין.

תניא פותיה דרבא: היה מהלך בספינה ואין לו מקום

בספינה לשחוט - מוציא ידו חוץ לספינה ושוחט, ודם

שותת ויורד על דופן הספינה. ואין שוחט לגומא כל

עיקר. והרצאה לנקר הצרו כיצד הוא עושה? עושה

מקום חוץ לגומא ושוחט, ודם שותת ויורד לגומא;

ובשוק לא יעשה כן, משום שנאמר: "בחקתיהם לא

השוחט לשם עולה, לשם זבחים, לשם אשם תלוי,

ולא יעשה כן - יצוה בדיקה אחריו. משנה

השוחט לשם עולה, לשם זבחים, לשם אשם תלוי,

ורבי שמעון פסולה. ורבי שמעון מכשי. שנים אוהוין לשוחטין,

אחד לשום אחר מכל אלו ואחד לשום דבר בשר - שוחטין פסולה. השוחט לשם חטאת,

לשם אשם ודאי. לשם כבוד, לשם מעשה, לשם תמורה - שוחטין פשרה. זה הכלל: כל דבר

שנידב ונדב - השוחט לשמו אסור, ושאינו נדב ונדב - השוחט לשמו פשר. גמרא "השוחט

לשם עולה". אשם תלוי בר נדב ונדב הוא? אמר רבי יוחנן: הא מגני? רבי אלעזר הוא, דאמר:

מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום. פסח בר נדב ונדב הוא? ומנא קביעא ליה? אמר רבי

אושעיא: שאני פסח, הואיל ותפרשתו כל השנה פסחה. אמר רבי יצאי: לא שנו אלא תמימים,

אבל בעלי מומין - מידע ידעו; ורבי יוחנן אמר: אפילו בעלי מומין נמי, מינין דרמי ליה מדי

אמומא ולא ידעו. "השוחט לשם חטאת". אמר רבי יוחנן: לא שנו אלא שאינו מחוייב חטאת,

אבל מחוייב חטאת - אימא: לשום חטאת הוא עושה. והא לא קאמר "לשם חטאת"! אמר

רבא: באומר "לשם חטאת". "לשם חטאת" אמר רבי אלעזר: לא שנו אלא שאין לו זבח

בתוך ביתו, אבל יש לו זבח בתוך ביתו - אימא אמורי אמרי ביה. "לשם חטאת" וכו'.

ובחי? אמר רבי אבהו: באומר "לשם חטאת וכו'". "זה הכלל": לאתווי מאי? לאתווי עולת

צור, דמתו ורחמיא: הא לא נדר - אימר נדר בצינעא. "ושאינו נדב ונדב". לאתווי עולת וילדת.

אמר רבי אלעזר: לא שנו אלא שאין לו אשה, אבל יש לו אשה - אימר לשמה הוא עושה.

והא לא קאמר "לשם עולת אשתו"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתו" - פשיטא!

והא לא קאמר "לשם עולת אשתו"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתו" - פשיטא!

והא לא קאמר "לשם עולת אשתו"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתו" - פשיטא!

והא לא קאמר "לשם עולת אשתו"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתו" - פשיטא!

והא לא קאמר "לשם עולת אשתו"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתו" - פשיטא!

והא לא קאמר "לשם עולת אשתו"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתו" - פשיטא!

והא לא קאמר "לשם עולת אשתו"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתו" - פשיטא!

והא לא קאמר "לשם עולת אשתו"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתו" - פשיטא!

והא לא קאמר "לשם עולת אשתו"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתו" - פשיטא!

והא לא קאמר "לשם עולת אשתו"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתו" - פשיטא!

והא לא קאמר "לשם עולת אשתו"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתו" - פשיטא!

והא לא קאמר "לשם עולת אשתו"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתו" - פשיטא!

והא לא קאמר "לשם עולת אשתו"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתו" - פשיטא!

והא לא קאמר "לשם עולת אשתו"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתו" - פשיטא!

והא לא קאמר "לשם עולת אשתו"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתו" - פשיטא!

והא לא קאמר "לשם עולת אשתו"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתו" - פשיטא!

והא לא קאמר "לשם עולת אשתו"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתו" - פשיטא!

והא לא קאמר "לשם עולת אשתו"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתו" - פשיטא!

והא לא קאמר "לשם עולת אשתו"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתו" - פשיטא!

1 שהוא חוק המנין לעבודה זרה. יתקף את המינין - יחזיק ידיהם בחוקותיהם,
2 "יחזיקו" לשון חוק. גמרא לכבואה - פירוש שלו הנראה במים. עכו"ין - לא
3 מיכרב בהו בכבואה. והאמרת אין שוחטין לגומא - ודרת תני אבל עשה גומא כל
4 עיקר - ואפילו בבית, דמחייב כמנחת. על דופני הספינה - ודמופני הספינה למים.
5 לנקר - לנקות. מילין - חרין קטן. ובשוק
6 לא יעשה - שאין אדם חס לנקר את השוק.
7 בדיקה אחיו - שגמא מן הוא לעבודה זרה,
8 וברלו מפתו ומיניו. משנה השוחט - חולין
9 בחוץ. לשם עולה - ודיבין דבאה גנדר
10 ובגנדה, הוראה אומר: עכשיו הוא מקדש
11 ושוחטת לעולה. וקרישם בחוץ מותרים.
12 וגזר רבנן עליה פסול. וכן שלמים וכו'. אשם
13 תלוי - בא על ספק זבוב כרה, כשהו בני
14 החיובות לפניו ואכל אחת מן. ובאי עדים
15 ואמר: אחת מןן על היה חיבת, ובאי ידוע
16 איו. אבל אשמו ואחוזו עמו בבית, סבבור
17 שבא על אשתו, ונתקף ולא ידע למחר על
18 אי אהו סמו בא. שדויו שתיקן במשה הואו לא
19 היה יודע - מבואר אשם תלוי, להגן מן
20 הסודין עד שידוע לו, אם חטא ודאי - מביא
21 חטאת. ובגמרא פריך: והא לא נדר נעבד
22 הוא. והוראה יודע שאין דבריו כלום, שאין
23 שם אשם תלוי אלא על מה שהחייב,
24 וההוא קלא אית ליה? ופסח נמי בגמרא פריך.
25 ורבי שמעון מכשי - לא חישי למראית
26 העין. אשם ודאי - אשם זולתו, דהיינו
27 נשבע לשקר לכפירת מנון. אשם מעלות,
28 אשם שפחה חרופה. ועל גשם אשם תלוי בא
29 על ספקו קרי להו לוחי "אשם ודאי". לשם
30 כבוד לשם מעשה - מידע ידעו דבקר הוא,
31 דבכור ומעשר מידע ידעו מקמי הכי, דאילו
32 היה שעתא לאו בני אפרושי ניהו, דנימא:
33 השתא מקדשו להו. זה הכלל - בגמרא
34 מפשי לחתווי מאי, אלא חטאתיה לכלוהו.
35 גמרא כי נדר ונדב הוא - בתמיה. ככל
36 יום - שבלב יום הוא עומד בספק חטאת,
37 ולכן נקפו שגמא חטא. ומצינו שחשבי
38 הכתוב אשם תלוי לקרב לויאלל היבא
39 ודחוקו ספק חטא בערים. והאי נמי, אן סתו
40 דכל יומא בספק חטא קמי. דימא קביעא ליה
41 כיבא הפסח, ולכן מידע ידעו דבדי רוח
42 קין הואיל והפשיטו כל השנה - כל ימות
43 השנה ראי להפשיטו ולתניחו עד ומנו. הלכך
44 השתא נמי אמריה חטאת מפשי ליה.
45 וקשויט פסח בשאר ימות השנה. וקיימא לן
46 שלמים הוא. ואמרי: שקדשו שלמים בחוץ
47 ואביל להו. מידע ידעו - דמשקר, ולא נפיק
48 חרובה מיניה. ורבי מדי אומא - שיהא
49 נכסה בצמר או ביטוי ולא חוו ליה, וסברי חם
50 חטא. ולא שנו אלא שחייב מחוייב חטאת -

1 מהו דתימא א איתא דילדה קלא הוה ליה - ומידע דיעו דמשקר. קא משמע
2 לן - ובי אלעור דאדמו אפילי אפילי. לישנא אחרינא: הא דרבי אלעור ורבי אבהו
3 לא גרסינן, והבי גרסינן. לאתווי עולת וילדה, מהו דתימא אימא ילדה יליד, קא
4 משמע לן דאם איתא דאוליד קלא אית לה, ובשיש לו אשה בתקומא ומתניתין,
5 ואינטריך לבנא למתניה ב"ה חלל,

6 דמהו דתימא: נידוש לה למאן דחוי, סבר
7 בביענא איליה, קא משמע על זה, שמתני' 2
8 ועיקר הוא, חזא - והא לא אמרו האי
9 "מהו דתימא" אבל הני ששמעתא דאמריא, ואורחא
10 דלא שאנר' דלעיל - אמנתין דיהה
11 דלא אמרו: מהו דתימא, ואורחא
12 דגמרא למער, "מהו דתימא" אבלל 3
13 דמתניתין. ועוד, בשאין לו אשה למח ליה
14 למתניה "זה חבלל" לאתווי פשיטא, למאי
15 נידוש לה.

הדרן עלך השוחט

16 **משנהא**לו מריפות - כל נקב במשהו.
17 פסוקה - לרחבה ברובה. לבית
18 חללו - ואם לא הניע לחלל קמיני סיפא
19 וחולץ גרא, דהיה עולה חלל קמיני סיפא
20 (נפסק החוט - חזא ודיא, ותרופת דיה)
21 משום חוט הוא. ונשרה השררה דקתי -
22 אורחא דמילתא נקב, דפסקית חוטט על ידי
23 שבידת שררה הוא. או שחפרה - בגמרא
24 פריך (חולץ מ:ב). היינו נקב ספגות -
25 קוקנות קטנות המתפשטות בתוך הריאה
26 שהדם נובע בה ששחוכים אותה. הכרס
27 הפנימית - בגמרא (חולץ ג:ב) מפרש -
28 שניקה - במשהו. רוב החיצונה -
29 בגמרא (חולץ ג:ב) מפרש. גדולה וקטנה -
30 לא גסה דקה קאמר, אלא על ושרו קטן
31 ושרו גדול. אם נקרת עוף בשור אף על גב
32 דלא הוי רובא. הכפס - *צניפיי. ובית
33 הכיסות - חזק הכרס שקורין **צניפאי עור.
34 כבוע וקרי בית הכיסות. והדמס מותר ביש
35 וסביב סביב לדבורס שאתה מבידיל יש
36 דפון לזה דפון לזה. ובאמצע חן שופכי זה
37 לחון זה. והמאכל נכנס מבית הכיסות
38 לחדסס, ומתמסס לתוך הריאה, ומתקבה לדיקן
39 שניקבו לחוץ - שדבק נראה מבחוץ, ובגן
40 שניקבו או זה או זה שלא מבקום חבוין,
41 לאפוקי שניקבו במקום דחבוין בשתי
42 דפנותיהן, והדבק והדבק מחללו זה
43 לחללו של זה. נפלה מן הגג - ושחטה מיד
44 א. טרפה. אף על פי שאין נראה בה,
45 תושעין שנתפסקו ותתפרק אברה, ואין
46 טעם בטרפות, שהלכה למשה מסיני הן.
47 ובגמרא (חולץ ג:ב). אמר שאם שהתה
48 ממת לעת שחטתה - כשרה, ואף על פי
49 שלא למענה. שנתבשר רוב צלעותיה - בלא
50 שרש נפילה. א. טרפה. ובגמרא (חולץ ג:ב)
51 מפרש מאי רוב. דרוסת הוא - שחבה

אלו טרפות - אי גרסינן 'אלר - נידא, או גרסינן 'ואלו יש דקרא אפלוטא
דרי שבב רובי עקבא, וחולץ ל:א, וחדה לו רבי עקיבא דבבל. או קאי אבל הני
'שהשיתו פסולה' דלעיל, וחדה פסול שאיער ששיתו דהיי נבלה, וקאמר הבא: ואלו חן
טרפות. **נִיקָב הַלֵּב בַּחֲלוּל -** בשאר ניקב לו איצטור למיתני "לבית חללו", שחן
דיקן ופשיטא שאין נקב חשוה בתקלא אם לא
ניקב לבית חללו. אבל לב שהוא עב, סלקא
דערך שאם ניקב בעמק שהוא חשוך נקב. וניטל
הלב הדימא והדיקן לא איצטרך למיתני,
דבבלל נקובים הוא. דאף על גב דבשחולל אמר
בגמרא (חולץ ג:א) וניטל כשר וניקב טרפה,
בבל הני נקובים דחנא נקב שכן נטיל,
וניקבה המרה בני נראה וכל שכן נטיל דטרפיה.
מכל מקום ניטלה חבדי ולא נשתייר הימנה
כלום איצטרך, דאפשר ליהויה דניטל כל חבדי
ולא המרה, שניטל כל כשר חבדי ונשאר המרה
דברקה בנידי חבדי דהסמפנות. והוה דחנא (חולץ
ג:א) גבי ואלו כשרות. ניקב הלב ואל לבית
חללו - עריך לומר דמחנא לא היה שמעינן,
דהוה אמנא: הוא הדין סמוך לבית חללו, דוספי
ליקב על בית החלול, ודא דקתי: ניקבה
הגזרת כשרה - היינו משום דבעי למיתני:
נסדקה ונשרה השררה ולא נפסק החוט שלה,
איצטרך. דאי מחבא ודא אמנא או את א. דא.
אי נמי, הוה אמנא דבעיא תריה, קא משמע לן
דבוטח תלי מילתא. וניטל חבדי ולא נשתייר
הימנה כוית פריך בגמרא (חולץ ג:א) רישא
סליפא. **או** חסודה - פשיטא מומי:ב
או חסודה מבפנים. ולמאן דאמר חסון מבפנים
לא שמה חסון פשרה ניקבה - ד. רמבן. או
חסודה - לרבי שמעון, דאמר: עד שתניקב
לבית הסמפנות, ובחסון כל שהוא מודה.
דרובת - דגן - גבי טרפות עוף הוא שייך
למיתני, אלא משום רבי יהודה תנא לא היה.
דרובת - דגן - גרסינן בתוספתא (שלישין
ובשרין וערך נץ ד') וכן בסד דפייט
בשליחית: "תחלה ישרא מרס הגס ונין
אפודיק. קריצים. וטעמא לא משום דוספי
ליקב, דאם כן בכלל נקובה היא. ומחיא טעמא
לא בני במתניתין דימאי ליהויה דימאי לבישרא.
אלא טעמא דרוסה - שהארס שורף וסופה
למות. **ואת** הדיה מלמד נתפסק הקדוש ברוך
הוא כל מין ומין הדימא למשה - והא דלא
חשיב ליה ב'יהוקים רבדי' (מנחות ט:א). גבי
שלשה דברים שנתקשה משה, מגורה ראש חדש
ושרצים, ולא חשיב מנין הוא דאמר במדרש: בניין
מטבע אש הדיה הקדוש ברוך הוא למשה,
דכתיב "זה יתנו" - שמא לא חשיב אלא מדי
דנתקשה, אף על גב דשאר קאי. כש' שרואה לא
נתקשה בהן, אלא שחמה על הדבר מני יוכל
אדם ליתן כופר נפשו. הדיהו הקדוש ברוך הוא
לדבוחן היסב ולחודיע לישראל. וכן הוא,
לדיהות לישראל לאו איהו אסרה ואזוי היא
מותרה.

הדרן עלך השוחט

אלו טרפות **בפהמה: ניקבת הוושט, ופסקות**
הנהרות. ניקב קרום של מוח, ניקב הלב
לבית חללו, נשברה השררה ונפסק החוט שלה, ניטל
הקבד ולא נשתייר הימנו כלום. הריאה שניקבה
או שחפרה; רבי שמעון אומר: עד שתיניקב לבית
הסמפנות. ניקבה הקבה, ניקבה הפגרה, ניקבו דיקון.
הכרס הפנימית שניקבה או שנקרע רוב החיצונה;
רבי יהודה אומר: הגדולה מפה והקטנה ברובה.
המסם ובית הפוסות שניקבו לחוץ. נקלה מן הגג.
נשתברו רוב צלעותיה. ודרוסת הואב; רבי יהודה
אומר: דרוסת הואב בקרה, ודרוסת ארי בקפה,
דרוסת הגיץ בעוף הדיק, ודרוסת הגס בעוף הגס. זה
הכפל: כל שאין פמחה היה - טרפה. גמרא אומר
רבי שמעון בן לקיש: רמו לטרפה מן התורה מניין?
מניין? 'אבשרו בשדה מרפה לא תאכלו'! אלא,
רמו לטרפה שאינה היה מן התורה מנין, דקתי
סיפא, זה הכפל: כל שאין פמחה היה מרפה - מכלל
דטרפה אינה היה, מנא לן? דכתיב: "ואת החיה
אשר תאכלו" - חיה אכול, שאינה היה לא תיכול,
מכלל דטרפה לא תיה. ולמאן דאמר מרפה היה
מנא ליה? - נקפא ליה מ"ואת החיה אשר תאכלו"
ואת החיה אכול, תיה אחרת לא תיכול, מכלל
דטרפה תיה, ואידך, האי "ואת" מאי עביד ליה? -
מביעי ליה לכדתנא דבי רבי ישמעאל, דתנא דבי
רבי ישמעאל: "את החיה אשר תאכלו" מכלל
שתקם הקדוש ברוך הוא מכל מין ומין והרקה לה
למשקם, ואמר לו: זאת אכול וזאת לא תיכול. -
ואידך נמי, מביעי ליה לכדתנא דבי רבי ישמעאל -
אין הכי נמי. - אלא טרפה היה מנא ליה? - נקפא
ליה מאידך תנא דבי רבי ישמעאל, דתנא דבי רבי
ישמעאל: "בין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא
תאכל" - אלו שמונה עשרה מטרפות שאמרו למשה
מסיני. ותו ליפא? והא איפא בס"ד יושב שמעתתא!
בשלא

1 מהו דתימא א איתא דילדה קלא הוה ליה - ומידע דיעו דמשקר. קא משמע
2 לן - ובי אלעור דאדמו אפילי אפילי. לישנא אחרינא: הא דרבי אלעור ורבי אבהו
3 לא גרסינן, והבי גרסינן. לאתווי עולת וילדה, מהו דתימא אימא ילדה יליד, קא
4 משמע לן דאם איתא דאוליד קלא אית לה, ובשיש לו אשה בתקומא ומתניתין,
5 ואינטריך לבנא למתניה ב"ה חלל,
6 דמהו דתימא: נידוש לה למאן דחוי, סבר
7 בביענא איליה, קא משמע על זה, שמתני' 2
8 ועיקר הוא, חזא - והא לא אמרו האי
9 "מהו דתימא" אבל הני ששמעתא דאמריא, ואורחא
10 דלא שאנר' דלעיל - אמנתין דיהה
11 דלא אמרו: מהו דתימא, ואורחא
12 דגמרא למער, "מהו דתימא" אבלל 3
13 דמתניתין. ועוד, בשאין לו אשה למח ליה
14 למתניה "זה חבלל" לאתווי פשיטא, למאי
15 נידוש לה.
16 **משנהא**לו מריפות - כל נקב במשהו.
17 פסוקה - לרחבה ברובה. לבית
18 חללו - ואם לא הניע לחלל קמיני סיפא
19 וחולץ גרא, דהיה עולה חלל קמיני סיפא
20 (נפסק החוט - חזא ודיא, ותרופת דיה)
21 משום חוט הוא. ונשרה השררה דקתי -
22 אורחא דמילתא נקב, דפסקית חוטט על ידי
23 שבידת שררה הוא. או שחפרה - בגמרא
24 פריך (חולץ מ:ב). היינו נקב ספגות -
25 קוקנות קטנות המתפשטות בתוך הריאה
26 שהדם נובע בה ששחוכים אותה. הכרס
27 הפנימית - בגמרא (חולץ ג:ב) מפרש -
28 שניקה - במשהו. רוב החיצונה -
29 בגמרא (חולץ ג:ב) מפרש. גדולה וקטנה -
30 לא גסה דקה קאמר, אלא על ושרו קטן
31 ושרו גדול. אם נקרת עוף בשור אף על גב
32 דלא הוי רובא. הכפס - *צניפיי. ובית
33 הכיסות - חזק הכרס שקורין **צניפאי עור.
34 כבוע וקרי בית הכיסות. והדמס מותר ביש
35 וסביב סביב לדבורס שאתה מבידיל יש
36 דפון לזה דפון לזה. ובאמצע חן שופכי זה
37 לחון זה. והמאכל נכנס מבית הכיסות
38 לחדסס, ומתמסס לתוך הריאה, ומתקבה לדיקן
39 שניקבו לחוץ - שדבק נראה מבחוץ, ובגן
40 שניקבו או זה או זה שלא מבקום חבוין,
41 לאפוקי שניקבו במקום דחבוין בשתי
42 דפנותיהן, והדבק והדבק מחללו זה
43 לחללו של זה. נפלה מן הגג - ושחטה מיד
44 א. טרפה. אף על פי שאין נראה בה,
45 תושעין שנתפסקו ותתפרק אברה, ואין
46 טעם בטרפות, שהלכה למשה מסיני הן.
47 ובגמרא (חולץ ג:ב). אמר שאם שהתה
48 ממת לעת שחטתה - כשרה, ואף על פי
49 שלא למענה. שנתבשר רוב צלעותיה - בלא
50 שרש נפילה. א. טרפה. ובגמרא (חולץ ג:ב)
51 מפרש מאי רוב. דרוסת הוא - שחבה
52 בעצמיו ומטיל בה ארס וטרפה. בקדה, אבל בגסה - לא אלים ויהיה למקלייה. ודרוסת ארי בגסה - לכל שכן בקדה. ותנא קמא סבר: אלים ויהיה דואב למקלייה
53 נמי לגסה. הנין - *אשפרוירי. בעוף חרק - צפרים וזנים. ודרוסת הגס - *אוטוטיירי. בעוף הגס - אווחת ותרנגולים. זה חבלל - בגמרא (חולץ ג:א) מפרש
54 לאתווי מאי. כל שאין כמות חיה - שלקתה מכה שאין בהמה לקיה דוגמתה אריאה לחיות. **גמרא** **וכשר בשדה טרפה** - ואף על גב דליפנין מיני בעלמא (מכות
55 ד:א) כל קדשים שחיצו חין מומיחצו. מכל מקום "טרפה" משמע טרפה ממש. **אלא** - מנין לטרפה שאין טרפה לחיות. לפרושי מתניתין דקתי: כל שאין בעלמא חיה
56 טרפה. אבל כשר טרפה אינה חיה. **אין תיה** - קרי ביה זאת חיה. **ולמאן דאמר טרפה חיה** - לקמן בפרקין דחולין (ג:ב). אמרו לו הדלא רחבה מקיימות שתיים ושלוש
57 שנים. **ואת החיה** - "ואת" מיעוטא הוא, ודכי משמע: זאת - שתם בהמות שחן חיות אכול. **חיה אחרת** - כגון טרפה, דאף על פי שהיא חיה - לא תאכל. ובין החיה
58 **אשר לא תאכל** - אף על פי שהיא - לא תאכל. שמונה עשרה טרפות - לאו מקרא קמישמעי, אלא הלכה למשה מסיני הן. ותו **ליבא** - אלא שמונה עשר.
בשלא

1 והא איכא ברמא שנתחבו גרליה – תימה: דלא פריך מניטל צומת הגידים, דתניא
2 בדיאיה בפרק 'ברמא דמוקשה' (חולין ע"ג) דטרפתה ויש לומר דהוי בכלל ברמא
3 שנתחבו גרליה.

4 **ואמר** ר' יוחנן דאמר שמואל וכן לטרפה – מסיפא דריק רב יוחנן, דקתני גבי גולגולת:
5 כמה שמואל גולגולתו: בית שמואל

6 אומרים: כמלא מקדה, ובית הלל אומרים: כדי
7 שניטל מן הדי מיתא, אלמא דבשעתו מיתה
8 חשיב חסרון. ולחבי חשיב דרב יוחנן בדי
9 משנתו – משום דממתנייהו דיקא, אלא חשיב
10 לה בדי משנתא כדחשיב מלוא דרב עוריא
11 אף על גב דאמתניתין אתמר, ואם אמר, אמאי
12 אלא פריך גמי? והא איכא גולגולת, כיון דרב
13 יוחנן באבדולא קאי ואמר רבנו עלי, דרב
14 יוחנן לא קאי אנגולגולת, ודסקא דעתן
15 דחסרון גולגולת הוי עם הקרום, ובתמה
16 מיטפרא נקיבת הקרום לחיה: אלא ברם
17 דאית ליה מולא בעי חסרון גולגולת עם נקיבת
18 הקרום, והא דאמר בעירובין (ג) דחשיב רתי
19 חומרי דסתיי אהדיי בנן שרדה וגולגולת –
20 אבן שרדה נקט גולגולת, אי נמי, לענין טרפת
21 אדם קאי וכו' לטרפה נמי אנגולגולת, ומשכחה
22 דהוי חומרא וקולא, – לענין חורף את
23 הפש, וקולא – לענין פרום כבור אם טרף חורף
24 שלשים שאין חבוק צריך לחזירי אם כגלו,
25 ולענין עשה חבור טרפה, ומיהו קשה, דבסמך
26 גבי הא דאמר רבי יוסי ברבי יהודה ניטל נקיבת המרה
27 טרפה, מולא ליה רוב מניו, משכחה
28 בהמה מיטרפא בכך, כמו בן אדם, ועוד לקמן
29 (חולין מג, ב) הא אדומה חרקה שרדה מיתא
30 מדריב נתן שבתא לפניו וירקא שנהלה את בית
31 בו, אלמא מאי דהוי באדם אי נמי בבמהו
32 יהיה טרפה לפרש, דחסרון הגולגולת – בלא
33 הקרום, וטרפה – לפי שסוף הקרום ליפקס.
34 ולחבי לא פריך בגולגולת, דהא קתני לה
35 ניבך הקרום של מוח, אבל אי אפשר לפרש בן,
36 שהרי יש אדם הרבה שניטל מגולגולת,
37 שלהם זיתר מנולא מקדה ועדיין חיים, וטרפה.
38 דחסרון הגולגולת הוי עם נקיבת קרום ועדיין,
39 דסוף תתאה ליפקס, אבל כלא חסרון עצם, אם
40 ניבך קרום העליון – אין סוף תתאה ליפקס, כן
41 בבתמא איתא דאמר (חולין נ"א) תתאה

42 מנין, ואפילו למנא דאמר, קרמא עילאה אף על גב דלא איניבך תתאה טרפה – יש לחלק
43 בין אדם למבמה, ולא מניע רבנו עלם – אלמא מילתא דבאדם הקרום התחתון קשה חזק
44 יותר מבתמא, ומשום הכי ענין עצם עם נקיבת העליון, ובתמהה התחתון רך, ואין
45 צריך חסרון עצם עם העליון, אבל בדבר שישוה הוא תובא – אין לחלק ביניהן כלא.
46 **א"כ** חזא ועייל חזא – ולמנא דאמר חסרון מנפציס לא שניה חסרון, וחסרון
47 דמתניתין – לרבני שמעון, ולרבנן הוי בכלל נקיבה (חולין מג, ב), עריך לומר רבי סויתא
48 כרבי שמעון, ולרבנן עילא אלא שבע עשר **מ"ט** שניטל דהוי חסרון טרפה – פירש
49 רבינו תנאלי, דלמאי דמסיק לקמן (חולין מד, א) מוקי לה באיפרכא אפרכו, גדוליה היינו
50 שתתפרדו זה מזה, **אבל** שמואל ענקיה צלע מעיקרה טרפה – לקמן (חולין נ"א, ב) מליג
51 עליה בר זכאי ואמר מעיקרו – רוב כבוד אחר, ותשתבר – שרוב שני צדיה, והא נבט
52 שפי מוקשה שמואל נקטן דקרא, וגולגולת שנתכסה ובשר חתופה את רוב
53 הברס, ואם תאמר, לרבי יוחנן דאמר והתם: בין נעקר בין שנתחבו ברוב שני צדיה – חסר
54 לזו משנתה עשרה שפוט, וליכא למישתרייהו בתריה, כיון דבהו ובהו עריך רוב שני
55 צדיהן ויש לומר: דמכל מקום חרדו נינהו, שני קשרהו וזו שנתלם.

ממות רבות ולא נפתחה וניבך הקרום, אם רובה חסרון – טרפה. נתבסא = ודמעניצירי בלעז, ובשר החופה את רוב הברס – זהו קרום עם שערין
טענפנאי שנתפוחת את הבהמה והתוכני את הברס רחוק בהתמה ורובא גריאה, והאי קרום ליה חופה את קרי ליה חופה את רוב הברס – מפני
משועשע חסרת כבא נתון צלעת החזה והסחוס, ורובו מוכסה בבשר. ברס = צפנצי'א לבריה, בלא בית הברכות והמסס, ואם נקער רובו של בשר כנגד הברס,
אף על גבי דכבי משעת לההוא קרע לגבי כוליה בשר הוי מיעטא, שהרי אתו בשר מחזיק כל בני המעים והולך עד הדיכים – לא משערין אלא במה שכנגד
הברס, ואם מיקרע רובא דהויא – טרפה, ושמואל לא כירא ליה כמנא דפרשי לקמן (חולין נ"א, ב) הוי חזינהה מתניתין דהיינו בשר החופה את רוב הברס,
דאם כן בלא אלא שמואל אשמעינן, וסריה מפרש למתניתין לקמן במתלאת ארתייה, ואינו חשבת להמנא בית הברס בודא, ומדלית לה
למרה – אכתי פשו להא תמניא נקיבוי מתניתין. *ספיקו תיין – נגרתה וזוהי דרב עיירא – ניקב השחול.

1 בשלמא לתנא רידן – אף על גב דלא תנא אלא שמונה עשרה, מכל מקום לא
2 תנא מניינא, ואיכא למימר דתנא תנא, ודלא תנא אתיאי ביה הלכל', **אלא לתנא**
3 **דבי רבי ישמעאל** – דתנא מניינא, קשיא: והא איכא בסגרי – סימן הוא, ומשנה
4 וברייאיה קהי ברמא שנתחבו גרליה – בפרק 'בשרמה המוקשה' (חולין ע"ג, ב) במה

5 חסרון בשנתה באהילות (חולין ע"ג) שלשי משנה

6 **בשלמא לתנא רידן, דתנא, ודשייר – איתאי ב"ה**
7 **הקליל; אלא לתנא דבי רבי ישמעאל דאמר שמונה**
8 **עשרה טרפות, והו ליקא? והא איכא: בהמה שנתחבו**
9 **גרליה מן הארביבוא ולמעלה – טרפה! – כבר ליה ברבי**
10 **שמעון בן אילעור, דאמר: יבולה היא ליפוחת ולחיות –**
11 **אף על גב דיבולה ליפוחת ולחיות, למאן קאמר? לתנא**
12 **דבי רבי ישמעאל, תנא דבי רבי ישמעאל מרפה חיה,**
13 **אמר: ליה! אלא כבר לה ברבי שמעון בן אילעור,**
14 **סביר: שירה היא. והאיכא: חסרון בשירה, דתנן:**
15 **כמה חסרון בשירה? בית שמואל אומרים: שתי גוליות,**
16 **ובית הלל אומרים: חוליא אחת; ואמר רב יהודה אמר**
17 **שמואל: וכן לטרפה! – הקמס ובית הפוסות דקא**
18 **חשבת להו בתרתי – חשבינהו בתרא, אפיק חרדא ועייל**
19 **חרדא. והאיכא גלדהו! – כבר לה ברבי מאיר דמכשיר.**
20 **והא איכא חיותא! – מרה מאן קתני ליה? רבי יוסי ברבי**
21 **יהודה, אפיק מרה ועייל חיותא. והאיכא שב**
22 **שמעתתא! דאמר רב מתנא: האי בוקא דאמאיה דרש**
23 **מדוכתיה – טרפה. ואמר רביש בר פפא משמיה דרבי:**
24 **לקחה בכוליא אחת – טרפה. והאני: ניטל החפחול –**
25 **כשרה; ואמר רב עוריא משמיה דרבא: לא שנו אלא**
26 **ניטל, אבל ניקב – טרפה. ואמר רבא בר רב תנא אמר**
27 **שמואל: סימנים שפדלדלו ברובן – טרפה. ואמר רבא**
28 **בר רב שליא אמר רב מתנא אמר שמואל: נעקרה צלע**
29 **מעיקרה – טרפה, וגולגולת שנתחבה ברובה, ובשר**
30 **חתופה את רוב הברס ברובה – טרפה! – נקיבוי מתניא**
31 **הווי חשבינהו בתר, אפיק שב ועייל שב. – אי הכי**
32 **פסוקין נמי תרי הוי, חשבינהו בתר, כבר להו חרדא**
33 **ועוד, דרב עוריא משמיה דרבא אמר נקיבוי חיה**
34 **אלא**

35 היא חרותא – כל שצמקה ריאה שלה ונתקשה בחיית של דקל, מחמת
36 שבעיתא אדם בקולו, ופעמיס שצומקת מקולות וברד, והיא כיה שמיס הדורא
37 בריאה, איהו ארס תו לא חרדא בריא. מרה מאן קתני לה – חרדא
38 נקיבה המרה בניינא שמונה עשרה טרפות מתניתין – וריאה היא, ורבי
39 יוסי ברבי יהודה קתני לה לקמן בפרקין (חולין מג, א) בשמעתין, ותנא דבי רבי
40 ישמעאל ליה ליה מרה, ואפיק מרה ועייל חרותא. **אף על גב דתנא**
41 **דירך דרש מורבייתא – שפקין שמואל חזר שבענע אלא שהוא חותב**
42 **ולקמן (חולין נ"ב, ב) מסיים: הואו דאיעובל ניבי. בוקא – כמו כובנא, עגול ראשו**
43 **ותחוב בורו, בעלי זה התחוב בורו ממתשת. לקחה בכוליא אחת – וכל**
44 **שכן בשתוקו. ולקמן (חולין נ"א, ב) מסיים בה: הוא דמטא לקוח למקום חרין.**
45 **אבל ניקב טרפה – ולקמן (חולין נ"א, ב) מפרשי: ניקב בעלינו מוקא אשת עבה,**
46 **אבל בקולישא כשרה. גדלילוי – תגלשו בכמה מקומות ומחורבין כאן מעט**
47 **וכאן מעט. נעקרה צלע – אף על גב דתנן במתניתין: שתרבו רוב צלעותיה,**
48 **דוקא שנתברו – ההם בענין רובא, אבל נעקרה צלע אחת מעיקרה עד חצי**
49 **חוליותה כדמפרש לקמן (חולין נ"א, ב) טרפה. וגולגולת שנתחבה – שדוכתב**
50 **הקן**
51 **ממות רבות ולא נפתחה וניבך הקרום, אם רובה חסרון – טרפה. נתבסא = ודמעניצירי בלעז, ובשר החופה את רוב הברס – זהו קרום עם שערין**
52 ***טענפנאי* שנתפוחת את הבהמה והתוכני את הברס רחוק בהתמה ורובא גריאה, והאי קרום ליה חופה את קרי ליה חופה את רוב הברס – מפני**
53 **משועשע חסרת כבא נתון צלעת החזה והסחוס, ורובו מוכסה בבשר. ברס = צפנצי'א לבריה, בלא בית הברכות והמסס, ואם נקער רובו של בשר כנגד הברס,**
54 **אף על גבי דכבי משעת לההוא קרע לגבי כוליה בשר הוי מיעטא, שהרי אתו בשר מחזיק כל בני המעים והולך עד הדיכים – לא משערין אלא במה שכנגד**
55 **הברס, ואם מיקרע רובא דהויא – טרפה, ושמואל לא כירא ליה כמנא דפרשי לקמן (חולין נ"א, ב) הוי חזינהה מתניתין דהיינו בשר החופה את רוב הברס,**
56 **דאם כן בלא אלא שמואל אשמעינן, וסריה מפרש למתניתין לקמן במתלאת ארתייה, ואינו חשבת להמנא בית הברס בודא, ומדלית לה**
57 **למרה – אכתי פשו להא תמניא נקיבוי מתניתין. *ספיקו תיין – נגרתה וזוהי דרב עיירא – ניקב השחול.**

חולין, פרק שלישי – אלו טרפות דף מג עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל" (שטינזילץ) רמג

הנך דאפקת לא תיפוק – ואם האמור לזמן דלית ליה לקמן (חולין נד.א) הדיא דרב
 תמנא דבוקא דאטמא, מאי נניא שמונה עשרה טרפות? ויש לומר, דבאיבעול ניבי
 הוי טרפה לכולי עלמא, ואם האמור לשליל דאמר בסמוך שמונה מניי טרפות, וזית
 ליה דרכיש בר פפא, מאי נידו שמונה עשרה טרפות? ויש לומר, דגילי צומח הדיק
 דודא, ולבישי הויא בכלל בחנכו ברהא – ועוד

קשה: למאן דאמר נקיע רוב חינה וזו בשר
 החופה את רוב הכרס, וסח ליה דודא, דבא
 חשיב ליה בתרה? לכן נראה, דעולא הדיא
 דלקמן סביר במתניתין, ורבי יוחנן (חולין נד.א)
 דאמר: "אלו טרפות" דוקא, ואחא "אלר"
 למעוטי דרב מתנא אף על גב דרמיא לטולא
 במתניתין, וכל שני דרכיש, ובל דמיא כלל
 לזמן במתניתין, ולית ליה שמונה עשרה טרפות
 נאמרו למשה מסיני, ונמז למזמר מיני דלית ליה
 בשר החופה בתרה, ואם תמי: וזו היכי
 דחשיב דודא פסוקי בודא, אכן בן יראה שסרה
 וחסרון דשרדה נחשוש נמי כחז: ויש לומר, לפי
 דאין עשיון שיה, חסרון דריאה בכל שדוא,
 וחסרון דשרדה פולחנא בת שמיא ובתי הלל
 אי נמי: לפי שיה בבשר חיה בעצם, אם האמור
 נקיע רוב החינה ובשר החופה את רוב הכרס
 נמי נחשוש כחז: ויש לומר: דרוב החינה וזו
 רוב בשר, ובשר החופה את רוב הכרס אינו רוב
 בשר אלא רוב מנה שבנגד רוב הכרס, ואם
 האמור ואמאי לא חשיב חסרון והגרת דודי
 בבאיסרו? ויש לומר: דשטמא חסרון משום
 דסופה ליפסק, דודי כרוב
יפלו כליותי מן קא חיי – פרש בקונטרס
 האי לקוחא דודא, וקשה: דמנא ליה
 דדאי לקוחא דאזכי וזו לקוחא דודיאי ביה
 טרפה? וזו איבא לקוחא דכשרה, דכאמר לקמן
 (חולין נה.ג) מליא מוגלא טרפה, מי יבס
 כשרה אלא הכי פריך: "פלו כליותי" מן קא
 בלא אפוחא דאי אקמר לקמן (חולין נד.א) תמו
 בבוליא וקטליה, ואי בדרו ליה סמי, איוב, אויוב
 לא מציע עשירי לו שום אפוחא
והא אמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה – אף
 על גב דסיפא דמתניתין (חולין נד.א)
 דאלו כשרות" מסיעי ליה, מכל מקום פריך
 מבח דמאי אולימך דך תמנא ק"ח סתמא,
 דכרישי בקונטרס, אי משום שאחרון אי
 עיקר במקום שיש סדר למשנה, כגון בודא
 מסכתא, מכל מקום דך חשיב דאלו טרפות"
 ראלו כשרות" – כחודא בן שניא אי סוד.
 דרב רביעי יעקב מאורלייניש חריך דרבי פרי:
 והא אמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה, ועל
 כרחיך תמנא דאלו כשרות" לא סתמא
 דמלייתא היא, אלא סתמא מעלייתא – האי
 אמאי איצטרך רבי יוחנן לומר הלכה כמותו?
 האי אמר רבי יוחנן דאי זמנא דהלכה כסתם
 משנה

הדיא
 חסר?
 חסר?
 חסר?

אלא הנך דאפקת – בדמה שנחבכו רגליה והגולדה, לא תיפוק – כדברנן
 סבירא ליה לתנא דבי רבי שמעאל, וחשיב נקובי ודך דרב עירא בחד, ותרין
 פסוקי בחד, ומשכחת לזו שפיר, וכל דנך טרפות דמנינן לקמן (חולין מ.א)
 בריאה, כגון חליף דאוי, ודמיא לבשרא ולזביעתא, ואטום ברהא – כולוהו בכלל
 ריאה שנקבא וא שחסרה גינה: חליף –

דיינו חסרה ממקום שהיא ראייה לזוית
 שם, והנך חזותא – לקוחא גינה, וכל
 לקוחא סופה לינקב, הויא לך נקובה, חליף
 דשני קרוימא דוהטש – שנידש גטולים
 ממקום שדך ראיין לזוית, ואין לך נקובה
 גולדה מזה, גולדה – גולדה הכבד, גולדה
 – נפלא מן הגן וגולדה כוללה גולדה, וכל
 שניטל עורה, ונחנכו הגילה בכלל חסרה,
 ושך מדוכייה בכלל גטולה, וכן נדלדלו
 סימניו, ועיקרת זבעה, וחביט גולגולת –
 בכלל שבריה, ואלו החופה – היינו
 קרועה, למעוטי לקוחא דרישי – דכוליא,
 שאינה בכלל אלו, ופילוי עולא עליה, ואם
 תאמר, ישנה בכלל נקובה, היכי דאמרין
 בלקוחא דריאהו לאו מילתא היא, דהוה
 ליה ניקבה בחיליא, והא לכיבא למאן דאמר,
 דאפילו רכיב מזה דניקב, חבוליא כשרה,
 ובלקוחא דודי טרפה, שמונה מיני טרפות
 בנקובה – נקובה דוהטש הקרום והלב
 והריאה וזקובה והדוקן, כרס הפנימי
 והמסס ובית הכותש חדא הוא, אי דאמניא,
ואם האמר תשע – יש דהא איבא נמי
 מרה – הדיא חידדא היא ולית הלכתא
 כותיה, דרב עירא לית ליה לחיאי, יפלו
 כליותי – היינו לקוחא, וטרפה, אין
 מוכרין מעשה נסים – להביא ראייה מן
 רק את נפשו שמוך – מכות מן הכזה,
 ולכן נצטוו לשמור נפשו, כדאמרין
 ב"הושפיך" (בבא בתרא טז.א) גדול צעק
 של שטן משל איוב, משל לאמור לעבדה,
 שבור חבית שמוכי יתה, הלכה כרבי
 האמר בבית – דבעינן כותש שור
 הכבד, ופלוחנא היא פרוקין (חולין מ.א)
 דרמין סתמי דמתניתין אהדיה, קהני
 רישא: אלו טרפות – ניטל הכבד וכל
 נשתרי מננה כלום, וא ששתרי – כשרה,
 ואף על גב דליכא כותש, והדר תני: אלו
 כשרות – וכל הכבד והעתיק מננה כותש,
 ומקומין לה כטמא, והאי מייח ליה משום
 שנתעאת דרבי יצחק בר יוסף משמיה דרבי
 יוחנן, והא אמר רבי יוחנן הלכה כסתם
 משנה – והא נמי סתמא היא, ומאי אולמא
 דסיפא מרישא? אמוראי – נתנו – רבי
 יצחק סבר דלא כיל רבי יוחנן למימר הלכה
 כסתם משנה, אלא חבא וסבירא ליה אמר
 בהדיא הלכה כבשנה זו, ואמוראי אחרנין
 אמר משמיה דרבי יוחנן הלכה כסתם
 משנה, והיבא דאיכא תרי סתמי דסתרין
 אהדי, אי איבא טעמא אלאמרי חיי
 מתברתי, כי והידיא דסדרין ד'אדחי דני מונות' (לד.ג) – אויל רבי יוחנן בחדא, ואי לא – מספקא ליה ולא קבע בודא הלכה כדא מנייהו, ובדני חרי, אי הוא
 משכחין טעמא בהא דרבי יצחק – לא הוא מקומינן לה באמוראי, ומשום דליכא לאומי – איצטרך לן לשנויי דרבי יצחק לית ליה האי בכלא דרבי יוחנן, וכדי
 תומנחא – שנקובה במקום דיוקבה כבדי, וחבור הכבד סוחם את הנקב, כשרה – אפילו לרבי יוסי רבי יוחנן, כי שילי – קליפתה הנפמית, זה שלא עקנה זה
 כן הוא למעלה חה למטה, דיוקבה פסול – הכי סבירא ליה, ושום המשאכל מתאקס פה ומחזלת ונבט עבד כן שיצא דרך נקב השני, ופועי היא – בזוגת.
 שאף על פי שתקנה מרביא קול, אי אפשר שלא אלו הוושט משפט עמו, ואם שמתה: פיעא – מנחה, נמרא – כורח, ולית כללעו, מיתרנין – מיתרנין מצועני
 אהדי, אינו קרום – ואם ניקב ונסחם, אפילו עלתה בו סתימה עבה – אינה מתקיימה, כדאמרין ביבמות (ע.א) כשרות שפכה ניקב פסול, נסתם כשר, והוה פסול
 שחורו לכשרו, והו – למעוטי קרום שעלה ממות כבד בריאה, וכל נקובי שדחת לא תמניא ליה סתימה, וסלקא בודא לאמר, ומן, ולא דמי לריאה
 שנקבה דופן סתומה, ולסתים כבד במורה, ולסתיה דירכיב בתולחל דלקמן (חולין נד.א) והייתא סתימה מעיקרא היא, אין לו בריקה כבחיין – לפי שהשור
 הדיקין ארום, ואין טפח דם נכרת בו.

הדיא
 חסר?
 חסר?
 חסר?

1 **הריא** ספק דרוסה - פירש בקונטרס: דבכמה נמי איכא תקנתא. דבשלמא גבי נקב
 2 איכא למימר דלמא במוקם נקב שטת, אבל גבי דרוסה, כיון דמוקמה מאדים -
 3 אפילו שותח בה יש הויב במשנה. ולפי מה שפירשתי בפרק שני (חולצין כהא.) גבי בר
 4 ארוח קדמא: ושחטיה לושת דלמא במוקם נקב שטת, דבספק דרוסה איידי - לזית
 5 לומר כן. **ישב** לו קוץ בוושט - פירש בקונטרס:

6 וקודם דם אין בו מבפנים. ונראה דאין לחוש
 7 אפילו יש מבפנים אם אין מנוחין כיון דלא
 8 חיישין שמא הבריא. **קסבר** חולצין
 9 חיישין לספק דרוסה - לקמן (חולצין ג.ג.)
 10 פסקין דחיישין לספק דרוסה, ואם כן ישב לו
 11 קוץ בוושט - וחיששני נמי שמא הבריא. ואם
 12 תאמר: ואמאי? נמיא: ושחטה ותרחה, דכאמרינן
 13 בפרק קמא (חולצין ט.א.) גבי זאב ונשל את בני
 14 מעישי החורין שדון נקובים וכי תימא, שאני
 15 הכא שנולדה ספיא מתיים - הא אמר בפרק
 16 "לכבה אחין" (בבמות ל.ג.) ואילו גבי גירושין
 17 ספק קרב לה ספק קרב לו לא קני, פירוש:
 18 ומותרת כתי עורה לשוק כלא חלימה. ומפרש
 19 טעמא: משום אדשה וכו'. בחוקת היתר לשוק
 20 עומדת ואל תאסרנה בהספק. אלמא, שנתא
 21 בלתי בעליה מוקמינה לה בחוקת מה שחיהה בחי'
 22 בעלה קודם שזרק גט לעורה. והבא נמי - כי
 23 נשתחבט בעיניה בחוקת מה שחיהה קודם
 24 שנולד בה ספק דרוסה, והעמידנה בחוקת
 25 שאינה עומדת ויש לומר: דשאני הכא דדרוסה
 26 כשדיא. והיא דאמרינן לקמן (חולצין ג.ג.) גבי
 27 ארז שנשבס לבין הארזים ועוצב פתור על גבי
 28 של אחד מהם, כיון דאיכא למימר הכי ואיכא
 29 למימר הכי אוקי לרסא אחוקיה. רב לטעמא
 30 דאמר קוץ בוושט ספק דרוסה. אבל למימר
 31 דאמר וחיששין לא מוקמינן ליה אחוקיה - חתם
 32 נמי דמי תלית יתיר ברודסה ארז כמו בספק
 33 דרוסה בעלמא. **שאני** זהם דאיתחוק אסורא
 34 - בחתיבה אחת שש על חלב שש על שמן
 35 ואף על גב דלא איתחוק אסורא - לא איתחוק
 36 נמי היחרא. אבל דאב מעיקרא חיהה בחוקת
 37 כשרה. **בשמואל** רב ספק דרוסה. לזית מוקם שחטה
 38 כהיא - ואפילו למאן דמכשיר בפרק קמא (חולצין
 39 ט.ט.) הריים שליש ושחט שני שליש - שאני
 40 גררת דלא מטרפא במשנה דר דאיכא רבא.
 41 **אי** בשמואל לא חוששין ברובו - אף על גב
 42 דשמואל פוסל בפרק קמא (חולצין כ.א.) הריים
 43 שליש ושחט שני שליש, גבי כל הכשר בשחטה
 44 כגוד עורף בעשר למליקה - הכא בעי למימר
 45 דרבא אל פסול מהאי טעמא, אלא משום חומר
 46 דרב וחומר דשמואל **זיל** שלים דמי תרא
 47 למייה - ואף על גב דטעה דברר משנה הוא.
 48 לא עבדין כתייה חומר דהתיי אהדיי - בדיים
 49 דאבילו לכלביים.

רבי

1 **לספק דרוסה**. והיא ספק דרוסה דאתאי לקמיה דרבה,
 2 הוה קא פדיק ליה רבה לוישט מאבראי, אמר ליה
 3 אביי, ותאמר הוא דאמר: וישט אין לי ברויקה
 4 אלא מבפנים! אפכיה רבה וברקיה, ואישתבה עליה
 5 תרי קורבי דמא וטרפה. ורבה נמי, לחודי ל'אביי
 6 הוא דבעי. אמר עולאי: ישב לו קוץ בוושט - אין
 7 חיישין שמא הבריא. (דרס התיבות בסכין כמאה,
 8 סימן) ויעולאי, מאי שגא מספק דרוסה? קסבר
 9 עולאי: אין חוששין לספק דרוסה. וקאי שגא משמתי
 10 התיבות אחת של חלב ואחת של שומן? - התם
 11 איתחוק אסורא. - וקאי שגא מהשחט בסכין ונמצאת
 12 פגומה? - התם איתיליד לה ריעותא בפסין. וקאי
 13 שגא מספק מומאה ברשות היחיד, דספקו כמא?
 14 וליאעמיה, ונדפריה לספק מומאה ברשות הרבים,
 15 דספקו כהו! אלא התם הלכתא גמירי לה מוסטה.
 16 ותיב ההוא מרבנן קמיה דרב פהאן ותיב וקאמר:
 17 נמצאת אהמר, אכל ישב - חיישין. אמר להו רב
 18 פהאן: לא תציתו ליה, ישב איתמר, אכל נמצאת -
 19 לא איצטריק ליה לעולאי, דכפלתי חוין ברמייתא קוצי
 20 אכלן. איתמר: תורבין הוושט - רב אמר: במשנה,
 21 וגשמואל אמר: ברובו. רב אמר במשנה - מוקם שחטה
 22 הוא; וגשמואל אמר ברובו - לאו מוקם שחטה הוא.
 23 הי גיהו תורבין הוושט? אמר מרי בר מר עוקבא
 24 אמר שמואל: כל שחוחכו ומרחיב - זה הוא תורבין
 25 הוושט, חוחכו ועומד במקומו - זהו וישט עצמו. אמר
 26 להו רב פפי: מר לא אמר הכי, ומנז? רב ביבי בר
 27 אביי, אלא כל שחוחכו ועומד במקומו - זה תורבין
 28 הוושט. אלא איהו וישט עצמו? כל שחוחכו ורביץ.
 29 וינה אמר יודא: מבלעתא. וכמה? אמר רב אוןאי:
 30 פחות משערתא ועדפי מוחשתא. ההוא תורא יהיה
 31 לבן בר עוקבא, דאתחיל ביה שחטה בתורבין הוושט
 32 וגמר בוושטא, אמר רבא: רמינא עליה חוקיין דרב
 33 וחוקיין דשמואל וטרפנא ליה; חוקיין דרב, דאמר
 34 רבי: במשנה - והאמר רב: מוקם שחטה הוא! -
 35 בשמואל, דאמר: לאו מוקם שחטה הוא. אי שמואל,
 36 האמר: ברובו! - רב דאמר: במשנה. איגלל מילתא

1 **לספק דרוסה** - כגון חקר דאיכא למיחש להו כולקמן וחולצין ג.ג.ו; איהו שחטין
 2 ואינוהו קא מוקרקין. ואמרינן לקמן (שם): דרוסה שאמרו גריבה בריקה, ואינה
 3 אסורה עד שאידים כנגד החלל, ובסימנים - עד שאידמו הסימנים עצמן, ולא
 4 שנקב, אלא שחארים מאדים הסימן ומחלחל ויורד לחללו. ובושת שני בינו
 5 האדמימות אלא מבפנים - שחטה לבן. והיא
 6 ספק דרוסה וכו' - אם עוף היה - בודק
 7 הקנה תחלה, דכאמרינן בפרק שני (חולצין
 8 כהא.) ושחט הקנה וכשירו ואחר כך בודק
 9 הוושט. ואם בהמה היא - נמי אית בה
 10 תקנתא, דבשלמא גבי נקב - איכא למימר
 11 דלמא במוקם נקב שטת, אבל גבי דרוסה
 12 כיון דמקומו מאדים, וקאי שחט בו - יש
 13 היכר במשנהו. קורבי דמא - שחלחל
 14 הארס ונבסו. לחודי ל'אביי - כדי שישאל
 15 ישב לו קוץ - כגון ששאל קוץ ותחב לותר
 16 הוושט ואני נראה ואיך בוקמת מנוחין, וקודם דם
 17 אין בה בפנים. אין חוששין - שמא נקב היה
 18 הבריא, והיה קרום שליש מחמת מכה
 19 בוושט ואינו קרום, ואני משעתי: הבריא -
 20 לשון ניקב, כגון "ויבא ארומ בחיבתום"
 21 (דחוקאל כ.ב.) מאי שגא מספק דרוסה -
 22 דמשום דעל אריא בינייהו אמרינן שמא דרס
 23 ומצרינן ליה בריקה וחיילי ג.ג.א., והבא אל
 24 אפשר למיבדקה, דנקב משדה בעור היצון
 25 אל וישט לא מניכר. קסבר אין חוששין
 26 לספק דרוסה - דפלוגתא דרב ושמואל היא
 27 בפרקין (חולצין ג.ג.) שמתי תחיתובת - שאם
 28 אשם אתל מוקו ואני יודע איהו דא, ומביא
 29 אשם תלו על הספק, הבא לא איתחוק
 30 אסורא - ששיבת קוץ בלא נקבא
 31 כלום. השושט בסכין בודקה - ולא
 32 איתחוק אסורא קודם שחטה. איתיליד
 33 ריעותא - ואי לא איתחוק ברישא - הא
 34 איתיליד לבסוף. "איתחוק" שיק למימר
 35 במידי דמעיקרא, "איתיליד" שיק למימר
 36 במידי דלבסוף. הכי גרסינן: אלא התם
 37 איתלכא גמירי לה פסוטה - כל לענן
 38 טומאה ובין לענן טהרה, ואין קטע דבר,
 39 ולא גמרינן מינה, דהכי גמירי לה מטטה
 40 במסכת סוטה (כהא.) ובפרק קמא דנהר
 41 (ג.ג.) דמה סוטה מיתרתה ברשות היחיד
 42 ואסורה מספק - אף ספק טומאה ברשות
 43 היחיד ספקו טמא. **נמצאת** איתא - בלא
 44 חתימה. חיישין - שמא שני הערות יקנו
 45 והבריא היצון. ברייתא - הרעוהת אבפר
 46 ויבעים תורבין הוושט - מקום דבוק
 47 בלתי כמשנהו - אם ניקב שם. מקום
 48 השחטה הוא - ואם שחט שם כשרה, הלכך
 49 דינו כוושט. וכי גמירי הרגמה - בקנה הוא
 50 דגמירי, אבל בושת לא שיכא הרגמה.
 51 ומרביי - נפתח פי הנקב כמין פי אמתח.
 52 והאי מרובד לא אתרין קאי, אלא אעגול פי
 53 הלא הוושט. חוחכו ועומד במקומו -
 54 שחושט רך הוא. ושחוחכין אותו אינו
 55 מרובד, אבל לצד הכאש הוא מקשה.
 56 *דיישיש בלעו. ומביין *דיישיש, ובכפל פי
 57 דנקב בעור החללו ונסחם עגול פי החלל. מר
 58 באורך שחטה. איתחיל ליה - שחטה
 59 איהו. מקום שחטה הוא, ושחטה מליעתא היא.
 60 ולשמואל דאמר נקב הוא - דאמר נקובתו ברובו. רבא כיהה דרב בר יוסף - והוא רבא דכולי גמרא, דפי פלוגתיה דאביי. דפי תורא למייה - שכבר
 61 דאבילו לכלביים. דאילו הוה קמן חוה חור ביה ומיטריי באכילה. וקיימא לן (בסנהדרין א.) טעה דברר משנה חוה, והוא רבי משנה מפורשת היא, דלא עבדינן כתיי
 62 חומרי. בליפי מנאה דרבא - לישנא מעליא, משום דבעי לאותובי "וחכילי בחושך הולך" וקולתו ב.

חולין, פרק שלישי – אלו טרפות דף מד עמוד א – מתוך מהדורת 'אבן ישראל' (שטיינזולץ) רמז רש"י

1 מחומרי בית שמאי ומחומרי בית הלל – מפרש בפרק קמא דעירובין (א.ו.) בתרי
2 חומרי דסתרן אחרדי, בגין דף שדרה וגולגולת דאפלוו בית שמאי ובית הלל
3 לגבי אהל, יהוה ליה בית שמאי לחומרא ואמר: עד שתיחסר שתי חוליות טעמא
4 באהל, ובית הלל לקולא. וקאמרין: וכן לטרפה. ולבית הלל בחרא חוליא היא
5 חסרון טרפה, ולבית שמאי כשרה. והוה ליה

6 בית שמאי לקולא ובית הלל לחומרא. ומאן
7 דעביי בטרפות בחומרי בית הלל ובטומאה
8 בחומרי בית שמאי – כסיל הוא, הדבא
9 חשיב ליה חסרון קמא ולא חשיב ליה חסרון.
10 והנה דרבא נמי סתור אחרדי, דכין דאמר
11 נקבותו במשוה – טעמא משום דמקום
12 שרשית הוא, וחומרי שרשית – דאמר לאו
13 מקום שרשית הוא, ואשתבח דסתרן מילתיה
14 דרבא אחרדי. בת קול – בפרק קמא
15 דעירובין (ג.ג.) יתנה בת קול ואמרה הלכה
16 כבית הלל. דרבי יהושע – בבבא מציעא
17 כ' בהוב' (ט.ט.), מכל מקום קשיא –
18 דכתיב חומרי לא עברין! סתם משמתינה
19 דרב בריר דכתיב רב יהודה הוא אמר ליה
20 בני מדרשא. נתנו בו שיעור – עד כמה
21 הוא כשר לשחיטה. לאו מקום שרשית הוא
22 אפילו הכי אמר רב במשנה, מידי דהוה
23 אנגורא. דבין במקום שחיטת בין שלא
24 במקום שחיטה שיה שיעוריה. עד כיו
25 תפיסת די – צריך להניח לצד הראש
26 כשלש אצבעות ארבע, לשון מורי חוקן.
27 ואני משמתי: אחיות חודי צפרים. דהיא ואת
28 נראה בעיני, דכי האי גונא לא מקרי
29 תפיסת די. עד מקום שיעורי – שיש שם
30 שער שטרפה בסתם מכזר הפנימי. טפח
31 בושש – מקרי כרס. וקא סלקא דעתך דלא
32 אויל שער בתוך הוושט ולא מדי, ואת
33 אמרת עד מקום שיעור? דהא עד סוף
34 הוושט כולו מצי שחיט, וכין וכלא ריש חוק
35 הוא היכי מצי שחיט בייה? אימא טפח בכרס
36 סמוך לוושט – דהיינו, טפח ראשון של כרס
37 חודי כרס הפנימי, ועטרה במשנה, ולפי
38 שהוא נחבא במקום המיצר בין צלעות החוה
39 קרי ליה פנימי, וכל שאני דהכרס קרי
40 במתניתין אחרונה, ודע דהיא בקריעת רובו.
41 כי קאמר – ד טפח בוושט מקרי כרס.
42 כתורא דמשעיר פני – שהשער נכנס בתוך
43 הוושט טפה. ולעולם מקום שחיטה חוד
44 בוושט עד מקום השער, תורבין חיוושם
45 שנישל כולו – לקמיה פריך. והא איבא
46 עיקור סימנים. ותנא תנא – תנא ממתניתין
47 דפרקין מסייע ליה. תנא – כמה תנא דידן.

48 נישל ליה התחתון כשר – וכין שנישל הלוח נחלוש הסימנים, שבלוח התחתון
49 הם מחוברים. קשיא מתניתין – דקתני כשר. הא דאעיקור אעיקור – עיקור
50 סימנים, שבנעקד הוושט מן הלוח ומן הכשר. הא דאינום אינומי מעילוי סימנים
51 שנגמם הלוח מן הכשר שנוטל על הסימנים בין הלוח והסימן, דלאו עיקור הוא,
52 שהסימנים מתורבין בכשר. אלא לשמואל קשיא – הא דרב פפא. ולדידיה אינום
53 עיקור סימנים. דקאמר תורבין הוושט שנישל, דמשמע שהוושט לבדו נתק תולשל
54 מן הכשר. דאפקול אפקול – שנקלף מעל הכשר. אפקל – כמה: תולשל דומה
55 לו 'זקפלו' את האבנים' דמסכת סוטה (ל.ה.), דאפיזוק אפיזוק – כדבר הנעקד
56 בכה, שנעקד כאן מעט וכאן מעט עד רובו. דאותו מעט המחובר אינו מחובר
57 ביחד, הילכך לאו תבור הוא. דלאו הדר בריא.

1 מחומרי בית שמאי ומחומרי בית הלל – עילוי
2 התבטחו אויבי: "התבטלו בחשך הולך", אלא אי כבית
3 שמאי בקוליהו ובחומריהו, אי כבית הלל בקוליהו
4 ובחומריהו. הא גופא קשיא, אמרית: לעולם הלכה
5 דכרבי בית הלל, והדר תני: והרואה לעשות דכרבי
6 בית שמאי – עשהו! – לא קשיא: פאן קודם פת
7 קול, פאן לאחר בת קול. ואי פיעית אימא, אף ליה לאחר
8 בת קול, ודבי הוושט היא, דאמי: אי בתו משניחין כבת
9 קול. מכל מקום קשיא? אמר רב: במתא: פושטת פרי
10 עבדא; דכי אתא רמי בר יחזקאל, אמר: לא תציהו
11 להו? הני כלייל דכיל הודה אחי משמיה דרב! הכי
12 אמר רב: וישט נתנו כחמם שיעור, מכלל דתורבין
13 הוושט לאו מקום שחיטה הוא; וקאמר: במשנה
14 למעלה עד פמה? אמר רב נחמן: עד פרי תפיסת
15 די. למטה עד פמה? אמר רב נחמן: אמר רבה בר
16 אבהו: עד פרי שישעור. איני? והאמר רבינא אמר
17 גיבא משמיה דרב: טפח פושט סמוך לפרס – והו
18 פריס הפנימי, אפאי? כי קא שחט, פריס קא שחיט!
19 אימא: טפח פריס סמוך לוושט – והו פריס הפנימי.
20 איבעית אימא: רב קאמר רב, בתורא, דלמישעיר טפח.
21 אמר רב נחמן אמר שמואל: תורבין תוושט שנישל
22 כולו מלחי – פשר; ותנא תנא: נישל לחי תחתון
23 – פשר. מתקיה לה רב פפא: והאיכא עיקור סימנים!
24 ולרב פפא קשיא מתניתין: נישל לחי תחתון –
25 פשר! בשלמא מתניתין לרב פפא לא קשיא, הא
26 דאעיקור אעיקור, הא דאינום אינומי מעילוי סימנים.
27 אלא לשמואל קשיא – לא תיבא כולו, אלא אימא:
28 רבוי. – והאמר רבה בר רב הנה אמר שמואל:
29 סימנים שגדלדלו פרובין – טרפה! אמר רב שישא
30 פריה דרב אדי: הא – דאפקול אפקול, התם –
31 דאפקול אפקול. "ופסקות תגרות". תנא: פמה
32 פסקות תגרות – ברובת. וכמה רובת? רב אמר:
33 רוב

1 ורבי יהושע היא דאמר אין משניחין בבית קול – תימה. דקימא לן כבית הלל משום
2 בת קול, וקימא לן דרבי אליעזר שמותי הוא, ולא חיישין בבית קול בשפסכ בוחיה
3 בפרק 'הדחי' (בבא מציעא ט.ט.) וש לומר. דשאני התם שלא יתנה אלא לכבוד דרב
4 אליעזר, דאמרן: פה השמים ויחיהו, ועוד. דבת קול דבית הלל מסייע קמיה, וכתביב (שמות
5 גב) "דחית רבים לדעות". דכתיב דתהי אהרן רובא הוה,
6 אלא דמעיקרא מספקא לן משום דבית שמאי
7 מחזיקין שפי. אבל בת קול דרבי אליעזר – רבנן
8 פלגיני עליה הוה רובא. ואם האמר, אמאי
9 קאמר רובא? הא מני רבי יהושע היא דאמר אין
10 משניחין בבית קול? הא אידו לא קאמר אלא
11 אשבורא דרבי אליעזר, דאן מני לא קימא לן
12 כבת קול דרבי אליעזר וש לומר. דכין קאמר
13 "לא בשמים היא" – משמע דאית ליה דבשום
14 דחבטא אין משניחין בבית קול.

15 **כולה** כרב עבדא – דהא דארמין לעיל
16 תרמין עליה חזרי דרבי תוממי
17 דשמואל – היינו למאי דסלקא דעתך. והה
18 זמני ליימור: כילה שמואל עבדא, דלאו מקום
19 שחיטה הוא, ואכר מני בתרמיס שלש וטחש שני
20 שלישים, אלא נקט כרב משום דקימא לן כרב
21 באיסורי. **מריקאמר** – נתנו בו הכמים שיעור
22 כו' – דלא בעי לומר דנתנו בו שיעור למטה,
23 דמולא פריס ארבע – סתמא גבין
24 למטה קאמר. **כדי** תפיסת די – פירש
25 בקנטרס: ארבע אצבעות. תימה: דכעף טפח
26 ופירש רבנו יצחק מן רבנו מאיר: ארבע
27 אצבעות בראשם גדולים, ומאן ואילך לן חד
28 וחד לפי מה שהיו גדול. ובלחכות גדולות
29 מפרש דבית תפיסת די – כדנקטא איש לשון
30 אצבעות. ודבריהם דברי קבלה ויש לטעון
31 עליהם. והאי דקרי לקמן (חולין גב) גבי
32 הלחכות תפיסת די כמלא טבא דתורא,
33 דהיינו ארבע אצבעות – התם נקט כ' כד'
34 תפיסת' מהם, אבל כהי 'כדי תפיסת די' קאמר,
35 דמשמע: כדי שיכול לחפס שחיט אצבעות,
36 ואפילו כל שהוא.

37 **והאיכא** עיקור סימנים – לפירוש הקנטרס
38 דפרק קמא (חולין כא) דבעיקור
39 סימנים היא טרפה, ותימה: דהכי פשיטא ליה
40 דהיא טרפה: על כרחך אינה טרפה בתורבין
41 הוושט נבקב בעלמא מן בוושט עצמו, וכמו כן
42 נמא דנישל כולו כשרהו וכי תנא, דסבירא ליה
43 דלא גריע משמטת הגרירת טרפה – הו
44 דחוק דהוה, ועוד, דקא משני דברבו כשרה, אף
45 על פי דפסקת הגרירת תנן: כרבוו טרפה.
46 ולפירוש הלכות גדולות פריך שפיר: הוא איבא
47 עיקור סימנים, אף על גבי דלאו היא טרפה
48 בשמטהו, וזו מכל מקום במה יכשר בין אלו ליהוה בשחיטתו: והוה קשה לפירוש
49 הלכות גדולות, דנאי פריך: והאמר רבה בר רב תנא סימנים שגדלדלו ברובן טרפה: לפי
50 דמקשין תקשה ליה אריה בר רב תנא גופיה, דאי טרפה היאי כתיב, אם כן מהו עיקור
51 דקימא לן דלאו היא טרפה אלא שאן שחיט מעלטה בן זמחה, שדמי דרביס מניקאי:
52 לא קשיא (הא דאפקול אפקול) – ש לומר: שחיטתו אילולי, ש לומר: שדמי דרביס מניקאי
53 כדקסיא לכסוף, דרבה בר רב תנא איירי דאפיקוק אפיקוקי ככה. כאן מעט וכאן מעט, דלא
54 הדרסא בריא היה טרפה, ועיקור סימנים דלאו היה טרפה – דאפקול אפקול בנתה מעל
55 הכשר. ומכל מקום פריך מדלדלו דרבה בר רב תנא אלשון גדולות אשכחין מתורבין, וחוד
56 ומפרש לו דלדולו שאמרתי אינו כשל רבה בר רב תנא. אבל לספריים גריסי בתו היא
57 פירוש שמואל רבוה לא קשיא, הא דאנקוב אנקובי הא דאפקול אפקולי – קשה. וכן קשה
58 לפירוש רבנו תנאל דמפרש דאפיקוק אפיקוקי שפירושו הסימנים הן מזה, ליבא ליימור
59 שהמקום היה יודע הוואת, וקא לא מן הוה פריך מדי? וש לומר: דכי רבי מרבה בר רב תנא
60 סימנים היכי משבחת לה?

1 **היב** עבד הכי הוא תניא חכם ששימא בו - ואם תאמר: דלמקן (חולין מטא) גבי
 2 הוא מוטא דאישתבח בספוטא דבבאי, וזנא בר בריה דרב אידי טריף רב אר
 3 בו מנימי מבשרי ויש לומר: דהתם אגמריה סמין. כדאמרין בסוף פרק עד גדה (כ.ב.)
 4 גבי ילמא דאיתיה דרמא לקמיה דרבה בר בר חנה וילא, ואיתיה קמיה דרב יצחק
 5 ברבי יהודה רבי ליה, ופוק עליה מחכם סתמא

6 כו, ומשני: דמיעקרא טמי טמיו לה, כיון
 7 דאמרתי: כל יומא הוא דכי לי רבא בר בר חנה
 8 כראי גונא, והואו יומא חכ בעיניה, היה דכי
 9 לה, וכעי הוהם: כוח הויתי לי פלוגי רחם, מתי
 10 פירושי: נאמנת או אינה נאמנת? וכעי למפשט
 11 מעובדא דילתא דנאמנת, ומשני: רב יצחק ברבי
 12 יהודה אגמריה סמין, פירוש עליו כקנטור דודו
 13 ביה מאידך שניא דשני: מעיקרא טמיו טמי לה
 14 דכין אגמריה סמין - רשאי לרתיי מה שאסר
 15 בחירו, כל אמר רואן חבירו רשאי לתמי -
 16 דהיינו מטבא, ולפירושי: במשעתין גמי למאי
 17 דמסיק דאגמריה סמין - לא עריך למאי דמשני
 18 רב אל אסר ולא מיד, אלא דהאמת מתוך
 19 הלאוהו היה רגאה פשוט הלהבה, דנדה
 20 אגמריה סמין - ולכן האסן לדבריה, ולעיל
 21 ערכין לשנייא קטא, דחולין טמיו טמי לה
 22 ההיא עובדא דלמקן (חולין מטא) דמחו
 23 נשכראתא בספוטא דבבאי - משני הוי עובד
 24 בבית המדרש ונשאלה השאלה לפניהם
 25 לשניהם, אי נמי לא ידע שאסר חבירו.
 26 **ובן** העיני שחידדו כולם רשאי ליקח בו -
 27 דשניא את חסודים, כדאמרין בפרק שני
 28 דיבמות (כהג), ומכל מקום לבעל נפש טוב
 29 לחדוק, ואם תאמר: ועדים הויאן רשאי ליקח
 30 כרי? בשלמא הנותנים על גו אשה או על שטר
 31 מקח - לא חשו חכמים למעשה, דמעשה לא
 32 עבדי, אבל דבורא אמרי, כדאמרין בפרק
 33 'התקבל' (גיטין ס"ג), אמר לעדים: אמרו
 34 לסופר לכתוב לעדים והתחמו - לא תעשה
 35 בישראל כזאת, דחיישין שמא תשכיר עדים,
 36 וכן מיהא את שחלצה בפני הדין: שדמיה הוא
 37 כל עבד הוה מעשהו שני לומר: לך דבר
 38 שנעמר על פיהם חשיב מעשה, אבל הוהם שאינו
 39 אלא דבור בעלמא, שאמרו מן הבעל אל הסופר
 40 לכתוב ולעדים לחתום, ואפשר שהם לא יעשו
 41 ולא תתגרש, וגם אם אין גומרין חבירי איני
 42 חוששין, ואם תאמר: דן את הדין דרבא, היאך
 43 לסופר לכתוב והלא את הוה, מרקתין דין?
 44 דנכח מתנייה דבביתא דבביתא (כתבין), דתנן: דן את
 45 הדין, מייני בפרק קטא דבביתא (ג) דשני
 46 שדו וידידיה דק, ולא הוהק שנים אלא הוא
 47 הדין אחוה ואין לומר דדיין אל חשיד, הוא
 48 אגמריה סמין שן דיבמות (כהג.כ) דהתם שאסר
 49 את האשה בנדר דלא ישאנה ושמן דחיישין
 50 התם פשוט שמא עניין נון בה, ועוד יש לומר
 51 דהויא דבביתא מנאכא טמי דביחיד אביר
 52 קדשי רישא: מני שאנו מנאכא טמי ראה את חבירי
 53 כו בפרק עד כמה (בביתא כהג), ולכחי דייק
 54 מיהי בסנהדרין, **איהוה** תלמיד חכם -
 55 דהיינו תלמיד חכם טעם טעמיה טעמיה טעם -
 56 טרפה לעצמו.

1 **רוב עוביה, ואמרו לה: רוב חללה, והיא פסוקת**
 2 **התנרת דאתיה לקמיה דרב, ויחי וקא פדיק לה**
 3 **ברוב עוביה, אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב:**
 4 **לפידתגו רבינו ברוב חללה! שרייה לקמיה דרב**
 5 **בר בר חנה, פדקה ברוב חללה ואקשרה, וכן**
 6 **מניה בתלמיס אסתרי פשטו בישרא, ויחי עבד**
 7 **ההוי, והתנא, חכם ששימא - אין חבירו רשאי**
 8 **לדב לא אסר מיסר, וכון דאורי פה חכם, הכי**
 9 **אכל מניה? והא קתיב: 'ואמר אהה ה' אלהים**
 10 **הנה נפשי לא ממאפה ונבלה ומרפה לא אכלתי**
 11 **מבעורי ועד עתה ולא בא בפי בשר פגול', הנה**
 12 **נפשי לא ממאפה' - שלא חררתיה ביום לבא לדי**
 13 **מומאיה פיליה, ונבלה ומרפה לא אכלתי' - שלא**
 14 **אכלתי בשר 'שום פום' מיעולם, 'לא בא בפי**
 15 **בשר פגול' - שלא אכלתי מומאיה שחודה פה**
 16 **חכם; משום רבי נתן אמרו: שלא אכלתי מומאיה**
 17 **שלא חרמו מתנותיה; הני מילי - מילתא דתלמי**
 18 **בסבא, רבא בר בר חנה - אגמריה סמין, ותיפול**
 19 **ליה מותם חסדא; דתנא, דן את הדין; ופה ותיב,**
 20 **טימא ויתרי, אסר והתיר, וכן העדים שחידדו - כולן**
 21 **רשאיין ליקח, אבל אמרו חכמים: הרחק מן הכיעור**
 22 **וכן הדומה לו! - הני מילי - מיד דיבבין משומא,**
 23 **הכא - מתקלא מוכה, כי הא דרבא שרא מרפתא**
 24 **וכן מניה בישרא, אפירה ליה פת רב חסדא; אבא**
 25 **שרי בוכרא ולא זבן מניה בישרא! אמר לה: הני**
 26 **מילי בוכרא דאשומא מודבן, הכא מתקלא מוכה;**
 27 **מאי אפא, משום אומיא מעלייתא? כל יומא אומיא**
 28 **מעלייתא זבנו לוי! אמר רב חסדא: איהו תלמיד**
 29 **איהו - זה הרואה מרפה לעצמו, ואמר רב חסדא:**
 30 **דרש מן ותרמא מעימיה דרב חסדא: כל מי שקשר**
 31 **ושנה, ורואה מרפה לעצמו, ושימש תלמידי חכמים**
 32 **- עליו הפתוח אומר: 'יגיע כפיך כי האכל אשרך**
 33 **וטוב לך', רב יבד אמר: זכה ונחל שני ועולמות,**
 34 **העולם הזה והעולם הבא, 'אשריך' - בעולם הזה,**
 35 **'וטוב לך' - לעולם הבא, רבי אלעזר כי הוה משדרי**
 36 **ליה מבי ששיאה מידו - לא שקיל, וכי הוה מומני**
 37 **ליה - לא איל, אמר: לא קא בעי מר דאיהו?**
 38 **דתיב 'ישנא מתנות יתיה', רבי יודא כי משדרי**
 39 **ליה - לא שקיל, כי הוה מומני ליה - איל, אמר:**
 40 **אתיקור**

1 **רוב עוביה** - יש אמורים: רוב עובי הדופן, אף על פי שלא הלע חלל. ובישבו
 2 הוא, דאם כן חמור הקנה מן חושש, דאילו וחס נביק עור החיצון בלא עור
 3 הפנימי כשר עד שינקב לחלל, רוב עוביה - כלומר, כי בשעתיו רובו - ברוב
 4 עוביה משערין, ועובי הקנה היינו מן העור ולצואר, דאילו מן היא שחלזה הוי
 5 אורך, ולרובו הצואר הוי רחב הקנה,
 6 ולעובי הצואר קרי גמי עובי הקנה. בשיעור
 7 הוה נמרד עובי הדופן, וקדש שיעור לחצי
 8 חלה הוי רוב עוביה עד שהדנת החלל,
 9 מפני שדופן הקנה עם המלמלה ולעד
 10 הצואר אינו אלא קרום דק, וסתמא בשנפסק
 11 הקנה - המלמלה למטה הוא נפסק, ומתי
 12 עובי הדופן לאשלמו לחובא, במיעוט
 13 התחתון הוי חצי החלל או רובו. רוב חללה
 14 - אינה טרפה עד שישפך רוב החלל, ועבי
 15 התנך אינו מלמד לחוב. **ואמרי לא ברוב**
 16 **חללה** - אליבא דרב פלוגי אמוראי, שרדה
 17 - רב לקמיה דרבה. בתלמיס **אסתרי**
 18 **פשטו** - איתריס - סלעי מדינה, שהם
 19 **ששים** סלעים. **איתריס** - סתם היינו לטען
 20 צור, שהסלע ארבע דינרים, ראיסתי
 21 **פשטו** - הוא סלע מדינה, שאמיתן שבסלע
 22 צור, דהיינו חצי דינה, כדאמרין בבבויאל
 23 את תביר' (בבא קמא ג.א.) איתריסא פלגא
 24 דהוא, וקרי ליה הוהם סלע מדינה. לא מיסר
 25 **אסר** - דהכי הוה בעי למפקדיה ברוב
 26 עוביה, ולא שבוקה לתלמיס, שדודו
 27 לקמיה דרבה. **דתיב כסבא** - דהתם
 28 איבא לספוקי דלמא לא הוי סבא מעליא,
 29 והבא רובא אגמריה סמין, דהכי מלמא
 30 מרביה וספקה היגרות ברוב חללה, מלמא
 31 דתיבא כסבא - כגון מקיפן בריאה,
 32 דאיבא למימר דלמא לא מדימו חזאת
 33 שפיר, ובגון דמאי בלמרא דמאי לכבדא
 34 דמאי בליעתא דמאי בלמרא דמאי, דאיבא
 35 מעיניה כשרות ואיבא מעיניה טרפות וחולין
 36 ועובי, ופעמיש שארם טרפה במרואתיא,
 37 **משום חסדא** - דלא למרוד משום שדרא
 38 ונחליה מוזיל גביה, ונראה כנוטל שבר על
 39 הוראתה, דן את הדין - על שדה או על
 40 טליה, כין זה לזה, וכן עדים שחידדו - על
 41 שדה או על טליה שחן על פלוגי, כולן
 42 **רשאים ליקח** - אותו חפץ, הרחק מן
 43 **הכיעור** - שלא אמרו: בשביל כן זכחו
 44 לה, שחנהו לו כולל, שרי בוכרא -
 45 ששדה כהן מביא לפניו בכור לראות מומו,
 46 ודהי תמרו - לא איה חזק מננו מבשר
 47 אותו בכור, בכור נדה חזק הוה, וכדוא
 48 חם אינו ראוי לבלום, ושדחן קושיש בתוך,
 49 **רב חסדא** - כהן הוה, כדאמרין בגיטין
 50 ב'בתקוף' (נזיר), שמונים וזנים אחים בתנים
 51 נשואין שמונים וזנות אחיות כהנות, בכור
 52 נמכר באמונו ולא מבוקש כדאמרין
 53 בבבויאל (לא.א), כל פסולי המוקדשין
 54 נשחטין ומנכרין באיטלו ומנכרין בליטרא,
 55 וזין מן בכבור דהמשכר, מתקלא מוכה -
 56 שחבל רואין שהוא שוקל ליטרא **מאי**
 57 **במותו** לאחרים ונתון המעות מיד, **מאי**
 58 **איבא** - במה יבליק לחסדני, משום **איבא**
 59 **איבא** - כשעליו ספק טרפות בבמהתו,
 60 ונראה בו טעם לאיסור טעם לחותר, ואינו חס עליו ואסרה. **הרואה טרפה לעצמו** - דאי שונא מתנות אחרים הוא, שאף על שלו אינו חומד להכריע דהתה, ושמש
 61 **הלמידי חכמים** - גמרא, לתרץ טעמי המשנה ומשניות וסנהדרות זו את זו, ודיינו תלמוד, **יעי כפיך כי האכל** - דכין דעל שלו אינו חומד - כל שכן שאינו חומד
 62 בשל אחרים לגנוב ולגזול. **מומני ליה** - לא לבלול אצלם.

חזו"ן. פרק שלישי – אלו טרפות דף מה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שנינוזילין)" רנא רש"י

1 אתיקורי מתיקרי בי – נבדרין כל כמה שאני טועה אצלם, והנאתם היא, ואין
2 זו תמנה. כנפה – והגדרת טביב סביב להיקפה נקבים דקים כנפה. מצטרפין
3 הנקבים לרוב – אילו זה כולו מחוברים יחד היה רובא נפסק – טרפה.
4 ובגולגולת – לובא אהל הניא תמיא (החולת פרק שני משנה ג) בהויא דבמה
5 חסרון שבורה, קמי סיפא: ובגולגולת כדי

6 שינטל מן החי וימות החי חסרון ולא מטמא. 1
7 ואמרין כבודות (ל.א). כמה נטל מן החי 2
8 וימות – כמלא מקדח של רופאים. ותני 3
9 עלה, דאם יש בו נקב אחד ארוך שאין עולג 4
10 – רואים אותו, אם יתנו ארכו לעגלו וחי 5
11 כמלא מקדח – חיו חסרון, וא אפילו יש בו 6
12 נקבים קטנים הרבה – כולו מצטרפין 7
13 לכמלא מקדח. אלא – כיון דשיעוריה 8
14 גולגולת כמלא מקדח הוא – מצטרפין 9
15 נקבים הקטנים לכמלא מקדח כאילו חיו חד 10
16 נקב, ולא היבטין בהו שיעורא אחרתו. 11
17 והבא נמי – אף על גב דבפסקות שיעורא 12
18 לרובא, ובי נקובת תני במתניתין (תולין 13
19 נ.א), עד כמה חסר – עד כאמר 14
15 האטליק, אלא נקב הקנה טריפתו 16
21 באיסר, ובי נקבים קטנים עבי באיסר 17
22 שיעוריהו: אשתמיטתיה – לא הוה מקשה. 18
23 מצטרפין לרובא – דחזו בפסקיה בעלמא 19
24 דלא מיחסר, ונקבה כנפה נמי – ברליבא 20
25 חסרון, נישלה חסרפה רצועה – ארבה. 21
26 דאיבא חסרון. מצטרפת לכאיסר – אי כי 22
27 מעלת לה חסרון איסר – טרפה. כנפא – 23
28 נקבים חסרון בעוף, לדיבא למישר בגררות 24
29 דיריה באיסר, כממה זהו שיעוריה: מפלול 30
30 – חורן למשה מן הנקבים וברציהם עד 31
31 שיוכל לקפל הרצועה שהן כל כלי פי 32
32 הקנה, ומניחו ונקבים הנקבים על פי הקנה. 33
33 אם חופה – בין הנקבים והשלם שבין נקב 34
34 לנקב את רוב הקנה, אף על גב דבנקבים 35
35 גרידי לכא רובא. טריפה – הואיל ויש בהן 36
37 חסרון, ושיעורו סמיכת נקבים אל לוח כנפה. 37
38 דאז נקובה כנפה קיימין. ויסיכיר – 38
39 שלא תשכח שמועה זו, ולא תימא באיסר או 39
40 מצטרפין לרובא. נפא – כעין שיעורין 40
41 הנפה. שמתניין שם יריעות ונב הסות על פי 41
42 העולג. ולא סימן האיך; נקבה כנפה 42
43 שאלת – ומעשה נפה השיכון. נפחתה 43
44 כמין דלת – ולא טעל נפחתה, ולא תלוי 44
45 ועמד וקח שם עין דלת נפחתה. כולה. 45
46 שיכנס איסר לחסרון – ושיעור גידול הוא 46
47 זה באיסר, הדבא בעינן נכנס וירבא, משום 47

אתיקורי הוא דמתיקירו בי. אמר רב יהודה אמר
רבה: ונקבה כנפה – מצטרפין לרובא. מתיב רב
יהודה: ובגולגולת שיש בה נקב אחד ארוך, אפילו
יש בה נקבים הרבה – מצטרפין למלא מקדח;
אלא, כיון דשיעוריה מלא מקדח – למלא מקדח
מצטרפין; כאן נמי, כיון דשיעוריה באיסר – לכאיסר
מצטרפין! אשתמיטתיה הא דאמר רבי הלבו אמר
רב תמא רב גוריא לכאיסר, רבי שישש אמר
חסרון – מצטרפין לכאיסר, ושאינו בהן חסרון –
מצטרפין לרובא. אמר רבה בר בר תנא אמר רבי
יהושע בן לוי: נישלה הימנה רצועה – מצטרפת לכאיסר. בעא מיניה רבי יצחק בר נחמני
מרבי יהושע בן לוי: ניקבה כנפה מהו? אמר ליה, הרי אמרו: נקבים שיש בהן חסרון
– מצטרפין לכאיסר, ושאינו בהן חסרון – מצטרפין לרובא. בעופא מאי? אמר רבי יצחק
בר נחמני: לדידי מפלשא לי מיניה דרבי אלעזר, מקפלו ומניחו על פי הקנה, אם חופה
את רוב הקנה – טריפה, ואם לאו – פשרה. אמר רב פפא: וסימניד – נפאי. נפחתה
בדלת – אמר רב נחמן: כיון שיכנס איסר לרובו. נסדקה – אמר רב: אפילו לא נשתייר
בה אלא חוליא אחת למעלה, וחוליא אחת למטה – פשרה. אמרה קמה דרבי יוחנן,
אמר: מה חוליא ומה חוליא דקאמר רב? אלא אימא: אפילו לא נשתייר בה אלא משהו
למעלה ומשהו למטה – פשרה. אמרה קמה דרבי יוחנן: משהו דרבי יוחנן, הכי, אמר להו:
ידעו עתה ברין בבליא לפרושי כי האי מתיקרי. תנא רבי תמא רב יוסף קמה דרבי יוחנן: כל
הצינאר כולו פשר לשיחטה, מצטרפה גולגולת עד כפני ריאה התחתונה. אמר רבי יוחנן: כל
שהיא עליונה, שאני אוסר: כל שפושטת צינארה ורועה, וכלכל שאלא תאנס. בעי רב תמיא,
ואיתומא רב תנניה: אנסה עצמה, מהו? תיקו. יתיב רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש, נפק
מילתא מביניהו: אנס כסימנים וחסה – פסולה, ניקב הקנה למטה מן החזה – גידון פריאה.
תנו רבנן: איהו חזה – זה הריאה את הפרקעו; למטה – עד הפרס.
חורן שמי צלעות משהו דפנות איך ואיך, וזהו חזה היתין לכתנים. ניקב קרום של
מוח" – רב ושמואל דאמרו תרייהו: קרמא עילאה, אף על גב דלא אינקיב תתאה.
ואמרו לה: עד דאינקיב תתאה. אמר רבי שמואל בר נחמני, וסימניד: היתא דמינח
בית מוחא. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יהושע בן לוי: פגיהו בפנינים ניפר.
אמר רבי שמעון בן פון אמר רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא: מוח – כל מה
שפקדיריה נדון פמות, החתול למשודף – נדון פמות השדרה. ומהיכן מתחיל לימשדף?
אמר רבי יצחק בר נחמני, לדידי מפלשא לי מיניה דרבי יהושע בן לוי: כמין שני

1 מצטרפין לכמלא מקדח – לאו משום דבעו למיטתם בבית שמאי, אלא משום דבית
2 שמאי פירשו שיעור נקט שיעורא דבית שמאי. אישתמיטתיה הא דאמר בר –
3 סלקא דעתיה דרב ירמיה דאפילו בנקבים שיש בהם חסרון קאמר ומצטרפין לרובא,
4 מדקטע כנפה, ומשמע: בנקבי נפח שיש בהם חסרון איירי. ומוסיק דבראין בהן חסרון
5 איירי, ולכן נקט נפח אלא למי דאמר נקבים
6 כנפה. ולשון "אשתמיטתיה" קשה. נישלה
7 מנחה רצועה מצטרפת לכאיסר – תימא
8 לישמעונין ניקבה וכל שכן רצועה כרדי שיכנס
9 איסר, ולכן נקט נפח אלא למי דאמר נקבים
10 שיושרהו שם על רחבו היכנס, לאפקי דרך
11 עובי. אנסה – ענמה – שפשתה ראשה יתיר
12 מדאי ליטול ליה חסרון. הוה רבי: שתי צלעות
13 מכאן ומכאן – פרק רביעי נבואל. שתיים מכאן
14 ושתיים מכאן, והאי חזה לא חיו כהניא ומסכת
15 תמיד (ל.א). שלא היו שם שום צלעות. כדתנן
16 בפרק ילאו חזו בפתרין ו'שסו'.
מר

1 דאין כאן חסרון, וזאת סולת את הנקב. נפחה 47
2 ונתק והולך לגמרי, ולא תהי חלים. "שולדרא" בלעז. אבל לרבה כל כמה שהוצאר נמשך – חסרון טורג והולך, הלכך הדר חלים. חוליא – טבעת שמתה. 48
3 ובעיני נראה שהן שלש טבעות, כדאמרנן במנחות (ל.א): כדי שיכירך וישנה וישלש היא חוליא לגבי ציצית. מה חוליא ומה חוליא – למה לכם החוליות 49
4 הללו דקאמר רב? הני כרטיני: איהו קמה דרבי יוחנן משטיה דרבי יוחנן, ולא כרטיני "איבא דאמר" הכי – כדקאמר רבי יוחנן משוה למעלה ומשוה 50
5 למטה. אמרה קמה משטיה דרבי יוחנן, חבין בבליא – רבי יוחנן מבלל סליק. כי האי טקמא – לשבח קאמר. טבעתה גדולה – כרטיני רבי יהודה ומחוקתו 51
52 בפרק קמא (תולין ת.א). קל טעל לה. מיהו, אן קימא לן בהי תניא בן אטיגוט דמשפר כובע וזלמטה שורה, דהיינו למעלה מן טבעתה. כנפי אריא. 52
53 התחתונה – כדמפרש רבא: תרתונה כשהבמה תלויה, דהיינו אנות קטנות. שדאי עלינה כשאחוז בקנה הריאה תלויה למטה. כנפי – כמות שהן נמתחין ופושטין 54
54 כנפים למעלה, אף על פי שהקנה יורד ביניהם עד מקום חבורן. שאני אוטר כל שפושטת צינארה ורועה – ולא יותר, לכך אני מפרש שתחתנה שדאי עלינה, ולא 55
55 תאמה. תרתונה כשאחוזין בקנה, דהיינו כנגד הרריאה. קרמא עילאה – המחובר לגולגולת כמנפים. ואף על גב דלא אינקיב תתאה – הקרום דרין שהמח מוח 56
56 מהו? תיקו – ולחומרא. וכן הלכה. למטה מן החזה – למקום שאין ראוי לשדוטה. נידון כריאה – בנקב משהו, ולא ברוב כגרגרת. תנו רבנן איהו חזה – לגבי 57
57 חזה ושקו של לבנים היתין לכתנים. הריאה את הפרקען – חומר משרב מן הצלעות בגובה גודלם כולם. חסרון חסרון כמות שהוא כסחוסו כשראשי הצלעות. 58
58 למעלה עד הפרס – ושיעורו ארכו למעלה עד הפרס. כשהבמה תלויה להפשט יתו גורטין בלום. חסרון שתי צלעות אינקיב העליונות עמו משתי דפנות אחד 59
59 אלא אחד מכאן, וכן כסיבין בקנה הרקנאן "פרצילא" – קרמא עילאה – המחובר לגולגולת כמנפים. ואף על גב דלא אינקיב תתאה – הקרום דרין שהמח מוח 60
60 בתוכו. חייאת – שק, כמו (בבא מציעא ד.ה.) חייאת דקטרי. דרמנה ביה מוחא – שהמח מונח בתוכו. כנפיו כביצים ניפר – כביצי זכר אתה יכול להכיר רביעת 61
61 המוח. שם לוח שיש קרומיים לכר הכיס. והאזר חיונן ואזר שתיכניע מוחים בו. ומחוק שקרום התחתון של מוח דק מלא ואין זכיר לגמרי נראה כמות עצמו, הוא 62
62 נותן לו סימן כביצים. כל מה שפקדיריה – בגולגולת. עד שלא תחול לצאת מן הקדרה לעיפות חות, שיהי חות השדרה. ומהיכן מתחיל לעיפות חות. בגב כמות – בנקב משהו. 63
63 לימשך – לצאת מן הקדרה לצד החוט. נידון כחוש – בפיסקת חורבן.

חולין. פרק שלישי - אלו טרפות דף מה עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל" (שטיינזולץ)

1 מו' ר' חייא מתיני איפכא - פירש בקונטרס דמסותרא כלישנא קמא, דקיס ליה רבי
2 יוחנן בששתיה לעיל. דאמר: נזקב הקנה למטה מן החזה נידון כריאה. ונראה
3 דאולקין בבוליה לחומרא. מדלא אימרו הלכתא אל כמר ולא כמר. וגם רבי יוחנן דאמר:
4 נזקב הקנה למטה מן החזה. משמע: בין דריאה בין דכבדא נידון כריאה. וכו' רבינו גונאל
5 פסק לחומרא ושלשית נקובתן במנהוה. בן

6 דכבד בין דרביא.

7 מאן דאמר רוב עורו רוב מוחו מאי - דרלמא

8 הוא הדין ברוב מוחו לבר - טרפה, ונקט

9 רוב עורו דאשמואל דאפילו רוב בני רוב

10 ורבינו חם מפרש: דמבני ליה אי בני נמי רוב

11 מוחו. ועורו נקט - מפני שהוא עיקר, ומכל

12 מקום בלא מוחו נמי אנתה יצאה.

13 נתמוזמו מחיה דרד - תימיה לרובו יצאה.

14 מאיר, ומייתי ראה ממוח דראש

15 דשיעורו כנקב משהו למוח חוט השדרה

16 דשיעורו ברובו. עד

17 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

18 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

19 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

20 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

21 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

22 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

23 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

24 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

25 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

26 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

27 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

28 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

29 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

30 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

31 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

32 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

33 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

34 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

פולין יש מונחין על פי הקדרה; מן הפולין ולפנים -

פלפנים, מן הפולין ולחין - פלחין, ופולין עצמן איני

יודע, ומסתברא פלפנים, רבי ירמיה ברק בעופא

ואשכח כמין שני פולין מונחין על פי הקדרה. "ניקב

הלב לבית חללו". בעי רבי יודא: לבית חלל קסון או

לבית חלל גדול? אמר ליה אביו: מאי חיבנעו לך? מי

לא חנן, רבי שמעון אומר: עד שתנקב לבית

המספנות; ואמר רבה בר תחליפא אמר רבי ירמיה

בר אבא אמר רבי: עד שתנקב לסמפון גדול? - הכי

השתא? התם "לביית המספנות" קתני

20 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

21 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

22 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

23 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

24 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

25 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

26 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

27 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

28 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

29 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

30 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

31 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

32 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

33 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

34 דהשתא? התם "לביית המספנות" קתני

1 פולין - גלגלץ, על פי הקדרה - למקום חבור הצואר והגולגולת. ופולין עצמן
2 מוח שבנגד הפולין, חלל גדול - חלל האמעעי. חלל קטן - הרבה חורים
3 קטנים של זו סביב. סמפון גדול - אמעעי שבאומה. התם לבית המספנות קתני
4 ולא תני "לבית המספן", אבל רביא - לבית החלליה אלא "לבית חללו".
5 קנה לה - לבית מנפרש. במשהו - אם
6 ניקב. כל חלב מקרי "חלב", בין טמא בין
7 טהור, ורשומין אינו אלא לשון חבמים, כגון
8 גבי שתי חליכות אחת של חלב ואת של
9 שומן וחילין מגב, דלע ברך קרי ליה שומן
10 משום דגבי חלב תניה. חד גבי דפנות -
11 היודר על הצלעת מן השדרה. על גבי
12 דפנות סלקא דעתך - ונמא חזותה תלא
13 שירד בין שתי ערעות הריאה ודיק
14 בשרה, ומחורב לחלל חלב. תלתא ימי חוו
15 לאחר שהקנה נכנס לחוה המפצל
16 לשלשה. חד פריש לריאה - ומתחלק
17 בחובה, וכן קו סמפנות. לריאה - ריאה -
18 כנקב משהו. דכבדאי בי כבדאי - עד שינטל
19 כולו, כדנתן (חולין מ"א). גבי יבד: רוב
20 נשתתיר ממנה כלום. וליבא פלגי - רב
21 השיטתו לעיל. סתני איפכא - דריאה עד
22 שינטל ככבדאי, וככבדאי בי ריאה במשהו
23 דחליבא פלגי רב ושמואל, וכלשנא קמא
24 מסתברא, דהא עק ליה רבי יוחנן כותיה,
25 דאמר לעיל ועמדו א: נזקב למטה מן החזה
26 נידון כריאה. אמרי בשעתא דרב -
27 דאמר במשהו, קמיה דשמואל. ואבתי לא
28 חוה שפתי ליה, דרב בסטרא חוה ראש
29 ישיבה, ודחם חוה אמר בשעתיה, ושמואל
30 חוה בנחרעדא. אבא - רב הכי חוה קרי
31 ליה שמואל, דרב חוה ערוף מניה. אני
32 משתת: "אבא", ואית גרסי אבא כהר"י.
33 חוה רבי - שבא מעשה ליה ודורה
34 להחמיר, ולא סמך על דבריה. רוב עורו -
35 שם נתרך רוב היקף עורו סביב, אף על פי
36 שהזמן לא נפרד כלום - טרפה. ואפרי לא
37 רוב מוחו - דכיין כדפוס הנפרד המח
38 מנפנים, אף על גב שהעור כולו קיים -
39 טרפה. כל שכן רוב עורו - שרריו חוה העור
40 מתיקין, וכיין שנספק העור - סוף המח
41 לפרד ולצאת. ניולי - שם חכם. בדיק ברוב
42 עורו - ואשכח דרב מוחו נידון. וחד
43 בעי למבדק ברוב מוחו נידון נמי קיים.
44 תמיד פסול בשניה פסול - רסנין,
45 ואותו השדרה קאי, אף על גב דהמססתה
46 קילא מתהרבה כדמפרש אויל, אפילו הכי
47 גתא תרווייהו, דאי גתא המססתה לחודה
48 הוא מפרשטין דהיינו נשפר כקתון. המרכה
49 - לשון מורק. שנתרכבה ונעשית המח בתוך הקרום כמים, ונשפר מראשו לסופו ומסופו לראשו, ואם היו נקובין כחן ויהא ידע דרך הנקב. ואינו יכול ליעמוד - מפני
50 שנעשה צלול, אבל לא כך שיהיה נשפך כקיתון של מים, אבל כשאוחרין אותו ומניה קצתו למעלה מידו הוא נכנס ונפול. מפני כבוד - שהוא עק וכבר לא לא
51 נתרך מנפנים. מוחו? חליו הוא זה שמכביד עליו? לא? וכל בני התמך והממססת בכלל נשפך החוץ, וקדם לחו לרובן שמתוך ליקוי זה תתד יעלעב, אי נמי -
52 אין פיסוק גדול מזה. אף על גב דאמרן: מוח זה לא מעלה ולא מוריד - הני מילי בהפרדה. אבל בהמרכה לא. תיקו - וכל תיקו דאיסורא לחומרא. נתמססת פסול
53 בקראמת. נתמססת כשר - לרובי רוב נקט נתמססת פסול, ולא תימא נתמססת חוה היא ולא פילוגי עליה אתא. נתמססת - תירווק ממוחם מקצתו מאיל.
54 פרייה - "מניעיר כלעו. נתמססת מוחו דרין - דואג חיה עליו, ואומר: איר לו ליה שנתמנו מוחו. שאינו מליד - תולדות האיש מן המוח היא באה. שרד הנשח
55 שיר יודי הגייה כולן מחוברין לחוה השדרה. שהוא מפצל וירגא מתחת השדרה ונעשה יד אצל הידכים ונכנס לתוכו. עד היכן חוה השדרה - עד היכן חוה של
56 הדידת לרובי בהמה טרפה בפסקיה? החוט יוצא מן המוח ורוחל דרין. עד היכן חוה האלילה עד סוף הנוב. פיין חוה הפרישות - עד מקום שחור מפרש ומפצל לצלילה,
57 כנגד הירכתי הוא מתחיל לצלול, וירגא רגא אחו לירך זו ורוחל זו, ולמטה מאותן פולין צלילה כנגד שתי אצבעות הוא חוה המפצל על גבי לשלשה,
58 ולמטה מזה עד המפצל, בין הירגא קמוט עד סוף. אבל נפסק מן המוח ועד בין הפרשות הללו, כל מקום שנספק שם רובו - טרפה. אבל למטה מן הפרשות נפסק
59 - כבר תשח כחו, והירכיים מעמידין את שדרתו, ואינה מתה בכך. אייתי ליה גדי שמן - שחוט ומופשט. ולא היה לו שהות לעכב עד שיקרענו ויראה לו הפיצול
60 מנפנים, ויה מראה לו מנחין, שחוטו לבן הוא ונפרד מנחין שבכנס בשר האלילה לכאן ולכאן מתחת לעצם. ואלי ייעי - חוה ערוך בדיק, הוא ערוך בדיק על מלא
61 חוט השנרה, אבל נפסק לכאן - טרפה. ואם נפסק לכאן - כשרה. כלשון מפי - היעצם על סופה דאמנתו אחר חבשר והחוט ורוקח בו את מוח החוט הנפצל על
62 חוט השנרה, ואם נפסק מזה עדי אחת - כל מקום שפסק מן השדרה - כשרה. פסק בין הפרשה שלשית - שניה - איני יודע.

חולין. פרק שלישי – אלו טרפות דף עמוז ב – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

1 **איניקוב** תחאה ואלו טרפות עילאה מאי – לעיל (חולין מהא) גבי קרום של מוח לא
2 בעי הכי, ופשיטא ועדלאה מנין, שהיא עב וחוק.
3 **והלכתא** מנין כדרב יוסף ב' – בכל דוכתי (חולין גגג) קיימא לן כרבינא קלאה,
4 ולא הוציא לפסוק באן אלא משהו רביע לאתייב דרב יוסף. **אלא** לא שנתא
5 פריש רבנא תחלה על שאן וטרפה.
6 ולפירושה, הוא דאמר לקמן (מ"ב) אדומה כשרה
7 מדרבי נתן – צריך לומר היינו בשמלתנת ב' |
8 ידי נפחה, והן שמלכת טוחן הלכות טרפות
9 דרבינא גירשה ובלתגלות גדולת של רבינא נתן
10 ובקונטרס פירש: לא שנתא, וכשרה כדלקמן. וכן
11 פסק בהלכות גדולות רוב אלפס, ורבינו יעקב ב' |
12 רב אבין דהא חזי מודה. **איכמי** אוממי – פירש
13 בקונטרס: טיפשי, שיש בה מראת טהרות. הוא
14 דאיתני בסתריה, כדכתיב טרפה – שיש לפירש
15 הלכות כשרות כל – ומעשה בא לפני רבינא ע' |
16 והכשרי כשרה עלתה דיהה רוב טהרותיה. אבל תימה
17 דכין דאמר לקמן (חולין מ"ג) טרפה משום
18 השחר אדום הוא אלא שלקחה, אם כן מה לי
19 רוביה מה לי כמנענה? וכן דעי לדי לקוחא הוא
20 ותרעה לרב דהרש, אובמנת אדוכי הינו כמתלה |
21 דאמר לקמן (שם) כדשרה. וכן פירש בהלכות
22 גדולת של רבינא עת. **אין** מקפין בבעי –
23 והכשרי הכיבא אלא דלא משמשא אד אטרפא
24 כפירוש בקונטרס. דאי לא ניכבא – כשרה, בר
25 מהכא דאיכא תרין בויע דסמיקי להדדי. |
26 כדבסנתין ומ"א. |

27 **אבל** כסדרין היינו רבתייהו – נראה לי: כסדרן
28 – דוקא באותו ענין כמו שהן שכתבת ו
29 א.ע.ז. לו. אבל אם עס סוכבות וכו' על אן עיל
30 פי שהם סוכבות וכו' – טרפה. דאין לא אהן קוד
31 ועוד כותב בערוך [נרן אן ג] בשם רבינא הנאלי:
32 כסדרן – קבלה בר טיפי רב, אפילו סריכן תרי
33 אוני באמצע ועיקרן מפרקי מחדרי – טרפה.
34 וכל שכן אן בדקות וכו' על גבי זו, הראשונה ע'
35 השנייה או השנייה עם השלישית, ודאי טרפה.
36 ורבתייהו האגונים בתבן: בין הדרא איכב על
37 גבי תברתה – לא אביתא, אלא סיכתא לן |
38 בהאיא סריכא. ותרבתה מנינא רבינא תודה על
39 קבלת רבינא הנאלי, וכבן שלא מצא בכל
40 הלכות טרפות של רבתייהו שאין שום חילוק
41 בין מפרקי מנייקן ללא מפרקי. |
42 **היינו** רבתייהו – על פירוש הקונטרס, פירש
43 והדיכטיבא מנחת נקב היא אבה, קשה לרבינא
44 יצאק דאמאי כסדרן כשרה? דהיינו נאיה מנחת
45 לבן ואלבאן – לא היה אלא קרום עשלה גמטת
46 מכה בריאה שאינו קרום, אף על פי שאין הקרום דרובק למקום אחר. וזה הוא אמרתיא
דכסדרן

1 **כאדרינא סומקא** – שנסארת בקרום התחתון, והיא כתמרה ארומה. **דאושא** –
2 כשנפרחא אותה משמטת קול כאילו רוח יוצא ממנה. הכי ררטינא: **אי** ירענין **מריבא**
3 **אושא** מוחביני עליה **נרפא** או **ניכלא** או **רוקא** – מושיבין על אותו מקום כנג,
4 *יפלומיה בלעוו. **נילא** – קש. **אי** **ניכלא** – ההיא רוקא שמתח התפוחה –
5 כדבוע שיש של קרום תחת יוצא משם.
6 **טרפה** – משום ריאה שנקבה, ו**אי** לא –
7 ירענין מהכא אושא, פנעם שאן יוכל
8 להחבין לשמיעת האוחן מהכין קול זה
9 נשמע. **מיינין משיבלתא** – *למקרייא
10 בלעוו. **דימא פשוירי** ו**מוהבינין** – לכולה
11 ריאה לתוכה, שכל מקום שיש בה נקב
12 ונלעצו המים. **דובופין** לא – והנקב נסתם
13 ואין זו בדיקה פיה. **בפירוש** – למקשין
14 אותה באבן, ואם שאן שם נקב כקרום העליון
15 ויש נקב בתחתון – מתרעע לוחין מחמת
16 שהוא קלוש, ומים הקרום עולין אותה
17 כשמתקשה שקרוין *כדיריש. **תחאה**
18 **איניקוב** – הירוח יוצא מנפכים דרך הנקב,
19 ואינו יכול לצאת דרך מפני קרום העליון
20 שגנון, ובנסג הירוח לוכן בני הקרום,ם
21 לפיכך היא משמטת קול. **שחאדיפא** –
22 *כשרטיירא. **פי** **לא** **תניא** **וטרא** **שקצים**
23 **ירושמי** – קטנים, כגון צרעירייה דומה
24 להם שעורן רך, חרץ משמונה סריצים שעורן
25 קשה אינו דחייב עליון שכתב משהו חובל עד
26 שתצא מהם טיפת דם. ואף על פי שצטרך
27 והם הוראים עורן מבחוץ אין זה לקוחא
28 דמתוך שעורן רך דהאריס להארים.
29 ובא נמי ממהר הוראים, ואמאי שכתב
30 ליה נקב? **וכי** **היא** **לשמינת** **סריצים**
31 **מרטינא** – לה – דהנא בהו דפרק "שמונה"
32 שריצים (שבת ק"ג). **צדיד** **הוי** – גאספ
33 במקום אחד, דהיינו חשיבא העור מבחוץ אף
34 על פי שלא יצא. **וקרי** **ליה** **התורה**
35 שאינה חזרות. דכין שהאריס העור מבחוץ
36 כדבוע שנקר העור מפנים וסוף ליקב
37 ולצאה, והבא נמי, להאי כשרה
38 חשבת ליה כעור גמור. **הכאי** **פירש** **התם**,
39 וכדתיך דאית להו עור היא תכלה. וכתיך
40 דלית להו עור זה חשיבא תכלה קין צרירת
41 דם. ותיך מתנתא קמיינא לא ידענא היא
42 תניא. **אלא** **לא** **שנא** – דבין כולה ובין
43 מקצתה – כשריה, כדאמר לקמן (חולין
44 מ"ב). אדומה כשרה מדרבי נתן. **אזא** **נמי**
45 **לא** **שנא** – לא גרטינא, איזו היא יבישא –
46 לגבי מומי כבור קאי. רבי יוסי בן המשולם **אומר** – ואף על פי שאין מחציא דם
אין זו יבישה עד שתשיכ כל כשרה פבפורן. רוח ואורי מביאש ומקלל
לגופינות *קרימיה* בלעט כן נפכת *מנלושיש* **אוכלי** **איכמי** – *טמישיש

רבי יונה אמר רבי זעירא ורבי אימי, תרוניהון בשם רבי יוחנן. חד אמר: סומכין לגדר ואין סומכין לגובל. והרנה אמר: גובל שנתמעט – כשר, הא גדר שנתמעט – פסול. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא.

מן מה דאמר רבי יוסי רבי זעירא בשם רבי יוחנן: סומכין לגדר ואין סומכין לגובל, הוי: רבי אימי דו אמר גובל שנתמעט – כשר, הא גדר שנתמעט – פסול.

אמר רבי יוסי: אוף אגן תנינן תרתיהון, גובל שנתמעט – כשר. הא גדר שנתמעט – פסול.

סומכין לגדר, דתנינן: הפומד לבור ולגיר ולגפא ולדרדך ולגדר שהוא גבוה עשרה טפחים.

אין סומכין לגובל, דתנינן: התלם ואמת הפנים שהן עמוקין טפח – זורעין לתוכה ששה מיני זירעונין, אחד מיפן ואחד מיפן ואחד באמצע.

אם אומר את: שפומכין לגובל, יזרע למפן פמה שורות!

אמרין חבריא קומי רבי שמואל בר אבין: תיפתר, שהיה זורע בראש הגובל.

אמר לו: אין ביני, יעקור אותו הקלח ויזרע למפן פמה שורות! לא מוטב לעקור קלח אחד ולזרע למפן פמה שורות!

[דף ט"ז ע"א]

הלכה ג'

מתני' היה ראש תור ירק נכנס לתוך שדה ירק אחר – מותר, מפני שהוא נראה פסוף שדהו.

היתה שדהו זרעה ירק והוא מכבש לפע בתוכה שורה של ירק אחר – רבי ישמעאל אומר: עד שיהא התלם מפולש מראש השדה ועד ראשו. רבי עקיבה אומר: ארף ששה טפחים ורוחב מלואו. רבי יהודה אומר: רוחב מלואו רוחב הפרסה.

גמרא היה ראש תור בוי. תני בר קפרא: אינו זורע לתוכה אלא מין אחד בלבד. מה אמר רבי ישמעאל ברוחב? מה אין רבי עקיבה חובש בשלש שורות (רוחות) – אית ליה רוחב מלואו, רבי ישמעאל שהוא חובש בשתי שורות (רוחות) – לא כל שבין!

מה אמר רבי ישמעאל בשורה של ירק בשדה תבואה? מה אין רבי עקיבה דהוא מיכל הכא – הוא מחמיר תפון, רבי ישמעאל דהוא מחמיר הכא – לא כל שבין דיחמיר תפון! לא צורכא דלא, מה דאמר רבי ישמעאל תפון ברוחב, כמה דאת אמר תפון: לא שנייא, היא רבי עקיבה, היא רבי ישמעאל. ברוחב.

שמואל אמר: לא שנו אלא שורה אחת, הא שתיים – אסור. רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש, תרוניהון אמרי: לא שנייא, היא אחת, היא שתיים.

רבי שמעון בן לקיש אמר: מותר להבקייע ארבע שורות בבקיעה.

אמר רבי יוחנן: ובלבד שיהו שתי שורות החיצונות נידונות בערוגה. אמר רבי זעירא: ובלבד שלשה בתוך ששה.

אמר רבי הונא: טעמא דרבי יודה (דברים יא) והשקית בגזלך בגז הירק. וכמה היא שיעורה של פרסה? טפה.

תנינן הכא דרבי יודה, ותנינן תפון! אילו תנייתה הכא ולא תנייתה תפון, תנינן אמרין: מה אין רבי יודה דהוא מחמר הכא – מיכל תפון, רבנין דאינון מקילין הכא – לא כל שפן יקילון תפון! הוי, צורכא מתני תפון.

או אילו תנייתה תפון ולא תנייתה הכא, תנינן אמרין, מה אין רבנין דאינון מחמרין תפון – אינון מקילין הכא, רבי יהודה דהוא מיכל תפון – לא כל שפן דיקיל הכא! הוי, צורכא מתני הכא וצורכא מתני תפון.

הלכה ד'

[דף ט"ז ע"ב]

מתני' הנוטע שתי שורות של קשואין, שתי שורות של דלועים, שתי שורות של פול המצרי – מותר. שורה של קשואים, שורה של דלועין, שורה של פול המצרי – אסור. שורה של קשואין, שורה של דלועין, שורה של פול המצרי ושורה של קשואין – רבי יעזר מתיר, וחקמים אסרין.

נוטע אדם קשות ודלעת לתוך גומא אחת, ובלבד שתהא זו נוטה לצד זו, וזו נוטה לצד זו. ונוטע שער של זו לכאן. שפן מה שאסרו חכמים – לא גזרו אלא מפני מראית העין.

גמרא הנוטע שתי שורות כו. הזקנה אמר: במחלוקת. מאן דאמר תפון: שתיים עשרה – אוף הכא שתיים עשרה. מאן דאמר תפון: בשמונה – אוף הכא בשמונה.

אמר רבי יוחנן: דברי הפל היא! יפה פה מוקשה בין המוקשות להציל בשמונה.

אורכו בכמה חובש? אמר רבי זעירא: גלמדינה מן הפרם. כמה דתימר גבי פרם: לא שנגייא, היא ארבו היא הפליגו, אף הכא – לא שנגייא, היא ארבו היא הפליגו.

על דעתיה דהזקנה ניהא, מאן דאמר תפון בשמונה, אוף הכא בשמונה.

על דעתיה דרבי יוחנן, אורכו בכמה חובש? אין תימר בשמונה קל וחומר למוקשה בין הפצלים שלא יחביש אלא שתיים עשרה (שמונה). מה אם מוקשה בין המוקשות, שיפיתה פוחו להציל

[דף י"ז ע"א]

בשמונה – נחבש בשמונה, מוקשה בין הפצלים, שהורעת פוחו להציל בשתיים עשרה – לא כל שפן שלא יחביש אלא בשמונה!

אין תימר מוקשה בין הפצלים – אין נחבש אלא בשתיים עשרה, קל וחומר למוקשה בין המוקשות – שלא יחביש אלא בשתיים עשרה.

עד גדון ברוצף. בעושה קלחים יהודים? כמה דתימר גבי פרים: לא שנייא, הוא רוצף, הוא עושה קלחים יהודים, אף הכא – לא שנייא, הוא רוצף, הוא עושה קלחים יהודים.

רבי ינאי אמר: במחלוקת. שני מיניו – מצטרפין להציל, ואין שני מיניו מצטרפין ליאסר. רב אמר: דברי הכל היא! כלשם ששני מיניו מצטרפין להציל, כך שני מיניו מצטרפין ליאסר.

מתניתין מסייעא לרבי ינאי. דתנינן: רבי ליעזר מתיר. מתניתין פליגא על רב. שורה של קישואין, שורה של דילועין, שורה של פול המצרי, ושורה של קישואין, עד שלא נטע את הרביעית, לא כבר נאסר? תיפתר, שנטע ארבעתן כאחת.

נטע אדם קישות. תני: מותר הוא אדם לעשות בתוך שדהו גומא קטנה עמוקה טפה, ולזרע בתוכו ארבע זירעוניו, ולהפקן לארבע ריהותיה.

רבי אבא בר כהנא, שמעון גרשטייה בשם רבי שמעון בן לקיש: בגומין להורבה שנו. רבי מנא בעי: אם בגומין להורבה – ניתני שמונה, שנים מיכן ושנים מיכן, ושנים מיכן ושנים מיכן!

הלכה ה'

מתני' היתה שדהו זרועה בצלים וביקש ליטע בתוכה שורות של דילועין, רבי ישמעאל אומר: עוקר שתי שורות ונטע שורה אחת, ומניח קמת בצלים במקום שתי שורות, ועוקר שתי שורות ונטע שורה אחת. רבי עקיבא אומר: עוקר שתי שורות ונטע שתי שורות, ומניח קמת בצלים במקום שתי שורות, ועוקר שתי שורות, ונטע שתי שורות.

[דף י"ז ע"ב] והכמים אומרים: אם אין בין שורה להכירתה שתיים עשרה אמה – לא יקיים זרע של בינתיים.

גמרא כהנא אמר: דברי רבי ישמעאל, פעמים שש עשרה, פעמים שתיים עשרה, פעמים שמונה. בשעה שהוא נותן כל העבודה מכפנים – שש עשרה. מקצתה בפנים ומקצתה בחוץ – שתיים עשרה. פולה מבחוץ – שמונה.

שמואל אמר: לעולם שתיים עשרה. ותני בן: קוצב על דברי שניהן. רבי עקיבא אומר: שמונה.

הא רבי ישמעאל אמר: שתיים עשרה. ורבנן אמרין: שתיים עשרה, מה ביניהון? סמיכה. על דעתיה דרבי ישמעאל – אסור לסמוך. ורבנן אמרין: מותר לסמוך.

הלכה ו'

מתני' דלעת בירק – ירק בתבואה, נותנין לה בית רובע.

[דף י"ח ע"א]

היתה שדהו זרועה תבואה, וביקש ליטע לתוכה שורה של דילועין – נותנין לעבודתה ששה טפחים. ואם הגדילה – יעקר מלפניה. רבי יוסי אומר: נותנין לה עבודתה ארבע אמות.

אמרו לו: התקמיר זו מן הגפן? אמר להן: מצינו שזו המורה מן הגפן, של גפן יהודית – נותנין לה עבודה ששה טפחים, ולדלעת יהודית – בית רובע.

רבי מאיר אמר משום רבי ישמעאל: כל שלשה דילועין לבית סאה – לא יביא זרע לתוך בית סאה. רבי יוסי בן החוטף אפרתים משום רבי ישמעאל: כל שלשה דילועין לבית פור – לא יביא זרע לתוך בית פור.

גמרא אמר רבי יוחנן: דברי רבי ישמעאל, אפילו שורה יהודית – נותנין לה עבודה. מהו ליתן עבודה לראשון [לראשון]? כמה דתימר גבי פרוס, נותנין עבודה לראשון [לראשון].

מהו לזרוע בין הגומות? כמה דתימר גבי פרוס אסור לזרוע בין הגפנים – אוף הכא אסור לזרוע בין הגומות.

רבי יונה בעי: נטע המשה דילועין וסמכן לגדר, מהו ליתן להן הלכות ערים?

בכל הדילועין, משערין או לא? כל מקום שעשית קישות ופול המצרי בדלעת ויונית – אף עושה דלעת מצרי בדלעת ויונית.

ויתביניה: הרי המקיים קלחים לחין לזרע.

[דף י"ח ע"ב]

יהודים, צריך להפנות להם בית רובע, או לעשות להם מהיצה גבוהה עשרה טפחים. קל הוא בשורה.

מז מה דלא מתיב ליה, הוי בן, רבי יוסי סבר מימר: היא שורה, היא מרובע. דאמר רבי יונה ורבי יוסי גלילאה בשם רבי יוסי בי רבי חנינה: המקיים קלה אהד בתוך שלו לזרע – צריך להפנות לו בית רובע, או לעשות לו מהיצה גבוהה עשרה טפחים. אפילו מין כמינו.

התיב רבי בון בר חייא קומי רבי זעירא: והתנינן: כוסבר שזרעה לזרע – ורקח פטור. אמר ליה: שנייא היא כוסבר, שהיא וזרעה נאכלין.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: בוא וראה מה בין תחילת רבי ישמעאל לסופו. שתחילתו – בבית פור, וסופו – בבית סאה.

הדרן עלך פירק ערוגה

פירק רביעי

הלכה א' מתני' קרחת הפרס, בית שמאי אומרים: עשרים וארבע אמות. ובית הלל אומרים: שש עשרה אמה.

מחול הפרס, בית שמאי אומרים: שש עשרה אמה. ובית הלל אומרים: שתים עשרה אמה.

וְאִי זֶה הִיא קְרַחַת הַפְּרָם? פְּרָם שֶׁחֶרֶב מֵאַמְצָעוֹ, אִם אֵין שֵׁם שֶׁשׁ עֲשָׂרָה אָמָה – לֹא יָבִיא זָרַע לְשָׂם. הֵיוּ שֵׁם שֶׁשׁ עֲשָׂרָה אָמָה – נוֹתְנִין לָהּ עֲבוֹדָתָהּ, וְזוֹרַע אֶת הַמּוֹתֵר.

וְאִי זֶהוּ הוּא מַחֹל הַפְּרָם? בֵּין פְּרָם לְגֵדֵר, אִם אֵין שֵׁם שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה אָמָה – לֹא יָבִיא זָרַע לְשָׂם. הֵיוּ שֵׁם שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה אָמָה – נוֹתְנִין לָהּ עֲבוֹדָתָהּ, וְזוֹרַע אֶת הַמּוֹתֵר.

רַבִּי יְהוֹנָדָה אָמַר: אֵין זֶה אֱלָא גֵדֵר הַפְּרָם. וְאִי זֶהוּ הוּא מַחֹל הַפְּרָם? בֵּין שְׁנֵי פְרָמִים.

וְאִי זֶהוּ גֵדֵר? שֶׁהוּא גְבוּהָ עֲשָׂרָה טַפְחִים. וְחַרְיִין? שֶׁהוּא עֵמֶק עֲשָׂרָה וָרַחֵב אַרְבָּעָה.

גְּמָרָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: קְרַחַת הַפְּרָם – הוּא פְּרָם שֶׁחֶרֶב. קְרַחַת הַפְּרָם – מְקַרְהִים אוֹתוֹ מֵאַמְצָעוֹ. פְּרָם שֶׁחֶרֶב – מְקַרְהִין אוֹתוֹ מִכָּל צַדָּיו.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: וְהוּא שֶׁבֵּא מִמַּטֵּעַ פְּרָם גָּדוֹל. אֲכַל אִם בָּא מִמַּטֵּעַ פְּרָם קָטָן – אֵין זֶה קְרַחַת

[דף י"ט ע"א]

הַפְּרָם. וְהַתְּנִינָן אִי זֶהוּ קְרַחַת הַפְּרָם? פְּרָם שֶׁחֶרֶב מֵאַמְצָעוֹ וְנִשְׁתַּיֵּיר בּוֹ כְּדֵי פְרָם. בֵּין מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֵּין מִשְׁלָשׁ בֵּין מִשְׁתַּיִם זֶה כְּנֶגְדֵּד זֶה.

הֵיִאֵךְ עֵבִידָא? חֲמֵשׁ שוֹרִין מִן שׁוֹיֵבַע שׁוֹיֵבַע, נֶסֶב חֵד פְּרָמִין, כִּי אֵית אַרְבָּעָה פְּרָמִין, וְתִלְתָּא בִּינֵינָן, נֶסֶב חֵד חוֹרֵן – אֵית תַּמּוֹן תִּלְתָּא פְּרָמִין, וְתִרְוִין בִּינֵינָן. נֶסֶב חֵד חוֹרֵן – אֵית תַּמּוֹן תִּרְוִין פְּרָמִין (וְתִרְוִין) וְחֵד בִּינֵינָן.

כַּהֲנָא אָמַר: כַּתְּחִילַת מַטְעָתוֹ עוֹשִׂין אוֹתוֹ. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: תַּחֲלִילַת מַטְעָתוֹ – עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע, וְחוֹרְבָנּוֹ – עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בֵּית שְׁמַאי מִחְמְרִין בְּחוֹרְבָנּוֹ יוֹתֵר מִמַּטְעָתוֹ! תַּחֲלִילַת מַטְעָתוֹ – שֶׁשׁ עֲשָׂרָה, וְחוֹרְבָנּוֹ – עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע.

וְכָל הַדְּבָרִים בֵּית שְׁמַאי מוֹסִיפִין שְׁלִישׁ. מַחֹל הַפְּרָם, עַל דַּעְתֵּיהּ דְּבֵית שְׁמַאי – שְׁמוֹנֶה עֲשָׂרָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּבֵית הַלֵּל – שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה. וְהַתְּנִינָן: מַחֹל הַפְּרָם, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: שֶׁשׁ עֲשָׂרָה אָמָה, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה אָמָה.

אֵית דְּבָעֵי מִימַר: צֵא מִהֶן אַרְבַּע אַמּוֹת, לְעִבּוּדָהּ, נִמְצְאוּ שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה עַל דַּעְתֵּיהּ דְּבֵית שְׁמַאי, וְשְׁמוֹנֶה עַל דְּבֵית הַלֵּל.

וְעִבּוּדוֹת הַנֶּפֶן, אֲדַעְתֵּיהּ דְּבֵית שְׁמַאי – שֶׁשׁ אַמּוֹת, וְאֲדַעְתֵּיהּ דְּבֵית הַלֵּל – שֶׁשׁ אַמּוֹת. וְהַתְּנִינָן: לְפִיקָהּ, הַזּוֹרַע אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁפְּכָרָם, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: קִידֵשׁ שׁוֹרָה אַחַת. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: קִידֵשׁ שְׁתֵּי שׁוֹרוֹת.

נִימַר, כְּגִין בֵּית הַלֵּל תְּנִיתָהּ. וְהַתְּנִינָן: אִי זֶהוּ עֵרִים? הַנּוֹמֵעַ שׁוֹרָה שֶׁל חֲמֵשׁ גְּפָנִים! שְׁנִיָּא הִיא, דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: בְּעֵרִים הַמְעוּקָם שָׁנּוּ, עַל יְדֵי עֲקִימָה תַּרְתֵּי מִתְּבַלְעִין.

[דף י"ט ע"ב]

לא סוף דבר גדר, אלא אפילו עשה פסיו, אם אין בין פס לחבירו שלשה טפחים – נידונין בגדר. אפילו קמה, ואפילו קשיין? ואתיא כיי דאמר רבי חנינא: אין האסור נעשה מהוצה להציל! סברין מימר: האיסור נעשה מהוצה ליאסר.

על דעתיה דרבי יהודה, עשה כבתוך הפרס, ויוסר ביש עשרה!

אמר רבי יונה: הדין דתימר, כשאין הפרטים מכוונים. אבל אם היו הפרטים מכוונים – אוסר ביש עשרה.

עד שיהא מוקף גדר

[דף כ' ע"א]

מארבע רוחותיו? מן מה דתנינן: בין שני פרמים, הדין אמרה: אפילו מרוח אחת.

עד שיהא מוקף גדר כל אותו הרוח? נישמענה מן הדין דאמר רבי זעירא, רבי יסא בשם רב מתנה: אין זנב לכרם גדול, ולא מחול לכרם קטן. אין זנב לכרם גדול, שאי אתה זקוק לו. ולא מחול לכרם קטן, לוסר הוצה לו יותר מתוכו. תוכו – שמונה, וחוצה לו – שתיים עשרה.

ואי זהו פרס קטן? שלש כנגד שלש. הא שלש כנגד שלש כנגד שלש – יש לו מחול.

אמר רבי זעירא: הדין אמרה, עשה פסין כנגד שלש גפנים – יש לו מחול.

רבי יודן בעי: עשה גדר לפנים

[דף כ' ע"ב]

מגדר נאמר, אם יש שלשה טפחים – מותר להביא זרע לשם. ואם לאו – אסור להביא זרע לשם.

רבי יעקב בר אידי בשם רבי שמעון בן לקיש: היה שם מקום שתיים עשרה אמה – ניטל המחול.

אמר רבי חזקיה: ובלבד שתיים עשרה על שתיים עשרה.

אמר רבי מנא: אפילו מיצר והולך.

הלכה ב'

מתני' מחצת הקנים, אם אין שם בין קנה לחבירו שלשה טפחים כדי שייכנס הגדי – הרי זו כמחצה. וגדר שנפרץ עד עשר אמות – הרי הוא פתוח. יותר מיכן, כנגד הפרצה – אסור.

נפרצו בו פרצות הרבה, אם העומד מרובה על הפרוץ – מותר. ואם הפרוץ מרובה על העומד, כנגד הפרצה – אסור.

גמרא עשה פסין כנגד הפניין, ויש בעומד ארבעה, והעומד רבה על הפרוץ, כנגד העומר – מותר, כנגד הפרצה – אסור.

עשה פסין כנגד הגפנים, (ואין) ויש בעומד ארבעה, והפרוץ רבה על העומד. פשיטא כנגד העומד – מותר, כנגד הפירצה – אסור [מותר].

רבי שמעון בן לקיש בשם רבי יודה בן חנינה: נעץ ארבעה קנים בארבעה זויות שבפנים, וקשר גמי מלמעלה – מצייל משום פיאח.

אמר רבי יונה: במהיצת שבת – בן מהיצת בלאים [במהיצת בלאים – בן מהיצת שבת].

אמר רבי יוחנן: מעשה שהלך רבי יהושע בן קרחה אצל רבי יוחנן בן נורי לנגניר, הראו שדה אחת, ובית הביתרה היתה נקראת, והיו שם פרוצות יותר מעשר, והיה נטל אעין וסותם, דוקרנין וסותם, עד שפועטן פחות מעשר.

אמר: גזה – בן מהיצת שבת.

אמר רבי זעירא: מודה רבי שמעון בן לקיש לענון שבת, שאין הפיאח מצלת יותר מעשר.

אמר רבי חגי: מתניתא אמרה בן מקיפין שלשה הכלים זה למעלה מזה, וזה למעלה מזה, אם אמר את: שהפיאח מצלת יותר מעשר – דין חבל אחד!

רבי

[דף כ"א ע"א]

יונה אמר, רבי יאשיה בעי: הדיא פיאח מה את אמרת, מלמעלן, מן הצד? אין תימר מלמעלן, הא כל שכן מן הצד. אין תימר מלמעלן – לא אמר רבי חגי כלום. מה נפשה, אם מלמעלן – הרי מלמעלן. אי מן הצד – הרי מן הצד.

רבנין דקיסרין בשם רבי ירמיה: תיפתר, בעשויון כמין דוקרן. רבי זעירא, רבי אבנדמא דתיפה בשם רבי שמעון בן לקיש: לגובה – אפילו עד מאה אמה.

אמר רבי יודן: הדיא דאת אמר – לענון בלאים, אבל לענון שבת – לא תהא פיאח גדולה מן הקורה. אמר רבי יוסי: היא בלאים היא שבת.

על דעתיה דרבי יוסי, מה בין קורה מה בין פיאח? פיאח – אינה מצלת מרוח אחת, עד שתהא מגופפת מארבע רוחותיה. קורה – מצלת מרוח אחת. ואתיא כההיא דמר רבי זעירא בשם רב המנונא: הפיאח – אינה מצלת, עד שתהא מגופפת מארבע רוחותיה.

אמר רבי בא בר ממל: מיטרפלויות שבפרמים – אסור לטלטל תחתיהן, מפני שהן סוף תקרה, ואין סוף תקרה מצייל משום פיאח. אמר רבי פינחס: אתא עובדא קומי רבי ירמיה בארבעה עמודין, ועליהן ארבעה פיסמליות, והתיר לטלטל תחתיהן משום פיאח.

רבי בון ורבנין בעון קומי רבי זעירא: פיאח, מהו שתציל בסוכה? אמר לון: פיאח – מצלת בסוכה. סוף סכה, מהו שציל בסוכה? אמר לון: אין סוף סכה מצייל בסוכה. מה בין זה לזה? זה – נעשה לכף, וזה – אינו נעשה לכף.

אמר רבי אבהו: כל אילין מיליא – לענון משא ומתן. הא להורות – אסור להורות. מה אם סוכה קלה – את אמר אסור, שבת החמורה – לא כל שכן.

רבי בון בר חייא בעא קומי רבי זעירא: מאן תנא פיאה מצלת? לא רבי יוחנן בן נורי! אמר ליה: אדחי תנא.

נמצאת אמר לענין פלאים, כל הפחות משלש – בכתום.

משלשה ועד ארבעה, אם העומד רבה על הפרוץ – מותר, ואם הפרוץ רבה על העומד – אסור.

מארבעה ועד עשר, אם עומד מרובה על הפרוץ – מותר, ואם פרוץ מרובה על העומד, כנגד העומד – מותר, כנגד הפרוץ – אסור.

יותר מעשר, אף על פי שהעומד רבה על הפרוץ, כנגד העומד – מותר, כנגד הפרוץ – אסור.

לענין שבת, כל הפחות משלשה – בכתום.

משלשה ועד ארבעה, מארבעה ועד עשר, אם העומד רבה על הפרוץ – מותר, ואם הפרוץ רבה על העומד – אסור. יותר מעשר, אף על פי שהעומד רבה על הפרוץ – אסור. רבי חנניה, רבי יודה בר פי בשם רבי יוחנן:

[דף כ"א ע"ב]

לית כאן משלשה ועד ארבעה, יש כאן פירצה שלשה – אין כאן מקום ארבעה.

מתיב רבי מנא: והתנינן: מקיפין בקנים. וקנה יש לו מקום? אמר ליה: לא תתיבני פחות משלשה, שכל הפחות משלשה – בכתום הוא.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב: מכל מקום, מכיון שהעומד רבה על הפרוץ – מותר.

הלכה ג'

מתני' הנזמע שורה של חמש גפנים, בית שמאי אומרים: כרם. ובית הלל אומרים: אינו כרם. עד שיהו שתי שורות. לפיכך, הזרע ארבע אמות שבכרם, בית שמאי אומרים: קידש שורה אחת. ובית הלל אומרים: קידש שתי שורות.

גמרא והוא – שזרע כנגד כולם. זרע כנגד האמצעי, על דעתיה דבית שמאי – אסור את כל השורה. על דעתיה דבית הלל – אסור שלש כנגד שלש.

זרע כנגד הבניין שבאמצעי, על דעתיה דבית שמאי – אסור שתיים מיכן ושתיים מיכן. חמישית אי זו היא? נאמר אם היו זרעים קרובין לאחת מהן – הרי היא אסורה, ואם לאו – הרי אלו מותרות [אסורות]. על דעתיה דבית הלל – אסור ארבע כנגד שתיים.

[דף כ"ב ע"א]

זרע כנגד גרן הזוית, על דעתיה דבית שמאי אי זו שורה אסורה? זו וזו. על דעתיה דבית הלל – אסור שתיים כנגד שתיים, ואחת יוצאת זנב מכאן, ואחת יוצא זנב מכאן.

זרע פנגד הביניין שבפגרון הזוית, על דעתיה דבית שמאי – אוסר את כל השורה. על דעתיה דבית הלל – אוסר שתים פנגד שתים, ואחת יוצאת זנב מיכן. שישית אי זו היא? שלישית שפראשונה, שנייה שבשלישית.

הלכה ד'

מתני' הנוטע שתים פנגד שתים, ואחת יוצא זנב – הרי זה פָּרַם. שתים פנגד שתים ואחת בינתיים, או שתים פנגד שתים ואחת באמצע – אינו פָּרַם, עד שיהיו שתים פנגד שתים, ואחת יוצא זנב.

גמרא רבי יהיה בר בא בשם רבי הויה בר יוסף: (במדבר לד) **אָרֶץ פְּנַעַן לְגַבְלַתֶּיהָ** – גבולות שפדו להם הפנענאים.

רבי אימי בעי: ולמידין מן הפנענאים? שמואל אומר: במוזרד לכסן. רבי יוסי בר זמינא בשם רבי יוחנן: את רואה פילו אחת נטועה פאן.

רבי יונה בעי: נטע שתים פנגד שתים, ואחת יוצאת זנב. שתים פנגד שתים, ואחת יוצאת זנב – את רואה פילו אחרת נטועה פאן, ואחרת נטועה פאן.

נטע שלש פנגד שלש, ואחת מכוונת פנגד האמצעי – את רואה פילו אחרת נטועה, פאן ואחרת נטועה פאן. לעשותו פָּרַם גדול. לא פן את אומר: אין זנב לכָּרַם גדול! בשעיה שהוא גדול. מהו ליתן זנב לכָּרַם קטן ולעשותו גדול?

הלכה ה'

מתני' הנוטע שורה אחת בתוך שלו, ושורה אחת בתוך של חברו, ודרך תיחיד ודרך הרבים באמצע,

[דף כ"ב ע"ב]

וגדר שהוא נמוק מעשרה טפחים – הרי אלו מצטרפין. גבוה מעשרה טפחים – אינן מצטרפות. רבי יהודה אומר: אם ערסן מלמעלה – הרי אלו מצטרפות.

גמרא רבי אחא בעי: לית הדיא פלינא על רבי שמעון? דרבי שמעון אומר: אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו! תמן – אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. פָּרַם הכא – שלו ושל חברו מצטרפין לאסור את האמצעי.

רבי מנא לא אומר בן! אלא, לא פן אומר רבי שמואל בשם רבי זעירא: רבי שמעון בדעתיה, פמה דרבי שמעון אומר: אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו, פן הוא אומר: אין אדם חובש דבר שאינו שלו! תמן – אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. פָּרַם הכא – שלו ושל חברו מצטרפין לאסור את האמצעי.

הלכה ו'

מתני' הנוטע שתי שורות, אם אין ביניהן שמונה אמות – לא יביא זרע לשם. הוי שלש, אם אין בין שורה להקרתה שש עשרה אמה – לא יביא זרע לשם.

רבי ליעזר בן יעקב אומר משום חנינא בן חכינאי: אפילו חרבה האמזעית ואין בין שורה לחברתה שש עשרה אמה – לא יביא זרע לשם, שאילו מתחלה נמטען – הויה מותר בשמונה אמות.

הנוטע את פרמו על שש עשרה אמה – מותר להביא זרע לשם. אומר רבי יהודה: מעשה בצלמון, באחד שנטע את פרמו על שש עשרה שש עשרה אמה, והיה הופך סער שתי שורות לצד אחד, וזרע את הניר. ובשנה אחרת היה הופך את הפער למקום הזרע, וזרע את הבור. וביא מעשה לפני חכמים, והתירו.

רבי שמעון ורבי מאיר אומרים: אף הנוטע את פרמו על שמונה אמות – מותר.

גמרא אומר רבי זעירא: שמונה – הוין מקום פרתין. כמה דתימר שמונה הוין מקום פרתין, ודכוותה ארבע הוין מקום פרתין.

אמר רבי ליעזר: הוקירו תוכו יותר מחוצה לו. אומר רבי זעירא: עד דאנא תמן קיימננה, תוכו – שש עשרה, חוצה לו –

[דף כ"ג ע"א]

שש עשרה. אומר רבי ליעזר: מארבע אמות ועד שמונה – אסור, ומקדש. משמונה ועד שש עשרה – אסור ואינו מקדש

רבי יוסי בשם רבי יוחנן: אתיא דרבי ליעזר בן יעקב בבית שמאי. כמה דבית שמאי אמרו: שורה אחת – פָּרֶם, בן רבי ליעזר בן יעקב אמר: שורה אחת – פָּרֶם. מה נפשוך, פָּרֶם גדול – הוא אסור בשמונה, פָּרֶם קטן – הוא אסור בשמונה.

רבי יודן לא אומר בן! אלא, שמונה אמות – אסור, שמונה אמות וכל שהוא – מותר.

אית דבְּעֵי מִימֵר: שאילו מתחילה נמטעו מטע שש עשרה על שש עשרה – הויה מותר בשמונה אמות.

רבי יהודה בן פזי בשם רבי יוחנן: אתיא דרבי ליעזר בן יעקב בבית שמאי. כמה דבית שמאי מחמירין בו בהורגנו יותר ממשטעתו, בן רבי ליעזר בן יעקב מחמיר בהורגנו יותר ממשטעתו.

רבי יונה בשם רב: מותר הזרע ואסור לזרוע. רבי יוסי בשם רב: הלכתא, מותר הזרע ומותר לזרוע.

רב הויה בר אשי בשם רב: הלכה כרבי מאיר ורבי שמעון.

מה? מותר הזרע ומותר לזרוע, או מותר הזרע ואסור לזרוע? מן מה דאמר רבי בא: משה לי רבי הויה בר אשי פרמי מטע שמונה על שמונה, הויה אסור: מותר הזרע ומותר לזרוע.

רב הויה זרע כרמיה פרתין. ואינו אסור משום פלאים? מערבין הוין.

מִסְכַּת פְּרָה פָּרָה פֶּרֶק עֶשְׂרִי

א. מי חטאת ואפר חטאת המקדשין, בין טמאין ובין טהורין - מטמאין את הידים לתרומה, במגע ובמשא. רבי יוחנן בן נורי אמר: מי חטאת שנטמא - הרי הן כאפר מקלה. אפר כשר שנתערב במים פסולין - מטמאין את הכהן ואת התרומה. רבי יעקב אמר: מטמאין הן משום משקה.

ב. כל הראוי ליטמא טמא מת, אפלו טמא - אינו מדף, וכל שאינו מדף לתרומה - אינו מדף לחטאת. ולא חדשו טמאה בחטאת; דברי רבי אליעזר. מעשה בשמעיה איש כפר עותני, שהיה בידו לגין מלא מי חטאת, והגיף את הדלת שמפתח טמא טמא מת תלויה בה, ובא ושאל את רבן יוחנן בן זכאי, ואמר לו: שמעיה! צא והזה את מימך. ורבי יהושע אמר: אפלו טהור יש לו מדף. ומעשה ברבי ישמעאל שהיה מהלך בדרך אחר רבי יהושע, אמר לו: הטהור לחטאת שהסיט את המפתח שהוא טהור לתרומה, מהו, טמא או טהור? אמר לו: טמא. למה? שמא היתה בה טמאה ישנה, או שמא ישכח ויסיט את הדבר הטמא. אמר לו: וכי אינו אלא שהסיטו, אבל נראין דבריו בדבר הראוי לטמא מדרס, שמא היתה בה טמאה ישנה, או שמא ישכח ויסיט את הדבר הטמא. השיאו לדבר אחר, אמר לו: ישמעאל אחי! היאך אתה קורא "כי טובים דודיק מיין" (שיר השירים א, ב), או "כי טובים דודיק מיין". אמר לו: טובים דודיק מיין. אמר לו: אין הדבר כן, שהרי חברו מלמד עליו - "לריח שמניך טובים". וחכמים אומרים: הטמא - מדף, והטהור - אינו מדף. הטמא שאמרו טמא מת, ולא טמא מדף, טמא טמא מת ולא מדף. רבי אמר: טהור לחטאת שהסיט את רגו ומימי רגליו של טהור לתרומה - טמא. הסיט את דמו - טהור. הסיט את השרץ ואת שכבת זרע, רבי אליעזר מטהר ורבי יהושע מטמא:

ג. קלל של חטאת שנתנו על גבי השרץ, רבי אליעזר מטהר וחכמים מטמאין. במה דברים אמורים? בזמן שאם ינטל השרץ והקלל מסיט, אבל אם ינטל השרץ והקלל עומד, ואפלו מת ונבלה נוגעין מאחוריו - טהור. נתנו על גבי משכב ומושב, ועל גבי חרס הטמא - טמא. נתנו על גבי אוכלין ומשקים, או על גבי ספר תורה, רבי יוסי מטהר וחכמים מטמאין. העבירו על גבי תנור ועל גבי נבלה ועל גבי השרץ, רבי יעקבא מטמא. ומודה רבי יעקבא הזאה שהעבירה על גבי כלי חרס - טמא, או על גבי משכב ומושב - טמא, שהיא טהורה, שאין לה דבר שמטמא מלמעלה כלמטה אלא כזית מן המת ושאר כל המאהילין:

ד. קלל של חטאת וקלל של תרומה שנגעו זה בזה - שניהן טהורין. רבי יהושע אמר: של חטאת טמא. במה דברים אמורים? בשל אבן, אבל בשל חרס הכל מודים בשל חטאת שהוא טמא:

ה. קלל של חטאת ולגין של תרומה שנגעו זה בזה - שניהן טהורין. בשתי ידיו - שניהן טמאין. בשני גירות - שניהן טהורין. רבי יהושע אמר: של חטאת - טמא, שרבי יהושע אמר: זה הכלל, כל המטמא מי חטאת במגע - מטמא במשא, וכל שאינו מטמא מי חטאת במגע - אינו מטמא במשא:

מִסְכַּת פְּרָה פָּרָה פֶּרֶק אֶחָד עֶשֶׂר

א. אזור המכשר וכלים הטהורים לחטאת - נצולין בצמיד פתיל. כל ספק טהור לתרומה - טהור לחטאת. כל תלויה לתרומה - נשפך לחטאת. ואם עשה על גביו טהרות תלויות, חוץ מן הידים, מפני שספק מים - טהור. הרעדות - טהור לתרומה וטמא לחטאת. הרפפות - טהורות לקדש לתרומה ולחטאת. רבי אליעזר אמר: הרעדות - טמאות לחטאת וטהורות לקדש ולתרומה. אמר רבי יהודה: אף אני כך אמרתי, אבל חברי גורו עלי שאהיה מודה בהם בטהרה:

מַסְכַּת פֶּרָה פָּרָק שְׁנַיִם עָשָׂר

א. אָזוּב, אֵימְתִי כֶּשֶׁר לְהִזּוֹת? מִשִּׁיר אֶת נְצוּ. הִזָּה בּוּ עַד שֶׁלֹּא הִשִּׁיר אֶת נְצוּ, רַבִּי פּוֹסֵל, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן מְכַשִּׁיר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אָזוּב שֶׁתְּחַלְתּוּ שְׁנַיִם וּשְׁרִירוֹ אַחַד - הוּא פְּסוּל:

ב. גִּרְדוּמֵי אָזוּב - כְּשֵׁרִין. וְגִרְדוּמֵי צִיצִית - כְּשֵׁרִין. יָרַד וְטָבַל וְעֵלָה, אִם יֵשׁ עָלָיו שֵׁטֶף שֶׁל מִימֵי גְשָׁמִים וְהִזָּה - הִזָּאתוֹ פְּסוּלָה. וְאִם יֵשׁ עָלָיו מִשְׁקָה טוֹפַח - הִזָּאתוֹ כְּשֵׁרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם יֵשׁ עָלָיו מִשְׁקָה מִרְגְּלִיּוֹת וְהִזָּה - הִזָּאתוֹ פְּסוּלָה. אָזוּב שֶׁהִטְבִּיל עֲצוּ עִם גִּבְעוּלָיו, אִף עַל פִּי שְׁמֹזָה וְהַמֵּיִם שׁוֹפְעִים מִן הָעֵץ לְגִבְעוּל - כְּשֵׁר כְּדָרְכוֹ, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא מִן הָעֵץ יֵצֵא. אָזוּב שֶׁהִטְבִּיל מִקְצָתוֹ, רַבִּי יְהוּדָה מְכַשִּׁיר, שְׂרָבִי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִטְּבִיל קִצָּתוֹ וְחֹזֵר מִטְּבִיל עָלָיו עַד שִׁיטְבַל אֶת כְּלוֹ. הִטְבִּיל אֶת כְּלוֹ - לֹא יִזָּה מִמֶּנּוּ הִזָּהָה שְׁנִיָּה, עַד שִׁיִּגְבּוּ:

ג. צְלוּחִית שְׁפִיָּה צָר, מִזִּין הֵימְנָה הִזָּהָה רֵאשׁוֹנָה, אֲבָל לֹא הִזָּהָה שְׁנִיָּה, מִפְּנֵי שֶׁהַמֵּיִם נִסְחָטִין; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. שֶׁלֹּשָׁה דְּבָרִים אָמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מִשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן פֶּהֲנָא: מִימֵיהֶן שֶׁל כֹּהֲנִים לֹא נִמְנְעוּ מִלְּהִזּוֹת בְּאָזוּב הַנִּטְבָּל וּבְצְלוּחִית שְׁפִיָּה צָר. וּפּוֹצְעִין אֲגוּזִים שֶׁל תְּרוּמָה בְּמִטְלִית בְּיָדֵים מְסוּאָבוֹת, וְלֹא חָשׂוּ לְהֵן חֲכָמִים מִשׁוּם טְמָאָה:

ד. הָאוֹמֵר לְחִבְרוֹ: הִזָּה עָלַי וְאִזָּה עָלֶיךָ, רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא, וְחֲכָמִים מְטַהְרִין. הַמְשַׁמֵּר מִי חֲטָאת אֶפְלוּ עַד עֲשָׂרָה יָמִים - הָרִי הֵן בְּחֻזְקָתָן וְאִין צָרִיךְ טְבִילָה:

ה. הַכֹּל כְּשֵׁרִין לְהִזּוֹת, חוּץ מִחֲרַשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה, שְׂרָבִי יְהוּדָה מְכַשִּׁיר בְּאֶשָּׁה וּפּוֹסֵל בְּקָטָן. רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא אוֹמֵר: חֲרַשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן שֶׁהִזּוּ וְאַחֲרַיִם רּוֹאִין אוֹתָן - הִזָּאתָן כְּשֵׁרָה:

ב. דְּבִלָּה שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנִּפְלָה לְתוֹךְ מִי חֲטָאת, נִטְלָה וְאֶכְלָה, אִם אִין בֵּה כְּבִיצָה בֵּין טְהוּרָה בֵּין טְמָאָה - טְהוּר. אִם יֵשׁ בֵּה כְּבִיצָה, בְּטְמָאָה - טְמָא, וּבְטְהוּרָה - טְהוּר, שְׁאִם כֵּן אִין טְהוּרָה לְחֲטָאת, שְׁאֵנִי אוֹמֵר: נִטְמָא הַמְזָה בְּמִים וְחֹזֵר הַמְזָה וְטַמָּא אֶת הַמֵּיִם. נִטְמָא הָאָזוּב וְחֹזֵר הָאָזוּב וְטַמָּא אֶת הַמֵּיִם. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁתְּחַכֶּה בְּכוּשׁ אוֹ בְּקִיסָם, אֲבָל נִטַּל בְּיָדוֹ - נִטְמָא וְטַמָּא אֶת מִי חֲטָאת. רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: אִין הִטְהוּר לְתְרוּמָה מִטְמָא אֶת מִי חֲטָאת, וְאֶת אֶפְרַח חֲטָאת, וְאֶת הַמְזָה מִי חֲטָאת:

ג. כֹּל הַטְּעוֹן בִּיאַת מִים, בֵּין מְדַבְּרֵי תוֹרָה בֵּין מְדַבְּרֵי סוֹפְרִים, קֹדֶם לְבִיאַתוֹ בְּמִים - מְטַמָּא אֶת מִי חֲטָאת, וְאֶת אֶפְרַח חֲטָאת, וְאֶת הַמְזָה מִי חֲטָאת בְּמַגֵּעַ וּבְמִשָּׂא. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי טְרַפּוֹן: נוֹטַל טְמָא כְּלִים הַטְּהוּרִים לְחֲטָאת בְּאֶסֶל וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ:

ד. אָזוּב שֶׁל אֶשְׁרָה וְשֶׁל עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וְשֶׁל עֵיר הַנִּדְחָת - פְּסוּל. וְשֶׁל תְּרוּמָה טְמָאָה - לֹא יִזָּה, וְאִם הִזָּה - פְּסוּל. וְשֶׁל תְּרוּמָה טְהוּרָה - לֹא יִזָּה, וְאִם הִזָּה - כְּשֵׁר. אִין מִזִּין, לֹא בַתְּמֵרוֹת, לֹא בִּיּוֹנְקוֹת, וְאִם הִזָּה בִּיּוֹנְקוֹת וְנִכְנַס לְמַקְדָּשׁ - פְּטוּר. בַּתְּמֵרוֹת וְנִכְנַס לְמַקְדָּשׁ - חֵיב; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: בַּתְּמֵרוֹת וְנִכְנַס לְמַקְדָּשׁ - פְּטוּר. בִּיּוֹנְקוֹת וְנִכְנַס לְמַקְדָּשׁ - חֵיב. אֵלוּ הֵן הַיּוֹנְקוֹת: גִּבְעוּלִין שֶׁלֹּא גָמְרוּ. תְּמֵרוֹת שֶׁלֹּא הִנְצוּ כָּל עֶקֶר; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: תְּמֵרוֹת גִּבְעוּלִין שֶׁלֹּא גָמְרוּ, וְיּוֹנְקוֹת שֶׁלֹּא הִנְצוּ כָּל עֶקֶר. לֹא נַחֲלָקוּ עַל הַלֶּכֶה אֶלָּא עַל הַלְּשׁוֹן (שְׂרָבִי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: שׂוֹרְפִין עָלֶיהֶן אֶת הַתְּרוּמָה וְאִין חֵיבִין עָלֶיהֶן עַל טְמָאת מַקְדָּשׁ). הַנִּלְקַט לְחֲטָאת כְּנִלְקַט לְאוֹכְלִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה (וְרַבִּי יוֹסִי) וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: כְּנִלְקַט לְעֲצִים:

חבור. ורבי יוחנן בן נורי אומר: אף החרוקות. הצואה שעל הכסא - חבור להזאה ואין חבור לטמאה; דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר: כל שחבור להזאה חבור לטמאה. ויש חבור לטמאה ואין חבור להזאה. הקומקמין חבור לטמאה ולהזאה. פסוי המיחם המחבר בשלשלת בית שמאי אומרים: חבור לטמאה ואין חבור להזאה. ובית הלל אומרים: הזה על המיחם - הזה על הכסוי. הזה על הכסוי - לא הזה על המיחם. אמר רבי יוסי: אלו דברי בית שמאי. ובית הלל אומרים: כלן חבור אחד הוא:

ט. טבל את האזוב בלילה והזה ביום - פסולה. לא שהמים פסולין, אלא שצריך להטביל שנים. הזה בלילה - הזאתו פסולה, והמים טמאין משום מי חטאת:

מסכת טהרות פרק ראשון

א. אמר רבי שמעון: מפני מה אמרו 'אכל שנטמא באב הטמאה ושנטמא בולד הטמאה מצטרפין זה עם זה' מפני שאפשר לשלישי לעשות שני, ואפשר לשני לעשות ראשון. ומפני מה אמרו: השרץ והנבלה והמת - אין מצטרפים זה עם זה? לפי שאי אפשר לשרץ לעשות נבלה, ואי אפשר לנבלה לעשות מת:

ב. מקרצת שהיתה שלישית והשיך לה אחרות - כלן שלישית בקדש. פרשה - היא שלישית וכלן רביעית. ואיזהו הנשוד? התולש ממנו כל שהוא. אבל אם היו ממעכין זה את זה, כגון הדבלה, והתמרים, והגורגורות, והצמוקין - הרי אלו אינן חבור. ומפני מה אמרו: בזיתים חבור? שמתחלה לא נתנן אלא על מנת שינקו זה מזה. אבא שאול אומר: טבול יום תחלה לקדש. רבי מאיר אומר: טבול יום - מטמא אחד ופוסל אחד בקדש, ופוסל בתרומה. וחכמים אומרים: כשם שהוא פוסל משקה תרומה ואוכלי תרומה, כך פוסל משקה קדש ואוכלי קדש:

ו. נתפון להזות לאחרינו, והזה לצדדין שלאחרינו - הזאתו כשרה. מזין על האדם ועל חבריו, בין ער בין ישן, ועל הכלים בין מתוכן ובין מאחריהם, חוץ ממוסף יורה של שולקי זיתים שהוא מטמא את ההזאה באיר, כנגד המוסף שמזין עליו מאחוריו. טבל את האזוב לשם דבר שהוא ראוי להזיה, והזה על דבר שראוי להזיה, מים הנוטפים - טמאים וכשרים להזות, ואם יש באזוב - ישנה. לשם דבר שהוא ראוי להזאה, והזה על דבר שאין ראוי להזאה, על העובד כוכבים ועל הבהמה, ועל ערבה של אבן, המים הנוטפין - טמאים. ופסולים להזות, ואם יש באזוב - לא ישנה. לשם דבר שאינו ראוי להזאה, והזה על דבר שראוי להזאה, הואיל והתחלת טבילתו - פסולה, כך הזאתו - פסולה. היה רבן גמליאל אומר: אומרין לו למזה: פרוש מאחריך, שמא חטמא אמרו לו: והלא מחליקין היו בפני חלון של רבים, דורסין ולא נמנעין, מפני שאמרו: מי חטאת שעשו מצותן אין מטמאין. וכמה יהא במים ויהא בהן כדי הזאה? כדי שיטביל ראשי גבעולין ויזה, חוץ מזה שהאזוב בולע. רבי יהודה אומר: רואין כאלו הן על האזוב של נחשת שאינו בולע:

ז. טהור לחטאת שנטמאו ידיו - נטמא גופו. מטמא את חברו, וחברו את חברו, ואחורין לגין מטמא תוכו. לגין של חטאת שנטמא אורו - נטמא תוכו. מטמא את חברו, וחברו את חברו, ואת המזה, שאין אומרין בחטאת: 'זה ראשון וזה אחרון', אלא אפלו הן מאה - כלן תחלה, שאין מונין למי חטאת. עסות שנעשות על גב חטאת, ונגע השרץ באחת מהן, אפלו הן מאה - כלן תחלה, שאין מונין לחטאת:

ח. כוש של פשתן חבור לטמאה ולהזיה. הארבלי ושל פקיע - הרי זה לא יזה, ואם הזיה - מזה. כל ידות הכלים הבאות מבית האמן כגון יד המגל ויד הסכין - חבור לטמאה ולהזאה. כל הכלים הקדוחות -

עוֹשֶׂה שְׁנֵי. אָמַר לוֹ: מְצִינּוֹ שֶׁהֲשִׂי מִטְמֵא אֶת הַמְשָׁקִין לַעֲשׂוֹת תְּחִלָּה, וְהַמְשָׁקִין מִטְמֵאִין אֶת הָאוֹכְלִין לַעֲשׂוֹת שְׁנֵי, אָבֵל לֹא מְצִינּוֹ רֵאשׁוֹן שֶׁהוּא עוֹשֶׂה רֵאשׁוֹן בְּכָל מְקוֹם:

ב. הַשְּׁחָלִים וְהַגְּרִיסִין, בְּזִמְנֵי שְׁמַגִּיס בְּהֵן אֶת הַקֶּדֶרָה - מִטְמֵאִין טְמֵאת אוֹכְלִין. נִתְּנָן לַקֶּעֶרָה וְיִצְאוּ מִהֵן מְשָׁקִין - מְשָׁקִין הַיּוֹצְאִין מִהֵן מִטְמֵאִין טְמֵאת מְשָׁקִין. כִּיצַד אָמְרוּ שְׁמֵן תְּחִלָּה לְעוֹלָם? שֶׁאִם נִמְחָה וְלֹא נִשְׁתַּיֵּר הַיִּמְנוֹ אֲלֵא כְּפּוֹל - מְשָׁקִין הַיּוֹצְאִין הַיִּמְנוֹ מִטְמֵאִים טְמֵאת מְשָׁקִים. נִמְצְאת אֹמֵר: חֲמֵשׁ מִדּוֹת בְּמְשָׁקִין, הֵרֵטֵב וְהַגְּרִיסִין וְהַחֲלָב, בְּזִמְנֵי שֶׁהַמְשָׁקָה טּוֹפַח עֲלֵיהֶן - הָרִי אֵלּוֹ תְּחִלָּה. קָרְשׁוּ - אֵין צְרִיכִין מִחֲשֻׁבָּה לְאוֹכְלִין. דְּבַשׁ הַזֵּב מִכְּפֹרֶת דְּבוּרִים - אֵינוֹ מִטְמֵא לֹא טְמֵאת אוֹכְלִין וְלֹא טְמֵאת מְשָׁקִין. חֲשֵׁב עֲלֵיו לְאוֹכְלִין - מִטְמֵא טְמֵאת אוֹכְלִין. לְמְשָׁקִין - מִטְמֵא טְמֵאת מְשָׁקִין. הַשְּׁמֵן - לֹא אֵכֵל וְלֹא מְשָׁקָה, חֲשֵׁב עֲלֵיו לְאוֹכְלִין - מִטְמֵא טְמֵאת אוֹכְלִין. לְמְשָׁקִין - בְּטֵלָה דַּעְתּוֹ:

ג. הַדָּם שֶׁקָּרַשׁ - אֵינוֹ לֹא אֵכֵל וְלֹא מְשָׁקָה. חֲשֵׁב עֲלֵיו לְאוֹכְלִין - מִטְמֵא טְמֵאת אוֹכְלִין. וְלְמְשָׁקִין - בְּטֵלָה דַּעְתּוֹ. דְּבַשׁ תְּמָרִים - אֵינוֹ לֹא אֵכֵל וְלֹא מְשָׁקָה. חֲשֵׁב עֲלֵיו לְאוֹכְלִין - מִטְמֵא טְמֵאת אוֹכְלִין. וְלְמְשָׁקָה - בְּטֵלָה דַּעְתּוֹ. וְשָׂאֵר כָּל מִי פְרוֹת - בְּלֵן אֵינֵן לֹא אוֹכְלִין וְלֹא מְשָׁקִין. חֲשֵׁב עֲלֵיהֶן בֵּין לְאוֹכְלִין וּבֵין לְמְשָׁקִין - בְּטֵלָה דַּעְתּוֹ. הַשֶּׁלֶג - לֹא אֵכֵל וְלֹא מְשָׁקָה. חֲשֵׁב עֲלֵיו לְאֹכְלֵי - בְּטֵלָה דַּעְתּוֹ. לְמְשָׁקָה - מִטְמֵא טְמֵאת מְשָׁקָה. נִטְמֵא מִקְצָתוֹ - לֹא נִטְמֵא כְּלוּ. טְהַר מִקְצָתוֹ - טְהַר כְּלוּ. מִים טְמֵאִים שֶׁהִגְלִידוּ וְאֵין בְּהֵם מְשָׁקָה טּוֹפַח - טְהוּרִים. נִמּוּחוֹ - חֲזָרוּ לְטְמֵאתָן הַיְשָׁנָה. מְקוּהָ שְׂאוּבָה שֶׁהִגְלִיד - טְהוּר מִשּׁוּם מִים שְׂאוּבִין. נִמּוּחוֹ - כְּשֶׁר לְהַקּוֹת עֲלָיו:

ד. הַחוֹשֵׁב עַל הַחֲלָב שֶׁבִּכְחָל - טְהוּר. וְשֶׁבִּקְיָבָה - טְמֵא. הָעוֹר וְהַשֶּׁלֵּיא - אֵינֵן מִטְמֵאִין טְמֵאת אוֹכְלִין. הָעוֹר שֶׁשָּׁלְקוּ

ג. אַחַד טְבוּל יוֹם מִטְמֵאָה חֲמוּרָה וְאַחַד טְבוּל יוֹם מִטְמֵאָה קְלָה, טְבוּל יוֹם מִן הַזֵּב וְהַזֵּבָה בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי שְׁלוֹ - הָרִי זֶה לֹא יַעֲשֶׂה כְּלוּם, וְאִם עָשָׂה - הָרִי זֶה תְּלוּי. אַחַד טְבוּל יוֹם וְאַחַד טְהוּר שִׁידִיו טְמֵאות - מִטְמֵא מְשָׁקָה חֲלִין, וּפּוֹסֵל אוֹכְלֵי תְרוּמָה. רַבִּי אֱלֵעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: אֵין יָדִים תְּחִלָּה לְטְבוּל יוֹם:

ד. הַשְּׂרָץ מִטְמֵא שְׁלֹשָׁה, וּפּוֹסֵל אַחַד בְּקִדְשׁ, וּמִטְמֵא שְׁנַיִם, וּפּוֹסֵל אַחַד בְּתְרוּמָה. מִטְמֵא אַחַד וּפּוֹסֵל אַחַד בְּחִלִּין. מְשָׁקִין מִטְמֵאִין שְׁנַיִם וּפּוֹסֵל אַחַד בְּקִדְשׁ. מִטְמֵאִין אַחַד, וּפּוֹסֵלִין אַחַד בְּתְרוּמָה, וּפּוֹסֵלִין אֶת הַחֲלִין. הַיָּדִים מִטְמֵאות אַחַד וּפּוֹסֵלֶת אֶת הַתְּרוּמָה וְאֵין יָדִים לְחִלִּין. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: הַיָּדִים תְּחִלָּה לְחִלִּין וְשֵׁנִיּוֹת לְתְרוּמָה. בְּאִיזָה קִדְשׁ אָמְרוּ? בְּקִדְשֵׁי הַמִּקְדָּשׁ הַמְּקֻדָּשִׁין כְּגוֹן חִלוֹת תּוֹדָה וְרִקְיָה נְזִיר שֶׁנִּשְׁחַט עֲלֵיהֶם אֶת הַזֵּבַח, וְהַמְּנַחוֹת שֶׁקָּדְשׁוּ בְּכָלִי, אָבֵל חִלוֹת תּוֹדָה וְרִקְיָה נְזִיר שֶׁלֹא קָדְשׁוּ בְּכָלִי - אֵינֵן לֹא כְּקִדְשׁ וְלֹא כְּחִלִּין, אֲלֵא הָרִי הֵן כְּתְרוּמָה. וְהַשְּׂרָץ מִטְמֵא שְׁנַיִם וּפּוֹסֵל אַחַד בְּהֵם:

ה. הַחֲלָה וְהַכְּפוּרִים וְתְשֻׁלוּמֵי תְרוּמָה וְחֲמִשִּׂיָּה - הָרִי הֵן כְּתְרוּמָה. הַטְּבָל, וְהַמְדַמֵּעַ, וְגִדּוּלֵי תְרוּמָה, וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי - הָרִי הֵן כְּחִלִּין. כְּפֹרֹת הַקִּדְשׁ בַּתּוֹךְ גּוּמוֹתֵיהֶם וְהַמִּים הַמְּקֻדָּשִׁין. נִטְמֵאת אַחַת מִהֵן בְּשָׂרָץ - בְּלֵן טְמֵאות. בְּתְרוּמָה - מִטְמֵא שְׁנַיִם וּפּוֹסֵל אַחַד. בְּחִלִּין - מִטְמֵא אַחַד וּפּוֹסֵל אַחַד. אֵין לָךְ מְשָׁקָה הַנוֹגֵעַ בְּשִׁלְיֵי טְמֵא, אֲלֵא קִדְשׁ בְּלֵבֵד. רַבִּי אֱלֵעָזָר בְּרַבִּי צְדוּק אֹמֵר: הָאוֹכֵל אֵכֵל שְׁנֵי - לֹא יַעֲשֶׂה בְּבֵית הַבֵּד מִפְּנֵי שֶׁהוּא שְׁנֵי, וְהַשְּׁנֵי שֶׁנִּגַּע בְּמְשָׁקִין בֵּית הַבֵּד - טְמֵאִין:

מִסְכַּת טְהוּרוֹת פָּרָק שְׁנֵי

א. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר: הֵיכָן מְצִינּוֹ טְמֵאָה בַּתּוֹרָה שֶׁהִיא עוֹשֶׂה טְמֵאָה אַחֲרָתָּה, כִּיּוֹצֵא בָּהּ שְׂאֵתָהּ אֹמֵר: רֵאשׁוֹן עוֹשֶׂה רֵאשׁוֹן. אָמַר לוֹ: אַף אַתָּה אֹמֵר: שְׁנֵי

והשלִיא שחשב עליה - מטמאין טמאת אוכלין:

מסכת טהרות פרק שלישי

א. הגפת והזגין שנעשו בטְהֵרָה, והלכו עליהן טמאים ומצו מהן משקין - טהורין. וּשְׁנַעְשׂוּ בְּטִמְאָה, ומצו מהן משקין - טמאים. רבי שמעון מטהר. אמר להם רבי שמעון: מה לי כשנעשו בטמאה ומה לי כשנעשו בטהרה? אמרו לו: כשנעשו בטמאה, משקין קבוצין מתחת הקורה, וכשהוא מגביה את הקורה - חוזרין ונבלעין בגפת. אמר להם: אף כשנעשו בטהרה, בא הוב ודרס עליהן, משקין קבוצין מתחת הוב, וכשהוא מגביה את רגליו חוזרין ונבלעין בגפת. אמרו לו: אינו דומה משקה היוצא לרצון, למשקה היוצא שלא לרצון. אמר להם: זה וזה לא נקרא עליהן שם טמאה לעולם:

ב. ענבים המבקעות מן העבט, נפלו לתנור טהור - טמא. זיתים המבקעין מן המעטן, ונפלו לאויר תנור טהור - טהור. וזה וזה אם יש עליהן משקה טופח - תנור טמא. לפסין טמאין שנפלו לאויר התנור, בין שלמות ובין שבורות, בשעת היסקן - טמא, שלא בשעת היסקן - טהור. וּשְׁנַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בטהרה ונטמאו ונפלו לאויר התנור, בשעת היסקן - טמא, שלא בשעת היסקן - טהור. ושבורות, אפלו בשעת היסקן - טהור, שאין למשקין במה שיטמא:

ג. כל הטמאות כשעת מציאתן ובמקום מציאתן. אבד מחט שיפה וּבָא וּמִצָּאָה מְלֵאָה חֲלוּדָה - הרי היא בחזקת שיפה, עד שיאמר: ברי לי שהעלה חלודה. אבד מלאה חלודה, בא ומצאה שיפה - הרי זו טמאה, עד שיאמר: ברי לי שהיתה מלאה חלודה. וכן בשרץ, וכן במטלית. הניח טמאה בזוית זו, וּבָא וּמִצָּאָה בְּזוֹיֵת אַחֶרֶת - נטמאת זוית ראשונה, עד שיאמר: ברי לי שנעקרה מכאן. נטמאה הזוית שניה עד שיאמר: ברי לי שלא באת לכאן. אבד בזוית מן המת בתוך

הבית, בקשו ולא מצאו - הבית טהור, לכשימצא - הבית טמא למפרע. האשה גובכת גבכא בחצר וּנְמָצָא שָׂרֵץ בְּתוֹךְ גִּבְכָּא - טהורה, על גבי גבכא - טמאה. היתה כוכרת חטין בכברה, וּנְמָצָא שָׂרֵץ בְּתוֹךְ כְּבֵרָה - טהורה, על גבי כברה - טמאה:

ד. תינוק שהיה תופס בידו של אביו, או שהיה רכוב על גבי כתפו של אביו - ספקו טמא, מפני שאביו נשאל עליו. חרש שוטת וקטן - ספקן טהור, מפני שאין בהן דעת לשאל. אמר רבי שמעון: בזו מדת הדין לוקה:

ה. ארבעה ספקות אמרו חכמים בתינוק, הניחתו אמו ובאה ומצאתו כמו שהוא - טהור. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שהניחתו מלכלך, אבל הניחתו נקי - טמא, מפני שהנשים מגפפות אותו ומנשקות אותו. אמר לו: כדבריהם אפלו הניחתו מלכלך מפני רגלי אדם ומפני רגלי בהמה. התחיל יוצא וּנְכַנֵּס - בגדיו טהורים, ולא נמנעו ישראל מהן ואין עושין על גבי טהרות. יש בו דעת לשאול, ספקו, ברשות היחיד טמא, ברשות הרבים טהור. היה יודע לשמור את גופו - אוכלין על גבי גופו טהרות. לשמור את ידיו - אוכלים על גבי ידיו טהרות. וכיצד בודקין אותו? מטבילים וּנּוֹתְנִין לוֹ חֲלִין לְשֵׁם תְּרוּמָה, אם היה יודע לשמור את גופו - אוכלין על גבי גופו. לשמור את ידיו - אוכלין על גבי ידיו טהרות:

ו. הסומא והישן והמהלך בליה - ספקן טמא, מפני שיש בהן דעת לשאול. חמור שהיה עומד במקום טהרה, ואפשר לו לעבור במקום טמאה - כלים שעל גביו טהורין:

ז. תינוק שנמצא עומד בצד כופת של בצק או בצד חבית של משקין, רבי מאיר מטהר, וחכמים מטמאין, שדרך תינוק לטפח. רבי יוסי אומר: אם יכול לפשט ידיו וליגע - טמא, ואם לאו - טהור. יתר על כן אמר רבי

שְׁחֻזַּת שְׂרָצִים מֵתִים בְּפִי חֲלֻדָּה. וְחֻכְמַיִם מְטַהְרִין. בְּמָה דְבָרִים אֲמֹרִים? בְּזִמְן שְׁנִטְלָתוֹ וְהִלְכָה לָהּ. אָבֵל אִם מְצָאוּ מֵת בְּפִיהָ - טְמֵא. אִם רָאוּהוּ חַי בְּפִיהָ, אָף עַל פִּי שְׁנִמְצָא מֵת בְּפִיהָ - טְהוֹר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אָמַר: שֶׁרֶץ בְּפִי נֹחַשׁ מֵהַלֶּךְ עַל גְּבִי כְּפָרוֹת שֶׁל תְּרוּמָה, סֶפֶק נִגַע סֶפֶק לֹא נִגַע, סֶפֶקוֹ - טְהוֹר, שֶׁכֵּן דִּרְךְ נֹחַשׁ לְהִיּוֹת מִגְּבִיָּה אֶת צִנּוּרָו וּמֵהַלֶּךְ. הַשֶּׁרֶץ בְּפִי הַתְּרַנְגָּלוּ, וַיִּבְלֶה בְּפִי הַכֶּלֶב עוֹבְרִים בְּחָצֵר - אֵין מְטַמְּאִים לַמִּפְרַע שְׂאֲנֵי אֹמֵר: מִמָּקוֹם אַחֵר הִיבִיאֻם. הֵיוּ מְנַקְרִים בְּהֵן עַל הָאֶרֶץ - מִטְּמֵא לַמִּפְרַע:

ה. הֵלֶךְ בְּמִבּוּי וְעָשָׂה עֶסֶה, וְאַחֵר כֶּךָ נִמְצָא שֵׁם שֶׁרֶץ, וְאָמַר: 'אֵלוֹ הִיָּה כִּאֵן הִיִּיתִי רוֹאֶה אוֹתוֹ', רַבֵּן גַּמְלִיאֵל מְטַהֵר, וְרַבִּי מְטַמֵּא, עַד שִׂיאֲמַר: 'בְּרִי לִי שְׁלֹא הִיָּה כִּאֵן אָדָם'. הַרִי שֶׁטָּבֵל וְעָלָה וְאַחֵר כֶּךָ נִמְצָא עָלָיו דְּבַר חוּצִץ, אָף עַל פִּי שֶׁהוּא מִתְעַסֵּק בְּאוֹתוֹ הַמִּין אַחֵר שֶׁטָּבֵל - הַרִי זֶה טְמֵא, עַד שִׂיאֲמַר 'בְּרִי לִי שְׁלֹא הִיָּה עָלַי קִדְּם לְכֵן':

ו. קָבַר הַנִּמְצָא בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים - מְטַמֵּא לַמִּפְרַע. בָּא אֶחָד וְאָמַר: 'בְּרִי לִי שְׁלֹא הִיָּה כִּאֵן קִדְּם לְעֹשְׂרִים שְׁנָה' - אֵין טְמֵא אֲלֵא מִשְׁעַת מְצִיאָהּ וְאֵילָךְ. גִּרְעִינָה שֶׁל גִּפְתַּת טְמָאָה שְׁנִמְצָאת בְּתוֹךְ כֶּכֶר רוֹתַח, אוֹ עַל גְּבִי תְּבִשִׁיל רוֹתַח, אָף עַל פִּי שְׂאִין עָלֶיהָ מִשְׁקָה טוֹפַח - טְמָאָה. נִמְצָאת עַל גְּבִי כֶּכֶר צוּנָן, אוֹ בְּתוֹךְ תְּבִשִׁיל צוּנָן, אָף עַל פִּי שִׁישׁ עָלֶיהָ מִשְׁקָה טוֹפַח - טְהוֹר. זֶה הַכֶּלֶל: כֹּל שֶׁתִּמְצָא בְּרוֹתַח, אָף עַל פִּי שְׂאִין עָלֶיהָ מִשְׁקָה טוֹפַח - טְמֵא. גִּרְעִינָה שְׁבִתוֹךְ הַכִּבִּית - הוֹלְכִין אַחֵר הַרְבִּי. פֶּשֶׁתָן שְׁטוֹאֲתוֹ נֹדָה, הַמְסִיטוֹ - טְהוֹר. וְאִם הִיָּה לַח, הַמְסִיטוֹ - טְמֵא מִפְּנֵי מִשְׁקָה פִּיָּה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אָף הָרְטִיבִין בְּמִים - טְמֵא מִפְּנֵי מִשְׁקָה פִּיָּה. אָמְרוּ לוֹ: כִּיּוֹן שְׁתַּנְּהוּהוּ בְּמִים, רְבוּ עָלָיו, וְטְהוֹר:

יוסי: נִמְצָא רְחוּק מִן הָעֶסֶה, אָף עַל פִּי שְׁבָצֵק בִּידוֹ - טְהוֹר, שְׂאֲנֵי אֹמֵר: אַחֵר נִטְלָ וְנָתַן לוֹ. וְאִם אָמַר: בְּרִיא לִי שְׁלֹא בָא אָדָם לְכֵאֵן - טְמֵא. רַבִּי אֱלֵעָזָר אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי אֱלֵעָזָר בֶּן יוֹסִי: בְּכֶלֶב - הַרִי זֶה טְהוֹר, שֶׁהוּא אֹמֵר: בְּכֹל שְׁעָה מִשְׁקִין מְצוּיִין, וְאֵין בְּכֹל שְׁעָה אוֹכְלִין מְצוּיִין:

ח. כֹּל הַנֶּתְלִים וְכֹל הַנִּגְרָרִין - סֶפֶקָן טְמֵא, מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּמִנְחִים. וְכֹל הַנִּזְרָקִין - סֶפֶקָן טְהוֹר, חוּץ מִכֻּזִּית מִן הַמֵּת, וְכֹל הַמֵּאֲהִילִין - שֶׁהֵן מְטַמְּאִין מִלְּמַעְלָה כְּלִמְטָה. וְאִם הִיָּתָה טְהוֹרָה נִזְרָקָת עַל גְּבִי כֻזִּית מִן הַמֵּת - טְהוֹרָה:

מִסְכַּת טְהוֹרוֹת פָּרָק רְבִיעִי

א. הִיָּה מִתְעַטֵּף בְּטִלְיָו וְטְהוֹרוֹת וְטַמְּאוֹת בְּצִדּוֹ, וְטְהוֹרוֹת וְטַמְּאוֹת לַמַּעְלָה מִרְאֵשׁוֹ, סֶפֶק נִגַע סֶפֶק לֹא נִגַע - סֶפֶקוֹ טְהוֹר. וְאִם אֵי אֶפְשָׁר לוֹ אֲלֵא אִם כֵּן נִגַע - סֶפֶקוֹ טְמֵא. רַבִּי דוּסָא אָמַר: אוֹמְרִין לוֹ שִׁישְׁנָה. אָמְרוּ לוֹ: אֵין שׁוֹנִין בְּטְהוֹרוֹת. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: עֵתִים שֶׁהוּא שׁוֹנֵה, הִיָּה הַשֶּׁרֶץ תְּלוּי בֵּין הַקּוֹרוֹת, וְאִם אֵי אֶפְשָׁר לוֹ אֲלֵא אִם כֵּן נִגַע - סֶפֶקוֹ טְמֵא. רַבִּי דוּסָא אָמַר: אוֹמְרִין לוֹ שִׁישְׁנָה. אָמְרוּ לוֹ: אֵין שׁוֹנִין בְּטְהוֹרוֹת. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: עֵתִים שֶׁהוּא שׁוֹנֵה, הִיָּה הַשֶּׁרֶץ תְּלוּי בֵּין הַקּוֹרוֹת, נִדְּף בּוֹ וְנִפְלַע עַל בְּגָדָיו אוֹ עַל כֶּכֶר תְּרוּמָה וְנִגַע, סֶפֶק חַי סֶפֶק מֵת - טְהוֹר:

ב. אִם מְצָאוּ מֵת לִפְנֵינוּ - טְמֵא. וְאִם רָאָהוּ חַי בֵּין הַקּוֹרוֹת, אָף עַל פִּי שְׁמְצָאוּ מֵת בְּפָנֵינוּ - טְהוֹר. נָח עַל כְּתַפּוֹ - הַרִי זֶה טְמֵא:

ג. כֶּכֶר תְּרוּמָה שֶׁהוּא נִתּוֹן עַל גְּבִי הַדֶּף וּמִדְּרָף נִתּוֹן תַּחְתּוּי, וְאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְפוֹל אֲלֵא אִם כֵּן נוֹגַע בְּמִדְּרָף, וְבָאוּ וּמְצָאוּ בְּמִדְּרָס אַחֵר - טְהוֹר. שְׂאֲנֵי אֹמֵר: אַחֵר נִטְלוּ וְנִתְּנוּ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם. וְאִם אָמַר: בְּרִי לִי שְׁלֹא בָא אָדָם לְכֵאֵן - טְמֵא:

ד. שֶׁרֶץ בְּפִי הַחֲלֻדָּה וּמֵהִלְכַת עַל כְּפָרוֹת שֶׁל תְּרוּמָה, וְנִגַע, סֶפֶק חַי סֶפֶק מֵת, רַבִּי מְטַמֵּא,

6	ראשון Sunday	כט 29	<p>נץ החמה _____ 7:20 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:40 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:27 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 5:56 נ"ך: נחום א-ב תוספתא: פרה י</p>	<p>יום כפור קטן עלות השחר _____ 6:08 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:04 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה: _____ 4:43 בבלי: חולין מ ירושלמי: כלאים טז</p>
7	שני Monday	א 1	<p>Rosh Chodesh Shevat נץ החמה _____ 7:20 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:41 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:28 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 5:57 נ"ך: נחום ג-חבקוק א תוספתא: פרה יא</p>	<p>ראש חודש שבט עלות השחר _____ 6:08 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה: _____ 4:44 בבלי: חולין מא ירושלמי: כלאים יז</p>
8	שלישי Tuesday	ב 2	<p>נץ החמה _____ 7:20 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:41 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:28 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 5:58 נ"ך: חבקוק ב-ג תוספתא: פרה יב</p>	<p>עלות השחר _____ 6:08 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה: _____ 4:45 בבלי: חולין מב ירושלמי: כלאים יח</p>
9	רביעי Wednesday	ג 3	<p>נץ החמה _____ 7:20 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:41 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:28 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 5:59 נ"ך: צפניה א-ב תוספתא: טהרות א</p>	<p>עלות השחר _____ 6:08 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה: _____ 4:46 בבלי: חולין מג ירושלמי: כלאים יט</p>
10	חמישי Thursday	ד 4	<p>נץ החמה _____ 7:19 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:41 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:28 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:00 נ"ך: צפניה ג-חגי א תוספתא: טהרות ב</p>	<p>עלות השחר _____ 6:07 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה: _____ 4:47 בבלי: חולין מד ירושלמי: כלאים כ</p>
11	ששי Friday	ה 5	<p>נץ החמה _____ 7:19 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:41 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:28 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:01 נ"ך: חגי ב-זכריה א תוספתא: טהרות ג</p>	<p>עלות השחר _____ 6:07 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה: _____ 4:49 בבלי: חולין מה ירושלמי: כלאים כא</p>
12	שב"ק Shabbos	ו 6	<p>נץ החמה _____ 7:19 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:41 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:02 נ"ך: זכריה ב-ג תוספתא: טהרות ד</p>	<p>בא עלות השחר _____ 6:07 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה: _____ 4:50 בבלי: חולין מו ירושלמי: כלאים כב</p>

וְעַן מַעֲנֵשׁוֹן גַּעְבֵּן צְדָקָה, וְעַרְוֵי דֵי פִירוֹת גַּעְבֵּעֲנֵשׁוֹט, אִין עֵס אִיז דָּא שְׁלוֹם.
 אוֹיֶז דְּעַר וְעַלְמֵי.

(ספר המדות אות צדקה סימן ל"א)